

บรรยากาศองค์กรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

The Organizational Climate in the Educational Opportunity Extension Schools
under the Office of Nakhon Si Thammarat Provincial

Primary Education

บุญรัตน์ แก้วลำหัด

Boonyarat Kaeolumhud

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Master of Education Thesis in Educational Administration

Prince of Songkla University

2536

เลขทพ.	LC ๑๒๖๔.๓๕๘ N๒ ๓/๑๒ ๒๓๖ ๑๐.๘
Bib Key	๒๖๕๖๘

ชื่อวิทยานิพนธ์	บรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช
ผู้เขียน	นายบุญรัตน์ แก้วลำหัด
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2536

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีองค์ประกอบบรรยากาศองค์การ 5 ด้านคือ ลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน นโยบายการบริหารและการจัดการ วิทยาการที่ใช้ในโรงเรียน ความพอใจในงานที่ปฏิบัติ และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครู-อาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2536 จำนวน 309 คน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 5 ด้าน ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา ข้อเสนอแนะในการจัดบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และทำการเปรียบเทียบพหุคูณ โดยใช้วิธีการ เอช เอส ดี ของทูกี (Tukey's HSD) ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ครู-อาจารย์ที่สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีความรู้สึก
ต่อบรรยากาศองค์การในระดับเหมาะสมปานกลาง

2. ครู-อาจารย์ที่สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่มีอายุ
ต่างกัน มีความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การไม่แตกต่างกัน

3. ครู-อาจารย์ที่สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่มี
ประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน มีความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การไม่แตกต่างกัน

4. ครู-อาจารย์ที่สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ใน
โรงเรียนขนาดต่างกัน มีความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน
แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติมีบรรยากาศองค์การ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โรงเรียนที่แตกต่างกันคือ โรงเรียน
ขนาดเล็กมีความพอใจในงานที่ปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนด้านอื่น ๆ
ไม่แตกต่างกัน

สำหรับปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดบรรยากาศองค์การในโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นปัญหาทางด้านการขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์
สื่อการเรียนการสอน การขาดแคลนครู-อาจารย์เฉพาะสาขาวิชา เช่น วิทยาศาสตร์
คณิตศาสตร์ ฯลฯ และครูรับภาระงานสอนและงานอื่น ๆ มากเกินไป ส่วนข้อเสนอแนะ
ในการจัดบรรยากาศองค์การคือ ควรจัดสรรงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน
การสอน หรือมีการบรรจุครูเฉพาะสาขาที่ขาดแคลนให้เพียงพอับความต้องการ
ของโรงเรียน ซึ่งเป็นการแบ่งเบาภาระครู-อาจารย์ให้น้อยลง

questions on problems of and suggestions for the management of the organizational climate in the educational opportunity extension schools. The data were analyzed using percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test, F-test and the Tukey's HSD test for multiple variable comparison.

The research results indicated that:

1. The overall opinions of the educational opportunity extension school teachers towards the organizational climate were at a moderate level.

2. There was no significant difference in the overall opinions towards the organizational climate of the educational opportunity extension school teachers with age difference.

3. There was no significant difference in the overall opinions towards the organizational climate of the educational opportunity extension school teachers with job experience difference.

4. There was no significant difference in the overall opinions towards the organizational climate of the educational opportunity extension school teachers with varying school size. However, when each area of the organizational climate was separately considered, the job satisfaction between those in the small and big schools was significantly different at .05 level.

Among the problems of the organizational climate in the educational opportunity extension schools, there were shortages of instructional media and equipment, and of teachers in specialized subject areas (ie, science, mathematics, etc.). Moreover, teachers had to carry a heavy load of teaching and non-teaching jobs. In order to improve the organizational climate in these schools, sufficient allocation of budget, supplies of instructional equipment and media, and more teaching staff and teachers needed in the specialized subject areas should urgently be provided for to relieve a teaching load of teachers in this type of schools.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำภา บุญช่วย และอาจารย์ ทวี ทองคำ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ และได้รับคำแนะนำเพิ่มเติมจากอาจารย์ สมเกียรติ ห่วงรอด ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ธรรมาภรณ์ ที่เป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ ความหวังและกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งใคร่ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ อาจารย์ สุนทร ปิยะวสันต์ อาจารย์ อธิระพจน์ แสงแก้ว ศึกษานิเทศก์ อาจารย์ สมมาตร มานะกล้า ศึกษานิเทศก์ และอาจารย์ สุธรรม สุขคง อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดสองพี่น้อง ที่ช่วยตรวจความถูกต้อง ความเหมาะสม ความสมบูรณ์ของแบบสอบถามให้ดียิ่งขึ้น และขอขอบคุณ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ ครู-อาจารย์ และทุก ๆ ท่านที่ให้คำแนะนำในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี และที่สำคัญที่สุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่คอยช่วยส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน และการศึกษา รวมทั้งภรรยาและลูก ตลอดจนเพื่อน ๆ รุ่นเดียวกันทุกคน ที่ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยเกิดความมุ่งมั่นพยายามจนประสบความสำเร็จในการศึกษา

คุณความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่คณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ และขอขอบคุณมติวิทยาลัทย ที่ให้ทุนสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่มีส่วนในความสำเร็จครั้งนี้

บุญรัตน์ แก้วลำหัด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
Abstract	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(6)
สารบัญ	(7)
รายการตาราง	(10)
บทที่	
1 ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	5
สมมติฐาน	5
ความสำคัญและประโยชน์	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
องค์การ	11
ความหมายขององค์การ	11
ธรรมชาติและลักษณะขององค์การ	12
ประเภทขององค์การ	14
พฤติกรรมขององค์การ	15
องค์การในฐานะที่เป็นระบบ	16
บรรยากาศขององค์การ	18
ลักษณะและธรรมชาติของบรรยากาศขององค์การ	18
ความหมายของบรรยากาศขององค์การ	20
	(7)

บทที่	หน้า
องค์ประกอบของบรรยากาศองค์การ	22
ผลของบรรยากาศองค์การต่อบุคคลในองค์การ	26
บรรยากาศองค์การที่มีประสิทธิภาพในการทำงาน	27
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	28
ความเป็นมาของ โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา	28
สาระสำคัญของมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับการขยายโอกาส	
ทางการศึกษา	29
แนวคิดในการขยายโอกาสทางการศึกษา	35
แนวปฏิบัติในการคัดเลือกโรงเรียนเข้าโครงการ	
ขยายโอกาสทางการศึกษา	38
แนวปฏิบัติในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	39
ผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงานขยายโอกาส	
ทางการศึกษา	43
ปัญหา อุปสรรค	45
ข้อเสนอแนะ	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	49
3 วิธีการวิจัย	57
ประชากร	57
เครื่องมือในการวิจัย	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล	67
การวิเคราะห์ข้อมูล	68
4 ผลการวิจัย	76
ลำดับขั้นการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77

บทที่		หน้า
5	การอภิปรายผลการวิจัย	106
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	106
	สมมติฐานของการวิจัย	107
	วิธีดำเนินการวิจัย	107
	สรุปผลการวิจัย	109
	อภิปรายผล	115
	ข้อเสนอแนะ	124
	บรรณานุกรม	127
	ภาคผนวก	140
	ประวัติผู้เขียน	166

รายการตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรจำแนกตามอำเภอและกิ่งอำเภอ	58
2	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอ/ กิ่งอำเภอและโรงเรียน	60
3	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งรายด้านและทั้งฉบับ	67
4	จำนวนครู-อาจารย์ของกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ ประสบการณ์ในตำแหน่งและขนาดโรงเรียน	77
5	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับบรรยากาศ องค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้าน ลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน	79
6	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับบรรยากาศ องค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้าน นโยบายการบริหารและการจัดการ	80
7	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับบรรยากาศ องค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้าน วิทยากรที่ใช้ในโรงเรียน	83
8	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับบรรยากาศ องค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้าน ความพอใจในงานที่ปฏิบัติ	85
9	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับบรรยากาศ องค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้าน สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	87
10	ระดับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราช	88

ตาราง	หน้า
11 การเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ที่มีอายุต่างกัน	90
12 การเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน	92
13 การเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนที่ขนาดต่างกัน	94
14 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน	96
15 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน	97
16 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านนโยบายการบริหารและการจัดการ	98

ตาราง	หน้า	
17	สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดบรรยากาศ องค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้าน วิทยาการที่ใช้ในโรงเรียน	100
18	สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดบรรยากาศ องค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้าน ความพอใจในงานที่ปฏิบัติ	102
19	สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดบรรยากาศ องค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้าน สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	103
20	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามเกี่ยวกับ บรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษากับองค์ประกอบของบรรยากาศองค์การที่ กำหนด	159
21	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม	161

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

การศึกษาเรื่องบรรยากาศสองศักราชในโรงเรียนขยายโอกาสทาง

การศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่า บรรยากาศสองศักราชในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับใด และตามความรู้สึกของครูที่มีอายุ ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความแตกต่างกันหรือไม่ รวมทั้งมี ปัญหาและข้อเสนอแนะอะไรบ้างในการจัดบรรยากาศสองศักราชที่มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลต่อการจัดการศึกษาให้เจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้เพราะว่าในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีอย่างเห็นได้ชัด การพัฒนาจาก สังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคมอุตสาหกรรมและการบริการมีมากขึ้น ส่งผลให้การ ดำเนินชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงไป อิทธิพลทางด้านธุรกิจและวัฒนธรรมของ ต่างชาติหลั่งไหลมาทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ประชาชน ส่วนใหญ่ของประเทศได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานสูงสุดในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่านั้น อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในระบบโรงเรียน มีอัตราร้อยละ 14.98 และเรียนในระบบการศึกษานอกโรงเรียนร้อยละ 35.89 ในขณะที่ นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่ได้เรียนต่อมีอัตราร้อยละ 49.13 หรือจำนวน 517,660 คน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2533 : 6-7) เมื่อเปรียบเทียบประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในเอเชียกับประเทศไทยที่มีเด็กอายุระหว่าง 12-14 ปี หรือเด็กที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วการ เข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมต้นของประเทศไทยยังต่ำมาก ในขณะที่ประเทศ

เกาหลีใต้ ศึกษาต่อร้อยละ 94 ประเทศไต้หวัน ร้อยละ 91 ประเทศสิงคโปร์ ประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศมาเลเซีย และประเทศอินโดนีเซีย ศึกษาต่อใน อัตราร้อยละ 71, 68, 53 และ 39 ตามลำดับ (สุชาติ ธาดาคำรงเวช, 2534 : 121)

จากข้อมูลดังกล่าวรัฐบาลได้ตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญ ที่ต้องเพิ่มพูนความรู้ขั้นพื้นฐานของประชาชนให้สูงขึ้น เพื่อช่วยในการปรับตัวให้

เข้ากับวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ดังที่ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 9 มกราคม 2534 ว่า "รัฐมุ่งให้ความสำคัญต่อการเร่งขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เพื่อเป็นพื้นฐานในการขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี ตลอดทั้งปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีเนื้อหาสาระเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นควบคู่กับการเพิ่มพูนความรู้ผ่านระบบสื่อมวลชนต่าง ๆ" (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535 : 100) ดังนั้นคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2534 มีมติให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษา (โครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ) สู่ส่วนภูมิภาคกระจายอย่างทั่วถึง โดยให้เปิดการเรียนการสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความพร้อมโดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน (สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2534 : 2-4) และกำหนดให้ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ซึ่งมีเป้าหมายให้เปิดดำเนินการ ปีละ 1,000 ห้องเรียน/โรงเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 เป็นต้นไป จนถึงปีการศึกษา 2537 ครอบคลุมจำนวน 4,200 ห้องเรียน/โรงเรียน (สำนักงานประมาณ, 2534 : 1-2)

การที่โรงเรียนประถมศึกษาซึ่งจัดการศึกษาภาคบังคับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต้องมาจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา

นั้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและกระทบกระเทือนต่อโครงสร้างการบริหาร
ของโรงเรียนโดยรวม เช่น การเตรียมอาคารสถานที่ บุคลากร งบประมาณ
สื่อการเรียนการสอน วิธีสอน เอกสารหลักสูตรและจิตวิทยาการเรียนการสอน
สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งแปลกใหม่สำหรับบุคลากรภายในโรงเรียนประถมศึกษาและมี

อิทธิพลต่อการรับรู้หรือความรู้สึกและทัศนคติของบุคลากร ส่งผลต่อพฤติกรรม
ในการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในโรงเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม เรียกว่า

รวม ๆ ว่า บรรยากาศองค์การ (Steers, 1979 อ้างถึงใน ภรณ์ กิริติบุตร,
2529 : 25) บรรยากาศองค์การจะเกิดจากการประสานสัมพันธ์ของบุคลิกภาพ
ความต้องการ ค่านิยม ปัญหาและความสนใจของสมาชิกทุกคนกับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ
ขององค์การรวมกันในลักษณะที่สมดุลย์และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งพฤติกรรม
องค์การเหล่านี้จะถูกสะสมและพัฒนาเป็นลำดับ จนกระทั่งเป็นลักษณะเฉพาะ
ขององค์การแต่ละองค์การ (ไพพรรณ มุสิกสาร, 2517 : 4) ถึงแม้ว่าจะเป็น
องค์การชนิดเดียวกันก็อาจจะมีบรรยากาศองค์การที่แตกต่างกันได้ บรรยากาศ
องค์การที่พึงประสงค์ย่อมส่งผลที่ดีต่อการทำงานของบุคลากรในองค์การและการ
สร้างบรรยากาศที่พึงประสงค์จะเป็นการสนับสนุนการจูงใจในการปฏิบัติงานของ
บุคลากรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (จ่านงค์ สมประสงค์, 2523 : 336) ซึ่ง
สอดคล้องกับการวิจัยของคาร์ล บอร์ดัน (Carl Borden, 1982 : 260
อ้างถึงใน ธำรงค์ดี เจริญสุข, 2526 : 15) ที่พบว่า ผู้ปฏิบัติงานมีความ
พึงพอใจในบรรยากาศองค์การก็จะมีคามพึงพอใจในงานสูง แต่ถ้าผู้ปฏิบัติงาน
ไม่พอใจในบรรยากาศองค์การความพึงพอใจในงานก็จะต่ำด้วย และผลการ
ปฏิบัติงานก็จะไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

การจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาที่ต้องมาดำเนินการ
ขยายโอกาสทางการศึกษาในสภาพที่ไม่มีความพร้อมเท่าที่ควรนั้น ย่อมมี
อิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของครู-อาจารย์ภายในโรงเรียน จากการศึกษา
สภาพการดำเนินงานในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน

(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535 : 20-23) พบว่า ผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านอาคารสถานที่ไม่เพียงพอ ภาระการสอนของครูเพิ่มขึ้น บุคลากร อุปกรณ์ และงบประมาณไม่เพียงพอ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ย่อมมีผลต่อการปฏิบัติ

งานของครูภายในโรงเรียนทั้งสิ้น ซึ่งสอดคล้องกับการติดตามผลการดำเนินงาน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2534 ของ

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช (สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช, 2534 : 3) สรุปว่า โรงเรียนมีปัญหาด้านขาดครูที่มีความรู้และความชำนาญเฉพาะสาขา เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษา อังกฤษและวิชาชีพ ขาดแคลนครูกวดขัน เช่น โตะเก้าอี้นักเรียน อุปกรณ์กีฬา เครื่องอัดสำเนา จักรเย็บผ้า เก้าอี้ตัดผม งบประมาณล่าช้า และอาคารสถานที่ไม่เพียงพอ จากผลกระทบและปัญหาดังกล่าวที่เกิดจากการขยายโอกาสทางการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นส่งผลต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่มากนักน้อย จึงสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยเรื่องนี้

การวิจัยเรื่องบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางและใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาบรรยากาศองค์การในโรงเรียน รวมทั้งผู้บริหารระดับอำเภอ จังหวัด และระดับกรม ใช้ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาโดยการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิผลทางการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

การศึกษาเรื่องบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ที่มีอายุ ประสบการณ์ในตำแหน่งและขนาดโรงเรียนต่างกันว่าอยู่ระดับใด
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ที่มีอายุ ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดโรงเรียนต่างกันว่าแตกต่างกันหรือไม่
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

สมมติฐาน

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยไว้ดังนี้

1. ครู-อาจารย์โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอายุต่างกัน มีความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การแตกต่างกัน
2. ครู-อาจารย์โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกันมีความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การแตกต่างกัน

3. ครู-อาจารย์โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การแตกต่างกัน

ความสำคัญและประโยชน์

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผลการวิจัยมีความสำคัญและประโยชน์ ดังนี้

1. ทำให้ทราบระดับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบรรยากาศองค์การให้เหมาะสม ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดหลักสูตรอบรมผู้บริหารโรงเรียน
2. ทำให้ทราบความแตกต่างของบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน และบรรยากาศเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ทำให้ได้ทราบปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อการจัดบรรยากาศในโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของครู-อาจารย์ อันจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
4. เป็นแนวทางให้แก่ผู้สนใจดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในโอกาสต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าไว้ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

มุ่งศึกษาเนื้อหาที่เกี่ยวกับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน 5 ด้านคือ ลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน นโยบายการบริหารและการจัดการ วิทยาการที่ใช้ในโรงเรียน ความพอใจในงานที่ปฏิบัติและสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

2. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็น ครู-อาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ในปีพุทธศักราช 2536 จำนวน 1,360 คน

3. กลุ่มตัวอย่างและตัวแปร

3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นครู-อาจารย์ ที่ทำหน้าที่เป็นผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช มีจำนวน 309 คน ซึ่งได้มาจากการแบ่งตามสัดส่วน และการสุ่มอย่างง่าย

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา

3.2.1 ตัวแปรอิสระ

3.2.1.1 อายุของครู-อาจารย์ แบ่งเป็น 2 ระดับคือ

(1) ต่ำกว่า 35 ปี

(2) 35 ปีขึ้นไป

3.2.1.2 ประสบการณ์ในตำแหน่งของครู-อาจารย์

แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

(1) ต่ำกว่า 10 ปี

(2) 10 ปีขึ้นไป

3.2.1.3 ขนาดของโรงเรียน แบ่งเป็น 3 ระดับคือ

(1) ขนาดเล็ก (นักเรียน 121-300 คน)

(2) ขนาดกลาง (นักเรียน 301-600 คน)

(3) ขนาดใหญ่ (นักเรียน 601-900 คน)

3.2.2 ตัวแปรตาม บรรยายาสาองค์การ 5 ด้านคือ

3.2.2.1 ด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน

3.2.2.2 ด้านนโยบายการบริหารและการจัดการ

3.2.2.3 ด้านวิทยาการที่ใช้ในโรงเรียน

3.2.2.4 ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ

3.2.2.5 ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อความเข้าใจในคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของคำต่าง ๆ เป็นการเฉพาะดังนี้

1. บรรยายาสาองค์การ หมายถึง สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่ครู-อาจารย์ เกิดความรู้สึกได้โดยทางตรงและทางอ้อม ซึ่งมีอิทธิพลต่อการจูงใจและพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของครู-อาจารย์ในโรงเรียน ซึ่งได้แก่

1.1 ด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน หมายถึง การจัดสายงานภายในโรงเรียน การใช้อำนาจบังคับบัญชา การใช้ระเบียบ กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ รวมทั้งการจัดคนให้เหมาะสมกับงาน

1.2 ด้านนโยบายการบริหารและการจัดการ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดแนวทางบริหารในโรงเรียน การปฏิบัติงานตามแผนงานและโครงการ การมีแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน การประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของครู-อาจารย์ภายในโรงเรียน

1.3 ด้านวิทยาการที่ใช้ภายในโรงเรียน หมายถึง เทคนิควิธีการและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของครู-อาจารย์ ภายในโรงเรียน เช่น วัสดุ ครุภัณฑ์ สื่อการเรียนการสอน รวมทั้งนวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ

1.4 ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ หมายถึง ความมีอิสระในการทำงาน การได้รับเกียรติและยกย่องจากผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการทำงาน

1.5 ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง การมีบริเวณโรงเรียนที่ร่มรื่น การมีอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียนและห้องพิเศษในสภาพพร้อมใช้ได้เสมอ

2. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

3. ครู-อาจารย์ หมายถึง ข้าราชการครูที่ทำหน้าที่เป็นผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

4. ขนาดโรงเรียน หมายถึง ระดับโรงเรียนที่แบ่งโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2535 : 4) ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ระดับ ตามจำนวนนักเรียน ซึ่งในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่นำมาศึกษานี้มีเพียง 3 ระดับ คือ ระดับ 2 ระดับ 3 และระดับ 4 ซึ่งผู้วิจัยจะใช้ระดับ 2 3 และ 4 เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ดังนี้

4.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หรือระดับ 2 หมายถึง โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน

4.2 โรงเรียนขนาดกลาง หรือระดับ 3 หมายถึง โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301-600 คน

4.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หรือระดับ 4 หมายถึง โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 601-900 คน

5. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช หมายถึง หน่วยงานที่มีฐานะเทียบเท่ากอง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาในจังหวัดและงานที่กรมมอบหมายให้ดำเนินการ

6. ความรู้สึก หมายถึง การรับรู้ของครู-อาจารย์ ที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนในด้านต่าง ๆ อันได้แก่ ด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน ด้านนโยบายการบริหารและการจัดการ ด้านวิทยาการที่ใช้ภายในโรงเรียน ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ผู้วิจัยขอเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ องค์การ
บรรยากาศองค์การ และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ซึ่งจะกล่าวถึงตามลำดับต่อไป

องค์การ (Organization)

1. ความหมายขององค์การ

องค์การ หมายถึง การที่บุคคลร่วมกันจัดกิจกรรมขึ้นในรูปของหน่วยงาน
เพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ (ศิริอร ชันธรัตน์, 2531 :
22) ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2532 : 90) ที่กล่าวว่า
องค์การ คือ กลุ่มคนที่ค่อนข้างใหญ่ และมีลักษณะเฉพาะที่มีจุดมุ่งหมายในการ
ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้โดยบุคคลจะต้องเข้า
ไปร่วมและจัดการทำงานร่วมกันโดยมีสิ่งยึดเหนี่ยวซึ่งกันและกัน ส่วน ไพบูลย์
ช่างเรียน และสมปราชญ์ จอมเทศ, 2521 : 109-110) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า
องค์การประกอบด้วย กลุ่มคนตั้งแต่สองคนขึ้นไปมีความสัมพันธ์ในอันที่จะทำการ
อย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน มีโครงสร้างและแบ่งแยกหน้าที่ของสมาชิกในการ
ทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับของ ธงชัย สันติวงษ์ (2535 : 5) ที่กล่าวว่า องค์การ
มีคุณลักษณะ 3 ประการ คือ 1. เป็นกลุ่มบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป 2. มีการ
รวมตัวกันเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และร่วมกันทำงานในลักษณะกลุ่มที่มีการ
รวมทรัพยากร และความพยายามของทุกฝ่ายมาดำเนินการร่วมกัน และ 3. มุ่ง
ที่จะดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จในเป้าหมายให้สูงขึ้น ซึ่งไม่สามารถทำให้
สำเร็จได้ด้วยการกระทำโดยลำพังอิสระ

สำหรับพจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน (2525 : 871) ให้ความหมายว่าองค์การ คือ ศูนย์กลางของกิจการที่รวมประกอบขึ้นเป็นหน่วย และสุเมธ เดียววิศเรศ (2527 : 30) ได้กล่าวว่า องค์การเป็นเพียงภาพรวมทางความคิด ซึ่งไม่สามารถจะหาถ้อยคำใดมาใช้อธิบายลักษณะทุกอย่างขององค์การได้อย่างแน่นอนตายตัว หรืออีกนัยหนึ่งคือ คำว่าองค์การจะมีความหมายผันแปรไปตามคุณค่าขององค์การชนิดนั้น ซึ่งสอดคล้องกับของ สมพงษ์ เกษมสิน (2521 : 109) กล่าวว่า องค์การนั้นประกอบด้วยบุคคลจำนวนหนึ่ง ซึ่งยากแก่การที่จะติดต่อโดยตรง (Face-to-Face) ได้จำเป็นต้องมีระเบียบแบบแผนขึ้นเพื่อเป็นหลักในการปฏิบัติต่อกัน ส่วนความซับซ้อนในการติดต่อนั้น จะมีเพียงไรย่อมแล้วแต่ขนาดภาระหน้าที่ และความซับซ้อน (Complexity) ขององค์การนั้น ๆ

ตามทัศนะของนักวิชาการหลาย ๆ ท่านดังที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า องค์การเป็นการรวมกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป มีความสัมพันธ์กันเพื่อดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยมีการจัดระเบียบวิธีการทำงานและติดตามผลเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ธรรมชาติและลักษณะขององค์การ

องค์การเป็นระบบสังคม (Social System) เพราะต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของสังคมและขณะเดียวกันก็ต้องอยู่ภายใต้กฎของจิตวิทยา (Psychological Laws) พฤติกรรมของบุคคลในองค์การจะมีอิทธิพลต่อกันและกัน รวมทั้งอิทธิพลของกลุ่มที่มีต่อบุคคล องค์การจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอตลอดเวลา และทุกส่วนขององค์การก็จะต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน จะแยกอยู่โดดเดี่ยวไม่ได้ โดยสิ่งที่ถือว่าเป็นหัวใจขององค์การคือองค์การเกิดขึ้นจากกลุ่มบุคคลที่มีวัตถุประสงค์หรือความสนใจร่วมกัน (Mutual Interest) ที่มุ่งกระทำกิจกรรมใด ๆ อย่างเป็นระบบเพื่อบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และในขณะเดียวกัน บุคคลก็มีอิสระที่จะเลือกว่าจะเข้าร่วมอยู่ในองค์การหรือไม่ร่วม ซึ่งขึ้นกับความสนใจของผู้นั้น และองค์การก็เช่นเดียวกันมีสิทธิที่จะยอมรับ

บุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือไม่ก็ได้ ดังนั้นทั้งผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชาต้องถือ
 เป้าหมายขององค์การร่วมกัน การรวมพลังกันของบุคคลในองค์การ ที่มีการสร้าง
 ระบบระเบียบย่อมทำให้เกิดการดำเนินงาน มีความเจริญก้าวหน้าและบรรลุ
 เป้าหมาย (อารี เพชรสุค, 2529 : 11-12) โดยการรวมพลังนี้จะขึ้นกับ
 ลักษณะขององค์การนั้น แต่โดยทั่วไปลักษณะสำคัญขององค์การมีสาระสำคัญ ๑
 หลายประการ สมยศ นาวิกาน (2522 : 287) ได้อธิบายถึงลักษณะสำคัญ
 ขององค์การในลักษณะของกระบวนการจัดการองค์การในรูปแบบของระเบียบ
 วิธีปฏิบัติคือ การให้รายละเอียดงานทุกอย่างที่ต้องการกระทำเพื่อความสำเร็จ
 ของเป้าหมายขององค์การ การแบ่งปริมาณงานทั้งหมดเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่
 สามารถปฏิบัติได้โดยบุคคลเพียงคนเดียว และการกำหนดกลไกอย่างใดอย่าง
 หนึ่งสำหรับการประสานงานของสมาชิกขององค์การ เพื่อทำให้เป็นอันหนึ่งอัน
 เดียวกัน ซึ่ง สุนันทา เลหาเนนทร์ (2531 : 29-30) ได้กล่าวถึงลักษณะ
 ขององค์การเพิ่มเติมไว้อีกดังนี้

- 1) องค์การเป็นกลุ่มของบุคคล มีเป้าหมายร่วมกัน มีการแบ่งหน้าที่
 รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน มีกฎระเบียบข้อบังคับ ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน
- 2) องค์การเป็นโครงสร้างของความสัมพันธ์ โดยมีกรอบของความ
 สัมพันธ์ที่กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบไว้แน่นอน เป็นการมององค์การลักษณะ
 นิ่งงันที่ (Static) แต่ในสภาพเป็นจริงองค์การเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา
 เพราะองค์การยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากกรอบความสัมพันธ์
 ซึ่งได้แก่ ปัจเจกบุคคล กระบวนการทำงาน เป้าหมาย เป็นต้น
- 3) องค์การเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารและการจัดการ ซึ่งเป็น
 กระบวนการที่นำปัจจัยต่าง ๆ ทางการบริหารมารวมกันอย่างเป็นระบบ เพื่อ
 ดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ เช่น บุคคล เงิน วัสดุ เป็นต้น
- 4) องค์การเป็นกระบวนการ มีการจัดกลุ่มของงานที่มีลักษณะ
 คล้ายคลึงกันไว้กลุ่มเดียวกัน แบ่งงานตามความถนัด ระบุความรับผิดชอบและ
 อำนาจหน้าที่ให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

5) องค์การเป็นระบบเปิด มีลักษณะเป็นพลวัต (Dynamic) มีการเคลื่อนไหวและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตัวเองให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ มีปัจจัยนำเข้า กระบวนการเปลี่ยนแปลง ผลผลิต โดยมีข้อมูลป้อนกลับไปสู่ปัจจัยนำเข้าต่อไป

ธรรมชาติและลักษณะขององค์การ มีการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป โดยอาศัยข้อมูลย้อนกลับและองค์การจะต้องเป็นระบบเปิด (Open system) ซึ่งตัวประกอบต่าง ๆ มากมายที่เกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน ที่ส่งผลกระทบต่อระบบในกระบวนการปฏิบัติงานขององค์การ

3. ประเภทขององค์การ

กิติมา ปรีดีติลล (2529 : 22-25) สุเมธ เคียววิศเรศ (2527 : 30-33) ได้จำแนกประเภทขององค์การไว้เหมือนกันคือ องค์การปฐมและองค์การมัธยม และองค์การรูปนัยและองค์การอรูปรนัย แต่สำหรับ เจริญผล สุวรรณโชติ (2530 : 137-142) ได้จำแนกไว้ 3 ประเภท ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1) องค์การที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงสร้าง เรียกว่า องค์การรูปนัย (Formal Organization) เป็นองค์การที่มีการกำหนดโครงสร้างอย่างมีหลักเกณฑ์ สมาชิกที่รวมกันอยู่จะต้องประพฤติปฏิบัติให้เป็นไปตามรูปแบบพิธีการที่กำหนดไว้ และองค์การอรูปรนัย (Informal Organization) เป็นการรวมกันของกลุ่มบุคคลในลักษณะที่เป็นไปโดยสมัครใจ ไม่มีระเบียบกฎเกณฑ์แน่นอนที่ใช้เป็นเกณฑ์บังคับให้สมาชิกเข้าร่วม

2) องค์การที่จัดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกภายในองค์การมี 2 ลักษณะด้วยกัน คือ ประถมองค์การ (Primary Organizations) เป็นองค์การที่มีสมาชิกมีความรู้จำกัดกันค่อนข้างใกล้ชิดสนิทสนม มีความเกี่ยวข้องกันโดยส่วนตัวไม่มีพิธีการในการติดต่อกัน และมีธรมองค์การ (Secondary Organizations) เป็นองค์การที่มีความสัมพันธ์ของสมาชิกในองค์การเกิดขึ้นเนื่องมาจากบทบาทและหน้าที่ที่กำหนดขึ้นในองค์การ

3) องค์การที่เกิดมาจากวัตถุประสงค์ของสังคม เกิดจากความ ต้องการของบุคคลในสังคมที่ต้องการให้องค์การได้เป็นศูนย์กลางของการบริการ ให้แก่สมาชิกในสังคมนั้น องค์การจึงเกิดขึ้นเรื่อย ๆ ตามการเปลี่ยนแปลงของ สังคมและเทคนิควิทยา และขณะเดียวกัน องค์การต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นก็อาจจะหมด ความหมายไป เมื่อสังคมไม่ต้องการ

ส่วน ศิริอร ชันธหัตต์ (2531 : 22) ได้แบ่งประเภทขององค์การ

ไว้ดังนี้

- 1) แบ่งตามความมุ่งหมายที่จัดตั้ง อันได้แก่
 - 1.1) องค์การเพื่อประโยชน์ของสมาชิก (Mutual-Benefits)
 - 1.2) องค์การธุรกิจ (Business Concerns)
 - 1.3) องค์การเพื่อสาธารณะ (Commonweal Organization)
 - 1.4) องค์การเพื่อบริการ (Service Organization)

2) แบ่งตามหลักการจัดระเบียบภายในองค์การ อันได้แก่ องค์การ ที่เป็นทางการ (Formal Organization) หรือองค์การรูปนัย และองค์การ ที่ไม่เป็นทางการ หรือ (Informal Organization) หรือองค์การอรูปนัย

3) แบ่งตามลักษณะความเป็นเจ้าของ อันได้แก่ องค์การรัฐกิจ และองค์การธุรกิจ

ประเภทขององค์การที่กล่าวมานั้นจัดแบ่งตามหลักการจัดระเบียบภายใน องค์การคือ องค์การที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ตามความประสงค์ของ สังคม เพื่อเป็นศูนย์กลางในการบริการสมาชิก และตามลักษณะความเป็นเจ้าของ อันได้แก่ องค์การรัฐกิจและองค์การธุรกิจ

4. พฤติกรรมองค์การ

พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่ เป็นการมององค์การว่ามีลักษณะเคลื่อนไหว ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมเพื่อความก้าวหน้าหรือความอยู่รอดขององค์การ ดังนั้น การรวมตัวกันของกลุ่มบุคคลในองค์การและมีการปฏิบัติต่อกัน จึงขึ้นอยู่กับอิทธิพล

ของสภาพแวดล้อมทางสังคมและภาวะทางจิตใจของบุคคลเป็นส่วนสำคัญ ส่วนลักษณะอื่น ๆ จะเป็นกรอบในการกำหนดพฤติกรรม เช่น ระเบียบ กฎ และโครงสร้าง เป็นต้น

องค์การเสมือนร่างกายของมนุษย์ และการจัดการเสมือนการเคลื่อนไหวของมนุษย์ เมื่อมนุษย์มีพฤติกรรม มีบุคลิกภาพ องค์การย่อมมีพฤติกรรมและมีบุคลิกภาพเคลื่อนไหวได้ เจริญเติบโตได้ เสื่อมได้ เจ็บป่วยได้ และตายได้เช่นเดียวกับมนุษย์ ซึ่ง คีร์ออร์ ชันธพิตต์ (2531 : 24) ได้กล่าวไว้ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

1) พฤติกรรมองค์การที่มีภาพพจน์ในทางที่ดีงาม มีความเจริญก้าวหน้า และมีชื่อเสียงทุกคนต่างให้การยอมรับ

2) พฤติกรรมองค์การที่บ่งบอกถึงการมีปัญหา องค์การยอมแบงและหย่อนยาน ไม่ก้าวหน้า สังคมต่างกล่าวในทางลบไม่เป็นผลดีต่อองค์การ

สำหรับการพิจารณาพฤติกรรมองค์การ อรุณ รักธรรม (2526 : 10-17) ได้ให้หลักเกณฑ์ไว้ 4 ประการดังนี้

1) ความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในองค์การ

2) องค์การสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้

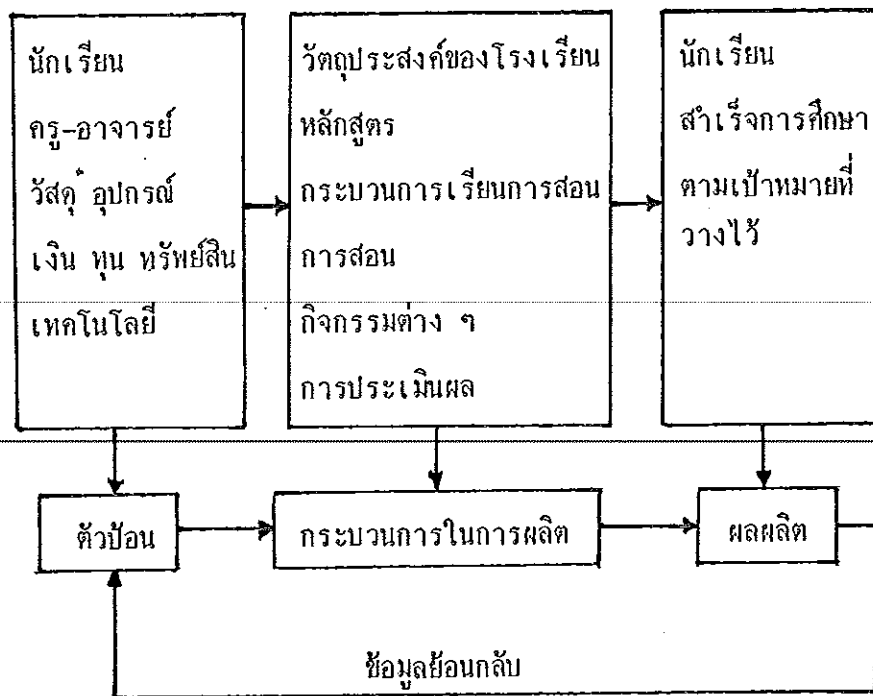
3) องค์การสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้

4) ความอยู่รอดขององค์การเป็นผลมาจากผลผลิตขององค์การนั้น ๆ

พฤติกรรมองค์การจะสะท้อนออกมาจากการปรับตัวของบุคคลภายในองค์การ ถ้าบุคคลภายในองค์การสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี จะทำให้พฤติกรรมองค์การโดยส่วนรวมออกมาดี ถ้าหากบุคคลปรับตัวไม่ได้ก็จะทำให้องค์การนั้นเกิดปัญหาขึ้นมาได้

5. องค์การในฐานะที่เป็นระบบ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2523 : 74-76) ได้เสนอแนวคิดในเรื่ององค์การในฐานะระบบ ความคิดทั่วไปเกี่ยวกับทฤษฎีระบบคือ เมื่อพิจารณาสิ่งใดเป็นระบบแล้ว ในระบบจะประกอบด้วย ระบบใหญ่ ระบบ และระบบย่อย ดังภาพ 1

ภาพประกอบ 1 แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนในเชิงระบบ

ที่มา : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2523 : 75

จากภาพถ้าพิจารณาโรงเรียนในฐานะที่เป็นระบบ โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และชุมชนก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้นชุมชนและสังคมต่างก็เป็นระบบใหญ่กว่า ตัวระบบโรงเรียนเองจะประกอบด้วย ตัวป้อน ซึ่งหมายถึง นักเรียน ครู-อาจารย์ วัสดุอุปกรณ์ ทุน และเทคนิคต่าง ๆ เมื่อนักเรียนผ่านเข้าไปในโรงเรียน ซึ่งถือเป็นองค์การอันหนึ่งที่มีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ กระบวนการในการผลิต (หลักสูตรและวิธีสอน) และโปรแกรมต่าง ๆ ที่เด็กนักเรียนจะต้องศึกษาเล่าเรียน เมื่อสำเร็จ (จบหลักสูตร) แล้ว ถือว่าเป็นผลผลิตขององค์การหรือของโรงเรียน

โรงเรียนเป็นระบบหนึ่งของสังคม ที่มีบทบาทสำคัญในการสรรค์สร้างสังคม ปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยมที่ดีต่อเยาวชน และถ่ายทอดวัฒนธรรมของสังคมให้ยั่งยืนต่อไป การเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในระบบใดระบบหนึ่งนั้น ย่อมจะส่งผลกระทบต่อ

กระเทือนต่อระบบอื่นด้วย อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการเรียนการสอนของ
โรงเรียนโดยส่วนรวม

บรรยากาศองค์การ (Organizational Climate)

1. ลักษณะธรรมชาติของบรรยากาศองค์การ

บรรยากาศขององค์การจะมีลักษณะเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงที่มองเห็นได้ เช่น โครงสร้าง กฎเกณฑ์ และแบบของความเป็นผู้นำ บรรยากาศจะเป็นการรับรู้ หรือความรู้สึกต่อลักษณะที่มองเห็นได้ขององค์การที่เกิดขึ้นกับพนักงาน และอีกส่วนหนึ่งคือขวัญหรือกำลังใจและพฤติกรรมของพนักงาน พฤติกรรมและขวัญกำลังใจของพนักงานไม่ได้ขึ้นอยู่กับแบบของความเป็นผู้นำหรือโครงสร้างขององค์การอย่างแท้จริง บุคคลแต่ละคนมองดูโลกโดยผ่านทางหน้าต่างที่เต็มไปด้วยค่านิยม ความต้องการ และบุคลิกของเขาเอง ความเข้าใจหรือการรับรู้เหล่านี้จะเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและทัศนคติของเขา (สมยศ นาวิการ และ ศุภสี รุมาคม, 2520 : 597)

สำหรับทฤษฎีของ ริชาร์ด เอ็ม สตีเยร์ส (Richard M. Steers, 1977 : 101) ได้มองบรรยากาศขององค์การในแง่ของบุคลิกของมนุษย์ในองค์การที่มองเห็นได้โดยสมาชิกขององค์การ (Personality of an organization as seen by its members) ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) บรรยากาศองค์การที่แท้จริงย่อมขึ้นอยู่กับความเชื่อของบรรดาสมาชิกในองค์การที่เชื่อว่า ควรจะเป็นมากกว่าที่เป็นอยู่จริง
- 2) บรรยากาศขององค์การนั้นย่อมมีลักษณะเฉพาะไม่ซ้ำแบบในแต่ละองค์การที่แตกต่างออกไป
- 3) บรรยากาศซึ่งแสดงออกมาให้เห็นภายในองค์การนั้น ย่อมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมที่สำคัญ ๆ ของคนทำงานในองค์การนั้น

ส่วนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2530 : 541) ได้กล่าวถึงลักษณะธรรมชาติของบรรยากาศองค์การว่า เป็นกลุ่มของคุณลักษณะของสภาพแวดล้อมของบุคคลที่ปฏิบัติงานอยู่ รับรู้ได้โดยตรงและทางอ้อม ที่บรรยากาศดังกล่าวจะเป็นแรงกดดันที่สำคัญต่อพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานในองค์การที่เกิดขึ้นจากผลของการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลในโครงสร้างขององค์การในแง่ของ อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และภาวะผู้นำ ดังนั้นบรรยากาศองค์การจะมีลักษณะเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงระหว่างโครงสร้าง กฎเกณฑ์ และพฤติกรรมต่าง ๆ โดยการรับรู้หรือรู้สึกต่อลักษณะขององค์การที่มีผลกระทบต่อบุคคลในองค์การ

สำหรับ นิภา แก้วศรีงาม (2532 : 192) ได้กล่าวถึงบรรยากาศขององค์การในลักษณะที่ว่า บรรยากาศภายในองค์การจะมีผลต่อพฤติกรรมและการทำงานของคน ซึ่งให้ความเห็นว่า บรรยากาศภายในองค์การ (Organizational Climate) หรือในบางแห่งเรียกว่า "บุคลิกภาพขององค์การ" (Organizational Personality) นี้หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ประกอบขึ้นมาเป็นคุณลักษณะของสภาพแวดล้อมภายในองค์การ และสภาพแวดล้อมของงานที่บุคคลในองค์การเกิดการรับรู้ในสภาพรวมเหล่านั้นทั้งทางตรงและทางอ้อม และการรับรู้อันเกิดจากสภาพแวดล้อมเหล่านี้จะเป็นแรงกดดันที่มีอิทธิพลผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมในการทำงานออกมา

ความคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่ส่งผลมาสู่พฤติกรรมของบุคคลนี้ เริ่มเข้ามาอยู่ในความสนใจเมื่อนักจิตวิทยาชาวเยอรมันชื่อ เคิร์ท เลวิน (Kurt Lewin) ได้เสนอแนวความคิดในเรื่อง Life Space ในรูปของสมการ คือ

$$B = f(P, E)$$

B คือ Behaviors ได้แก่ พฤติกรรมของบุคคล

P คือ Person หมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ประกอบขึ้นมาเป็นบุคคลอันได้แก่ รูปร่างหน้าตาอันเป็นสิ่งที่ได้รับจากพันธุกรรม สุขภาพกาย สุขภาพจิต ความสามารถ ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติ ฯลฯ

E คือ Environment หมายถึง สภาพแวดล้อมที่แวดล้อมบุคคลอยู่ใน
ขณะที่แสดงพฤติกรรมนั้น ๆ

จากแนวความคิดนี้ นิภา แก้วศรีงาม (2532 : 34) ให้ความเห็น
ว่า การที่คนเรามีพฤติกรรมไปต่าง ๆ นานา นั้นจะขึ้นอยู่กับสิ่งต่าง ๆ ที่ติดตัว
บุคคลแล้ว ยังจะขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมบุคคลในแต่ละขณะอีกด้วย

การที่บุคคลเข้าร่วมกลุ่มกันทำงานอันมีภาวะต่าง ๆ ของงานแวดล้อม
คนเราอยู่นั้น ย่อมที่บุคคลจะต้องมีพฤติกรรมที่แตกต่างออกไปจากพฤติกรรมใน
ขณะที่อยู่ในสภาพแวดล้อมในลักษณะอื่น ๆ หรือสภาพของการรวมกลุ่มโดยทั่วไป

เกี่ยวกับเรื่องนี้ สเตียร์ (Steers, 1979 อ้างถึงใน ภรณ์
กิริติบุตร, 2529 : 25) ได้ให้ความเห็นว่า การวิเคราะห์บทบาทของสภาพ-
แวดล้อมที่ต่างกัันซึ่งมีต่อการปฏิบัติงานและประสิทธิผลขององค์การจะไม่
สมบูรณ์หากไม่มีการพิจารณาลักษณะของสภาพแวดล้อมภายในองค์การ (Internal
Environment) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ซึ่งมีผลกระทบต่อทัศนคติและพฤติกรรม
ในการทำงาน ซึ่ง สเตียร์ (Steers) เรียกสภาพแวดล้อมภายในองค์การว่า
"บรรยากาศขององค์การ (Organizational Climate) ซึ่งหมายถึงลักษณะ
(Characteristics) ของสภาพแวดล้อมในการทำงานในองค์การซึ่งมีผลต่อ
พฤติกรรม หรือเรียกว่า บุคลิกภาพ (Personality) ในองค์การ

2. ความหมายของบรรยากาศองค์การ

จากที่กล่าวถึงลักษณะธรรมชาติขององค์การ ก็พอจะทำให้เข้าใจ
ความหมายของบรรยากาศองค์การบ้างแล้ว สำหรับในส่วนนี้จะได้นำแนวคิด
ของนักวิชาการต่าง ๆ ซึ่งได้ให้ความหมายของบรรยากาศขององค์การไว้ดังนี้
กับสัน ไอแวนเชวิก และดอนเนลลี (Gibson, Ivancevich and
Donnelly, 1975 : 314) ได้ให้ความหมายบรรยากาศองค์การ คือ กลุ่มของ
คุณสมบัติของสภาพแวดล้อม ที่พนักงานผู้ทำงานอยู่ภายในองค์การรับรู้ทั้งทางตรง

และทางอ้อม และบรรยากาศจะเป็นแรงกดดันที่สำคัญยิ่งที่จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม
ในการทำงาน

ส่วน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2532 : 97) ได้ให้ความหมาย
บรรยากาศองค์การว่า หมายถึงสภาพแวดล้อมขององค์การซึ่งรับรู้โดยบุคคลใน
องค์การทั้งทางตรงและทางอ้อม และมีอิทธิพลต่อการจูงใจ และการปฏิบัติงาน
ในองค์การ

แค เอช จุง และลีออน ซี. เมกกินสัน (Kae H. Chung and
Leon C. Megginson, 1981 : 244) กล่าวว่า บรรยากาศองค์การคือ
การรับรู้ของสมาชิกในองค์การเกี่ยวกับ โครงสร้างของงาน ความเป็นเอกัต
บุคคล ของแต่ละคนในองค์การ การช่วยเหลือเกื้อกูล ความไว้น้ำใจ เชื่อใจ
การเปิดเผย ความยุติธรรม การให้รางวัลตอบแทน การชดเชยอันตราย ความ
ซัดเซ้งและความสามัคคีกลมเกลียวของคนในองค์การ

สำหรับ เดสเลอร์ (Dessler, 1976 : 187) ได้ให้ความหมาย
บรรยากาศองค์การที่คล้ายกับของ แค เอช จุง และลีออน ซี. เมกกินสัน ว่า
เป็นความเข้าใจหรือการรับรู้ที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีต่อองค์การที่เขาทำงานอยู่
และความรู้สึกของเขาที่มีต่อองค์การจะอยู่ในรูปของมิติต่าง ๆ เช่น ความเป็น
ตัวของตัวเอง การเปิดโอกาส โครงสร้าง การให้ผลตอบแทน ความเอาใจใส่
ความอบอุ่น และการให้ความสนับสนุน

เทพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ (2529 : 277) ได้ให้ทัศนะ
เกี่ยวกับบรรยากาศองค์การว่า หมายถึง ตัวแปรชนิดต่าง ๆ เมื่อนำมารวมกันแล้ว
จะมีผลกระทบต่อระดับของการทำงานหรือการปฏิบัติงานของผู้ดำเนินการภายใน
แต่อย่างไรก็ตามตัวแปรของบรรยากาศองค์การนี้จะมีผลกระทบแตกต่างกันสุดแท้
แต่ว่าผู้ปฏิบัติงานนั้น ๆ เป็นอย่างไร แตกต่างกันอย่างใดด้วย

โรเบิร์ต จี. โอเวนส์ (Robert G. Owens, 1981 : 193) ได้
ให้ความหมายของบรรยากาศขององค์การว่า เป็นคุณภาพของความสัมพันธ์
ของสิ่งแวดล้อมในองค์การ ซึ่งมีลักษณะ 3 ประการคือ

- 1) เป็นการกระทำของสมาชิกในองค์การ
- 2) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมต่อสมาชิกขององค์การ
- 3) สามารถที่จะอธิบายคุณลักษณะขององค์การนั้น ๆ

เพลน์ และพีวซ์ (Payne and Pugh อ้างถึงใน อรุณ รักธรรม, 2523 : 225) กล่าวว่า บรรยากาศในองค์การ หมายถึง ทัศนคติ ค่านิยม ปทัสถาน (Norms) และความรู้สึกของคนในองค์การที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ

ส่วน ฮัลพิน (Halpin, 1966 : 150) ได้ให้ความหมายของ บรรยากาศองค์การว่า หมายถึง บรรยากาศในการปฏิบัติงาน ซึ่งเกิดจากการ มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ระหว่างครูใหญ่และคณะครูในโรงเรียนโดยส่วนรวม จากความหมายของบรรยากาศองค์การตามทัศนะต่าง ๆ ดังกล่าว มาแล้ว พอจะสรุปได้ว่า บรรยากาศองค์การคือ สภาพแวดล้อมขององค์การ ซึ่งบุคคลในองค์การรับรู้ได้โดยทางตรงและทางอ้อม มีอิทธิพลต่อการจูงใจและ พฤติกรรมในการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์การ

3. องค์ประกอบของบรรยากาศองค์การ

องค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อบรรยากาศองค์การตามแนว ความคิดของลอร์เลอร์ (Lawler) และเพื่อนร่วมงาน ที่ได้ศึกษาไว้ 4 ประการด้วยกันคือ (เพพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ, 2529 : 277-279)

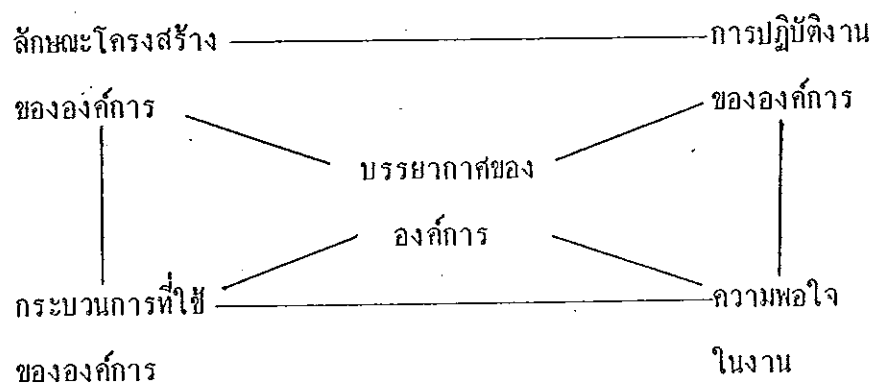
- 1) ลักษณะโครงสร้างขององค์การ หมายถึง ความกว้างของ การบังคับบัญชา ขนาดขององค์การ จำนวนระดับต่าง ๆ ภายในองค์การ และ จำนวนระดับต่าง ๆ จากฝ่ายบริหารที่สูงสุดถึงแผนกวิจัยและพัฒนา
- 2) กระบวนการที่ใช้ในองค์การ หมายถึง ความถี่ของการพิจารณา ทบทวนการปฏิบัติงานภายในองค์การ ความระมัดระวัง ความตั้งใจเกี่ยวกับการ ทบทวนการปฏิบัติและการให้สิ่งชดเชย ระดับของความเป็นเอกเทศทางวิชาชีพ การมอบหมายงานโดยทั่วไปเปรียบเทียบกับมอบหมายงานเฉพาะอย่าง การ สนับสนุนเจ้าหน้าที่จากผู้บริหาร

3) การปฏิบัติงานภายในองค์การ หมายถึง การยึดมั่นตามตารางเวลา และค่าใช้จ่าย และความสำเร็จในการทำงาน

4) ความพอใจงาน หมายถึง หักกันคิดเกี่ยวกับความมั่นคงของงาน ความพอใจทางด้านสังคม ความมีชื่อเสียง ความเป็นตัวของตัวเองในการปฏิบัติงาน การได้รับในสิ่งที่ต้องการจะได้รับจากการปฏิบัติงาน และค่าจ้าง

องค์ประกอบทั้ง 4 ประการที่กล่าวมาแล้ว มีความสัมพันธ์กับบรรยากาศ

องค์การ ดังภาพ 2

ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ต่อบรรยากาศขององค์การ

ที่มา : เทพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ, 2529 : 278

จากภาพจะเห็นว่า องค์ประกอบทั้ง 4 ประการ มีอิทธิพลต่อการกำหนดบรรยากาศภายในองค์การ ซึ่งจะส่งผลการทำงานของบุคลากรภายในองค์การ

ส่วน ริชาร์ด เอ็ม สตีเยร์ส (Richard M. Steers, 1977 : 104) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบขององค์การไว้ 4 ประการด้วยกันคือ

1) นโยบายด้านการบริหารและการจัดการของผู้บริหาร มีอิทธิพลต่อบรรยากาศขององค์การอย่างมาก ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดให้มีข่าวสารย้อนกลับ ความอิสระในการปฏิบัติงานและลักษณะของงานย่อมจะเป็นการสร้างบรรยากาศในการทำงานอันนำไปสู่ความสำเร็จในงาน ทำให้สมาชิกในองค์การมีความรับผิดชอบต่อวัตถุประสงค์ของกลุ่มยิ่งขึ้น

2) โครงสร้างขององค์การ เป็นตัวกำหนดบรรยากาศอย่างชัดเจน มาก อันได้แก่ ขนาดขององค์การ ตำแหน่งของบุคคลในการควบคุมงาน การควบคุมจากส่วนกลาง ระเบียบ กฎหมาย และข้อบังคับต่าง ๆ

3) สิ่งแวดล้อมภายนอกองค์การ มีผลกระทบต่อบรรยากาศ องค์การ ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจไม่ดี อาจจะเป็นแรงกดดันให้องค์การต้องไล่คน ออกจากงาน เปลี่ยนงาน ส่วนบุคคลที่เหลือนี้อาจจะมีขวัญและกำลังใจไม่ดี

4) วิทยาการที่ใช้ภายในองค์การ อันได้แก่ สิ่งที่ใช้ภายในองค์การ ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน

ในส่วนที่เกี่ยวกับบรรยากาศภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นภาพความรู้สึก ของทุกคนที่มีต่อโรงเรียนและส่งผลให้บุคลากรภายในโรงเรียน เกิดความรัก ความผูกพัน ความพอใจ อบอุ่นใจ และเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของนั้น ธเนศ ขำเกิด (2533 : 36-38) ได้กล่าวถึงบรรยากาศในโรงเรียนไว้ 3 ประการด้วยกันคือ

1) บรรยากาศด้านกายภาพ เป็นบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่มองเห็นเป็นรูปธรรม เมื่อเข้าสู่โรงเรียน อันได้แก่ บริเวณโรงเรียน อาคารเรียน ห้องเรียน และห้องประกอบอื่น ๆ

2) บรรยากาศด้านวิชาการ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนทั้งใน และนอกห้องเรียน ตลอดจนการจัดบริการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการต่าง ๆ ที่จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้ ประสบการณ์ให้มากที่สุด เช่น ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วม และครูเป็นกันเองกับนักเรียน ฯลฯ

3) บรรยากาศด้านการบริหารและการจัดการ ถือว่ามีความสำคัญที่สุดที่จะมีผลต่อการจัดบรรยากาศในทุก ๆ ด้าน เพราะว่า ถ้าการบริหารจัดการของโรงเรียนเอื้ออำนวยต่อการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีแล้ว ก็จะส่งผลให้บรรยากาศของโรงเรียน น่าอยู่ น่าเรียน และได้รับความร่วมมือร่วมใจจากบุคลากรในโรงเรียนทุกคน การทะเลาะเบาะแว้ง การไม่เข้าใจ ก็จะเกิดขึ้นน้อย ชีวิตในโรงเรียนก็จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สิ่งที่ทำให้เกิด

บรรยากาศที่ดีในด้านการบริหารและการจัดการได้แก่ ทีมงานบริหารโรงเรียน เป็นผู้นำและการจัดการได้แก่ ทีมงานบริหารโรงเรียนเป็นผู้นำและเป็นแม่แบบ ในการสร้างบรรยากาศที่ดี สัมพันธภาพระหว่างบุคลากรต่าง ๆ ภายในโรงเรียน และการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรด้านต่าง ๆ

จะเห็นได้ว่าบรรยากาศที่ดีในโรงเรียนจะเกิดขึ้นได้นั้น บุคลากรในโรงเรียนจะต้องร่วมมือร่วมใจกันทุกฝ่ายที่จะสร้างขึ้นมาเพื่อให้โรงเรียนมีสภาพที่น่าอยู่ น่าเรียน อันจะส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดบรรยากาศองค์การตามแนวคิดของนักวิชาการหลาย ๆ ท่านที่กล่าวมาแล้ว พอจะสรุปได้เป็น 5 ประเด็นดังนี้

- 1) ด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน หมายถึง การจัดสายงานภายในโรงเรียน การใช้อำนาจบังคับบัญชา การใช้ระเบียบ กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ รวมทั้งการจัดคนให้เหมาะสมกับงาน
- 2) ด้านนโยบายการบริหารและการจัดการ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดแนวทางบริหารในโรงเรียน การปฏิบัติงานตามแผนงานและโครงการ การมีแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน การประสานงานให้กับหน่วยงานอื่น ๆ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของครู-อาจารย์ภายในโรงเรียน
- 3) ด้านวิทยาการที่ใช้ภายในโรงเรียน หมายถึง เทคนิควิธีการและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของครู-อาจารย์ภายในโรงเรียน เช่น วัสดุ ครุภัณฑ์ สื่อการเรียนการสอน รวมทั้งนวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ
- 4) ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ หมายถึง ความมีอิสระในการทำงาน การได้รับเกียรติและยกย่องจากผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการทำงาน
- 5) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง การมีบริเวณโรงเรียนที่ร่มรื่น การมีอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียนและห้องพิเศษในสภาพพร้อมใช้ได้เสมอ

บรรยากาศองค์การในโรงเรียน มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติของบุคคลทุกคน ในโรงเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งส่งผลต่อความพึงพอใจในงานและผลการปฏิบัติของบุคคล อันจะทำให้มีผลกระทบสะท้อนต่อประสิทธิภาพของงาน

4. ผลของบรรยากาศต่อบุคคลในองค์การ

บรรยากาศในองค์การมีผลทำให้เกิดความแตกต่างของบุคคลในองค์การ

ใน 2 ประเด็นด้วยกันคือ ความพึงพอใจในงานและผลการปฏิบัติงาน (ภรณ์ กীরติบุตร, 2529 : 29-31)

1) ความพึงพอใจในงาน (Job Satisfaction) จากผลการ

วิจัยของ Frederickson (1966) Friedlander & Margulies, Kaczka & Kirk และ La Folette & Sims ในปี 1975 พบว่ามีความสัมพันธ์อย่างแน่นนอนระหว่างบรรยากาศในองค์การและความพึงพอใจในงานของคนในองค์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พบว่าบรรยากาศที่มีการปรึกษาหารือกัน มีความเปิดเผย และมุ่งเอาใจใส่ที่พนักงานที่ความสัมพันธ์กับทัศนคติที่เกี่ยวกับงาน ความพึงพอใจในงานเป็นผลบางส่วนจากการที่ผู้บริหารแสดงออกถึงความสนใจห่วงใยต่อผู้ใต้บังคับบัญชา มีการแสวงหาคำแนะนำและการมีส่วนร่วมจากผู้ใต้บังคับบัญชา เมื่อพนักงานมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนสำคัญขององค์การและผู้บังคับบัญชาเอาใจใส่เป็นส่วนตัวต่อความเป็นอยู่ของตนก็จะมี ความพึงพอใจในงานสูงขึ้น

2) การปฏิบัติงาน (Job Performance) การศึกษาเรื่องนี้เป็น

ผลงานของ ลิทวิน และสตริงเกอร์ (Litwin and Stringer) ซึ่งทำขึ้นเมื่อปี 1968 สรุปว่า บรรยากาศแบบเผด็จการ (Authoritarian Climates) ซึ่งรวมอำนาจในการตัดสินใจไว้เบื้องบนและพฤติกรรมของพนักงานถูกควบคุมโดยกฎระเบียบ และวิธีการที่วางไว้อย่างเป็นทางการ เป็นแบบแผน ไม่เพียงแต่นำไปสู่ผลงานต่ำ (Low Productivity) แต่ยังมีผลทำให้เกิดความพึงพอใจและความคิดริเริ่มต่ำและทัศนคติต่อกลุ่มทำงานเป็นไปในทางลบ ในทางตรงข้าม ในบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรกันฉันพี่น้อง (Affiliative Climate) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ต่อกัน

อันดีระหว่างพนักงานมักนำไปสู่ความพึงพอใจในงานสูง ทักษะคติต่อกลุ่มทำงาน เป็นไปในทางบวกมีพฤติกรรมในทางสร้างสรรค์หรือสมควรแต่การปฏิบัติงานก็ยังคง ค้ำอยู่ เฉพาะในบรรยากาศซึ่งมุ่งที่การบรรลุถึงเป้าหมาย (Achievement-oriented Climate) เท่านั้น ซึ่งเน้นการบรรลุถึงวัตถุประสงค์จะส่งผลให้ ผลงานและพฤติกรรมในการสร้างสรรค์สูง ทั้งยังนำไปสู่ความพึงพอใจในงานสูง ตลอดจนทัศนคติต่อกลุ่มเป็นไปในทางบวกและมีระดับการสนองตอบการจูงใจเพื่อ ความสำเร็จ

การที่มีบรรยากาศองค์การที่ดี ย่อมจะส่งผลให้บุคคลปฏิบัติงานได้อย่าง มีประสิทธิภาพ และให้ผลบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งยังส่งเสริมให้บุคคลมี ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาหน่วยงานให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

5. บรรยากาศขององค์การที่มีประสิทธิภาพในการทำงาน

ลักษณะต่าง ๆ ขององค์การมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดบรรยากาศ ขององค์การนั้น และบรรยากาศจะมีความสำคัญต่อผู้บริหารและบุคคลอื่น ซึ่ง ดอนนี่ และคณะ (Downey and Others อ้างถึงใน สมยศ นาวิการ, 2522 : 302) ได้กล่าวไว้ว่า บรรยากาศจะมีความสำคัญต่อผู้บริหารและบุคคลอื่น ด้วยเหตุผล 3 ประการคือ

- 1) บรรยากาศบางอย่างจะทำให้ผลการปฏิบัติงานของงานอย่างใด อย่างหนึ่งโดยเฉพาะ ดีกว่าบรรยากาศอื่น ๆ
- 2) ผู้บริหารมีอิทธิพลต่อบรรยากาศองค์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แผนงานภายในองค์การ
- 3) ความเหมาะสม ระหว่างบุคคลและองค์การ มีบทบาทสำคัญ มากต่อการกำหนดผลการปฏิบัติงาน และความพอใจของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ภายในองค์การ

บรรยากาศขององค์การจะมีผลต่อการทำงานภายในองค์การอย่างยิ่ง โดยเฉพาะบรรยากาศแบบเปิดเป็นบรรยากาศที่เปิดโอกาสให้สมาชิกยอมรับ

ข้อเสนอแนะ คำวิจารณ์ ข้อมูล และการตีพิมพ์ซึ่งกันและกัน และร่วมกันพิจารณาให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมของกลุ่มให้มากที่สุด

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

1. ความเป็นมาของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

เนื่องจากความก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีเจริญก้าวหน้าขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ประชาชนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานสูงสุดชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อัตราการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว เข้าศึกษาต่อมัธยมศึกษาปีที่ 1 ยังต่ำมากคือ ประมาณ 14.98% (การศึกษาในระบบ) เท่านั้น ในขณะที่อารยประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน ส่วนใหญ่ประชาชนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 9 ปี รัฐจึงควรหามาตรการให้ประชาชนได้รับการศึกษามากกว่าที่เป็นอยู่ เด็กที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 11-12 ปี ซึ่งยังเล็กมากไม่สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานตามที่กฎหมายกำหนดได้ เนื่องจากขัดกับหลักสากลว่าด้วยสิทธิในการใช้แรงงานเด็ก ดังนั้นจึงควรขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สูงขึ้น เพื่อให้เด็กมีความรู้ความสามารถและวัยที่สอดคล้องกับกฎหมายแรงงานที่กำหนด และที่สำคัญ ตลาดแรงงานต้องการผู้ที่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นอย่างต่ำ ความรู้พื้นฐานเพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวมาแล้ว และให้ความสำคัญทางด้านการศึกษาในด้านระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะทางด้านการศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ดังนั้นคราวแถลงนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของรัฐบาล ซึ่งพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2531 ว่า "...เร่งรัดการส่งเสริมการอนุบาลชนบท การขยายโอกาสทางการศึกษาใน

ระดับมัธยมศึกษา โดยจะจัดการควบคู่ไปกับการขยายการศึกษาภาคบังคับและเตรียมพื้นฐานอาชีพให้กับนักเรียนทุกระดับ เพื่อแก้ปัญหาคารว่างงาน ตลอดจนส่งเสริมศีลธรรม จริยธรรม และวินัยของนักเรียนและคนในชาติเป็นพิเศษ..." (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2533 : 1)

และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 (วารสารการศึกษาแห่งชาติ, 2535 : 45) ได้ระบุในหมวดที่ 3 แผนนโยบายแห่งชาติ ข้อที่ 5 ว่า ให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของปวงชน รัฐพึงเร่งรัดและขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปวงชนอย่างทั่วถึง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สูงขึ้น

2. สำคัญของมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2533 : 1-5) ได้สรุปสาระสำคัญของความเป็นมาของการดำเนินการเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษา ดังนี้

วันที่ 1 กันยายน 2530 กระทรวงศึกษาธิการได้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้มีมติขยายการศึกษาภาคบังคับต่ออีก 3 ปี ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเห็นชอบในหลักการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยวิธีไม่บังคับ

วันที่ 30 พฤษภาคม 2532 คณะรัฐมนตรี ได้มีมติในหลักการให้ดำเนินการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยวิธีไม่บังคับ และยึดหลักการสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล กำหนดสาระในการเรียนเป็น 3 ส่วนคือ วิชาการ วิชาชีพ และสมรรถภาพพื้นฐาน และให้ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ ทั่วประเทศและเอกชนมาใช้ในการดำเนินงาน

วันที่ 27 ตุลาคม 2532 คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติในหลักการ ยืนยันการขยายโอกาสทางการศึกษาโดยวิธีไม่บังคับ โดยกำหนดดำเนินงานดังนี้

1) ในระบบโรงเรียน ให้กรมสามัญศึกษาเป็นแกนดำเนินการตามรูปแบบที่ดำเนินการอยู่แล้ว ให้ขยายโรงเรียนมัธยมศึกษาเพิ่มขึ้น โดยกรมต่าง ๆ ที่มีสถานศึกษาให้ความร่วมมือ

2) นอกกระบบโรงเรียน ให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นแกนดำเนินการประสานกับกรมอื่น ๆ ร่วมดำเนินการ

ให้กรมวิชาการพิจารณาจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความจำเป็นต้องการของท้องถิ่นด้วย การดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้นมีข้อจำกัดในด้านงบประมาณประจำปี และยังมีจำกัดการใช้งบประมาณปกติไม่สามารถนำมาใช้เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาได้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่มีทรัพยากรจำนวนมาก และมีความพร้อมที่จะดำเนินการได้ ซึ่งการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แล้วมาช่วยดำเนินการจะเป็นการเร่งให้สามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับประชาชนได้ทั่วถึงและเร็วยิ่งขึ้น

ข้อจำกัดของการดำเนินงาน

1) ข้อจำกัดในการใช้ทรัพยากรร่วมกันของหน่วยงานอื่นเนื่องมาจาก ระบบ ระเบียบ การดำเนินการ

2) งบประมาณดำเนินการที่จำกัด

3) ประชาชนในชนบทยังไม่ตระหนักในคุณค่าของการศึกษา จึงไม่ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาต่อ

4) เนื้อหาสาระของการเรียนไม่ตอบสนอง ความจำเป็น ความต้องการ และการประกอบอาชีพในการดำรงชีวิต

จากข้อจำกัดดังกล่าวข้างต้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้เชิญผู้บริหารระดับสูงจากหน่วยงานต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการมาประชุมเพื่อพิจารณาหาแนวทางการขยายการศึกษากลับมาบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2533 ผลการประชุมมีมติให้กระทรวงศึกษาธิการโดย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เป็นผู้จัดทำโครงการนําร่องขยาย การศึกษาภาคบังคับเพิ่มอีก 3 ปี และนำโครงการเสนอคณะรัฐมนตรี หาก ได้รับการอนุมัติก็สามารถดำเนินได้ เพราะสำนักงานคณะกรรมการการประถม ศึกษาแห่งชาติ มีกฎหมายพระราชบัญญัติจัดการศึกษาภาคบังคับรองรับอยู่แล้ว

วันที่ 5 มีนาคม 2533 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ได้จัดทำโครงการนําร่องขยายโอกาสการศึกษาภาคบังคับ แล้วให้กระทรวง ศึกษาธิการเสนอต่อเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณา เพื่ออนุมัติในหลักการดังนี้

1) ให้ขยายการศึกษาภาคบังคับต่ออีก 3 ปี โดยประกาศในท้องที่ ที่มีความพร้อมเป็นปี ๆ ไป ทั้งนี้โดยต้องแก้ไขแผนการศึกษาแห่งชาติ และ พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

2) ในระยะที่ดำเนินการแก้ไขแผนการศึกษาแห่งชาติ และ พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการโครงการนําร่องขยายโอกาสทางการศึกษา โดยไม่บังคับต่อไปอีก 3 ปี โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ใช้งบประมาณที่ได้รับปกติได้

วันที่ 20 พฤษภาคม 2533 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ และได้ให้ความเห็นว่าควรพิจารณาสิ่งจูงใจ ให้ผู้ประกอบการส่งผู้อยู่ในความปกครองเรียนต่อในรูปค่าชดเชยในลักษณะใดลักษณะ หนึ่งไว้ด้วย

วันที่ 14 พฤษภาคม 2534 คณะรัฐมนตรีได้ประชุม ตามที่กระทรวง ศึกษาธิการเสนอเรื่อง การดำเนินงานการขยายโอกาสทางการศึกษา มีมติ ดังนี้ (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2534 : 1-2)

1) เห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ) ดำเนินงานการขยายโอกาสทางการศึกษา (โครงการ นําร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ) ส่วนภูมิภาคในลักษณะของการกระจายอย่าง ทั่วถึงได้ โดยมีเงื่อนไขดังนี้

1.1) ให้เปิดการเรียนการสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีอยู่แล้ว และมีห้องเรียนเพียงพอโดยไม่ต้องจัดสร้างโรงเรียนขึ้นใหม่และไม่มีโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษา ตั้งอยู่แล้วในท้องที่นั้น

1.2) ให้จัดการเรียนการสอนได้ในโรงเรียนที่มีบุคลากรผู้สอนเพียงพอ

1.3) ให้เปิดการเรียนการสอนได้โดยไม่ต้องเก็บค่าเล่าเรียน แต่ให้ตั้งงบประมาณอุดหนุนนักเรียนเป็นรายหัว ให้ครอบคลุมค่าเล่าเรียนที่ไม่เก็บและค่าแบบเรียนเพื่อให้มีเรียน ทั้งนี้เพื่อมิให้เกิดความแตกต่างระหว่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา

2) สำหรับงบประมาณดำเนินการตามข้อ 1 ให้กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับสำนักงานงบประมาณรับไปพิจารณารายละเอียดร่วมกัน

3) ให้กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการดังนี้

3.1) รับข้อสังเกตของคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแนวนโยบายไปดำเนินการ

3.2) เน้นการดำเนินงานในพื้นที่ชนบทยากจน และพื้นที่ที่มีประชากรประกอบอาชีพหญิงบริการพิเศษเป็นจำนวนมากเป็นอันดับแรก

3.3) ดำเนินการให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาในระบบมัธยมศึกษาให้มากยิ่งขึ้น โดยกระทรวงศึกษาธิการต้องควบคุมมาตรฐาน ทั้งนี้เพื่อจะได้ใช้งบประมาณมาไว้ในพื้นที่ชนบทยากจนได้มากยิ่งขึ้น

สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ขอให้สำนักงานงบประมาณเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับกระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายขยายการดำเนินงานการขยายโอกาสทางการศึกษา 4 ประเด็นด้วยกัน คือ (สำนักงานงบประมาณ, 2534 : 1-2)

1) ให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษา โดยให้เปิดดำเนินการปีละประมาณ 1,000 ห้องเรียน/โรงเรียน นับแต่ปีการศึกษา 2534 เป็นต้นไป จนถึงปีการศึกษา 2537 ครอบคลุมจำนวน 4,200 ห้องเรียน/โรงเรียน

2) ให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานการขยายโอกาสทางการศึกษา (โครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ)

3) ในกรณีไม่สามารถจัดสรรอัตรากำลังครูให้โรงเรียนในโครงการได้เพียงพอ ให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจ้างครูพิเศษ นำเสนอการสอนวิชาเฉพาะได้ตามความจำเป็น

4) อนุมัติงบประมาณปี 2534 เพิ่มเติมจำนวน 416,918,500 บาท เพื่อดำเนินการ

สำนักงานประมาณพิจารณาแล้ว ได้ให้ความเห็นดังนี้

1) เห็นด้วยกับข้อเสนอของกระทรวงศึกษาธิการในการเร่งขยายงานดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งทำให้นโยบายการยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างต่ำตามนโยบายของรัฐบาลบรรลุเป้าหมายได้เร็วขึ้น และเป็นการตอบสนองความต้องการการศึกษาขั้นพื้นฐานของท้องถิ่น จึงเห็นเป็นการสมควรที่จะอนุมัติให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการในงบประมาณ พ.ศ.2534 เพิ่มจากที่กำหนดไว้เดิม 1,000 โรง ส่วนในปีต่อ ๆ ไป เห็นควรให้ดำเนินการตามความจำเป็นและความพร้อมของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และของเด็กนักเรียน

2) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เห็นควรให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เสนอขอตั้งงบประมาณปีตามความจำเป็นในแต่ละปี หากโรงเรียนในโครงการมีอัตรากำลังไม่เพียงพอที่จะดำเนินการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ เห็นควรให้โรงเรียนดังกล่าวจ้างครูสอนพิเศษทำการสอนโดย

จ่ายค่าสอนพิเศษเป็นรายคาบ แทนการจ้างเป็นลูกจ้างชั่วคราว เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาในกรณีหมดความจำเป็นที่ต้องจ้างต่อไป

3) สำหรับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานปี 2534 ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เสนอขอจำนวน 416,918,000 บาท สำนักงานประมวลจ่ายเพียง 189,178,000 บาท

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้เสนอความเห็นตามที่สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีต้องการเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับเรื่องการดำเนินงานการขยายโอกาสทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534 : 1-2) ดังนี้

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในคราวประชุมครั้งที่ 2/2534 เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2534 มีมติเห็นควรสนับสนุนแนวนโยบายการจัดการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแนวนโยบาย ดังนี้

1) การเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาเพิ่มขึ้นนั้น ควรพิจารณาดำเนินการโดยยึดหลักการ ความจำเป็นและความต้องการของท้องถิ่น ความพร้อมของโรงเรียน และควรมุ่งขยายโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาสและด้อยฐานะทางเศรษฐกิจเป็นประการสำคัญมากกว่ามุ่งขยายการจัดให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

2) การดำเนินงานตามแนวนโยบายในระดับจังหวัด กระทรวงศึกษาธิการควรจะมอบหมายให้คณะกรรมการการประถมศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมจังหวัด เป็นผู้รับผิดชอบโดยกระทรวงกำหนดแนวปฏิบัติให้ชัดเจน

3) กระทรวงศึกษาธิการ ควรกำหนดมาตรการในการระดมทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการดำเนินการขยายโครงการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรมีมาตรการในเรื่อง การโอนย้าย ถ่ายเท หรือกระจายครูไปปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

4) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแนวนโยบายแล้วรายงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเป็นระยะ

3. แนวคิดในการขยายโอกาสทางการศึกษา

สำหรับแนวคิดในการขยายโอกาสทางการศึกษา ได้จากการรวบรวมจากการสัมมนาเรื่อง การขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งพอจะสรุปแนวคิดหลักได้ดังนี้

ไพฑูริย์ สินลารัตน์ ได้ให้แนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสังคมไทยปัจจุบันไว้ 3 ประเด็นคือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535 : 10-15)

1) บทบาทของสังคมไทยที่กำลังเปลี่ยนไป มีข้อสังเกตหลายประการคือ

1.1) ในอดีตระบบราชการเป็นหลังบังคับ หรือเป็นผู้นำที่สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม การจัดการศึกษามีมาก่อนไม่ต้องให้ศึกษาเพื่อไปให้ผลประโยชน์แก่คนอื่น แต่ให้การศึกษาเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการ ในปัจจุบันภาพต่าง ๆ เปลี่ยนไป การศึกษาจะต้องจัดเพื่อประชาชนหรือคนทั่วไป

1.2) ปัญหาของสังคมไทยในปัจจุบันเปลี่ยนไปจากเดิมมาก สภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ของคนในสังคมต่างกันมากระหว่างอดีตและปัจจุบัน มนุษย์ต้องปรับตัวอย่างยิ่งให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป คุณภาพชีวิตจึงเป็นปัญหาใหญ่มาก เป็นปัญหาที่เปลี่ยนตลอดเวลา

1.3) ความสัมพันธ์ของคนภายในครอบครัวมีลักษณะเปลี่ยนไปจากอดีต ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวมีช่องว่างมากขึ้น เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจที่พ่อแม่ต้องทำมาหากิน

1.4) เยาวชนรุ่นใหม่ในสังคมมีบุคลิกภาพและอุปนิสัยเปลี่ยนไป ไม่เรียบร้อย ไม่เคารพครู-อาจารย์ ไม่เสียสละ หรือให้ความช่วยเหลือเหมือนเยาวชนในอดีต

2) บทบาทของการศึกษาที่ต้องเปลี่ยนแปลงอย่างมาก เพราะต้องเปลี่ยนให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงหรือทันกับพลังขับเคลื่อนใหม่ของสังคม และภารกิจของการศึกษาแบบเดิมย่อมไม่เพียงพอ และไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน การศึกษาต้องสนองตอบความหลากหลายของประชากรในสังคมในด้านเหล่านี้

2.1) การศึกษาคควรมีบทบาทในการชี้แนะต่อสังคม

2.2) การศึกษาต้องหันเหแนวคิดและทิศทาง จากการมอง

ผลประโยชน์ให้สอยมาเป็นการพัฒนาพลังทางสติปัญญาของคน

2.3) ต้องปรับปรุงกลยุทธในการสอนใหม่จากการให้จำ ทำ และใช้ มาเป็นกระบวนการที่ส่วนทางโดยให้ใช้มาก ๆ ทำมาก ๆ แล้วจะจำได้ หรือเกิดปัญญา

2.4) ต้องตั้งเป้าหมายการศึกษาใหม่

2.5) ระบบการศึกษาคควรมีการกระจายอำนาจ ไม่รวมอำนาจ หรือผูกขาดอำนาจไว้ส่วนกลาง แต่ควรกระจายไปให้ท้องถิ่นและชุมชนได้มีส่วนร่วม ในการรับผิดชอบ และกำหนดความคิดในการจัดการศึกษาด้วย

2.6) การให้ความสำคัญความชอบในระบบการศึกษาต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอีกมาก

3) ข้อคิดและข้อสังเกตในการขยายโอกาสทางการศึกษา มีข้อคิดและข้อสังเกตหลายประการดังนี้

3.1) นโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษานั้นชัดเจน แต่การนำไปปฏิบัติยังอ่อนอยู่ ควรจะให้นโยบายและการปฏิบัติได้ประสานสัมพันธ์กัน

3.2) นโยบายในการขยายโอกาสทางการศึกษาที่ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้นในทางปฏิบัติยังมีน้อย

3.3) การขยายโอกาสทางการศึกษากำหนดในด้านปริมาณไว้ชัดเจน แต่ในด้านคุณภาพยังคลุมเครือว่าต้องการคุณภาพแบบไหน อย่างไร ซึ่งยังเป็นจุดอ่อนของนักวิชาการศึกษาและปฏิบัติ

3.4) ควรเป็นการพัฒนาวิชาชีพ ในการจัดการศึกษา

ทุกระดับ

3.5) การดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษา มีความพร้อมไม่ครบวงจรคือ ด้านอาคารสถานที่ บุคลากร และความตั้งใจในการดำเนินงาน แต่ส่วนที่สนับสนุนด้านการเรียนการสอน ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์และเอกสารนั้น ยังไม่มีความพร้อมเท่าที่ควร ต้องมีการปรับปรุงอีกมาก

3.6) การขยายโอกาสทางการศึกษานั้น มีกรอบความคิด

กว้าง แต่ในทางปฏิบัติดำเนินการได้ค่อนข้างแคบ ควรจะดึงเอาการศึกษาจากระบบโรงเรียนเข้ามาร่วมให้มาก การดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษา ควรขยายสติปัญญา ความคิด ทักษะ ทักษะ ความรู้สึก ตลอดจนค่านิยมของประชาชน ที่เป็นพื้นฐานด้วย

3.7) การขยายโอกาสทางการศึกษา ในปัจจุบันไม่ใช่

เป็นการขยายตัวการศึกษา แต่เป็นการขยายการบริหารการศึกษา มุ่งขยายจำนวนโรงเรียน จำนวนนักเรียน ซึ่งเป็นการขยายในรูปธรรมมากกว่า

ส่วนนายแพทย์ ประเวศ วะสี ได้เสนอแนวคิดในการขยายโอกาสทางการศึกษาที่น่าสนใจมาก ซึ่งพอจะสรุปได้ 4 ประเด็น ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535 : 7-10)

1) สังคมแห่งการเรียนรู้ บุคคลในสังคมจะต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และมีกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) ที่เหมาะสม และให้สอดคล้องกับทางเศรษฐกิจ จิตใจ การเมือง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ซึ่งบุคคลจะต้องปรับตัวได้อย่างต่อเนื่องและถูกต้อง การขยายโอกาสทางการศึกษาเพื่อคนทั้งมวลจึงเป็นสิ่งจำเป็น ที่ต้องขยายออกไปให้มากกว่าระดับมัธยมศึกษาตลอดเวลา เพราะอายุการใช้งานของความรู้ขณะนี้ประมาณ 3 ปีครึ่งเท่านั้น ถ้าเรียนไปแล้วไม่เรียนอีก หรือเรียนรู้แบบตายตัว (Finished Product Knowledge) ก็จะทำให้เกิดการล้าสมัยเมื่อปรับตัวไม่ได้ และอย่ามองการศึกษาแค่การศึกษาสำหรับคนทั้งมวล

(Education for All) จงมองการศึกษาเป็นคนที่งมวต้องทำเพื่อการศึกษา (All for Education) คือทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการศึกษา

2) กฎแห่งความหลากหลาย การขยายโอกาสทางการศึกษาต้องทำหลายรูปแบบให้เกิดความหลากหลาย เพราะความหลากหลายทำให้เกิดความมั่นคงทำให้เกิดความงาม โดยให้กรม สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน ช่วยกันทำ สภาพสังคมในความเป็นจริงมีความหลากหลายมาก จะต้องจัดขยายโอกาสทางการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพสังคมนั้น ๆ

3) การบูรณาการ เป็นการพิจารณาความต้องการทางการศึกษาทั้งหมดของคนทั้งจังหวัดว่าต้องการศึกษาอะไร จะเอาทรัพยากรที่มีอยู่มาจัดในรูปแบบใดบ้าง โดยให้คนทุกหน่วยงานทุกอาชีพมาช่วยกันคิด ช่วยกันทำ จะทำให้เกิด "พลังแห่งการสร้างสรรค์" ที่ยิ่งใหญ่ ซึ่งทุกคนจะทำงานกันอย่างมีความสุข

4) การเมือง นักการเมืองโดยเฉพาะนายกรัฐมนตรีต้องสนใจทางการศึกษา และเป็นผู้นำทางการศึกษา การศึกษาเป็นเรื่องที่ยากกว่าธุรกิจ หรืออุตสาหกรรม ซึ่งจะต้องใช้ปัจจัยหลายอย่างช่วยส่งเสริม ผู้นำรัฐบาลควรต้องเอาใจใส่ต่อการศึกษามากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

4. แนวปฏิบัติในการคัดเลือกโรงเรียนเข้าโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

ในการคัดเลือกโรงเรียนประถมศึกษาที่จะเปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พิจารณาคัดเลือกโรงเรียนตามหลักเกณฑ์ดังนี้

(คำริ บุญชู, 2534 : 4)

1) มีสถานที่เพียงพอ และเอื้ออำนวยต่อการฝึกเรียน ทำกิจกรรมการเกษตร (เรียนการเลี้ยงสัตว์ ฝึกผักสวนครัว ฯลฯ ให้มีผลผลิตได้)

2) มีอาคารสถานที่ (เช่น โรงเรียน อาคารเอนกประสงค์ ห้องสมุด ฯลฯ) โต้ะเก้าอี้ พัดลม คุรุภัณฑ์ สนับสนุนการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา

3) มีผลสำเร็จด้านการเรียนการสอนอาชีพ กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ นักเรียนสามารถมีรายได้ระหว่างเรียนได้

4) เป็นโรงเรียนประถมศึกษาในเขตชนบท ห่างจากโรงเรียนมัธยมศึกษา (ประมาณ 5 กิโลเมตร) เมื่อเปิดทำการสอนจะต้องไม่กระทบกระเทือนโรงเรียนมัธยมศึกษา

5) เป็นโรงเรียนในเขตพื้นที่ ซึ่งมีอัตราการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาต่ำ อันเนื่องมาจากความยากจนของผู้ปกครอง

6) ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความสนใจ ตั้งใจ กระตือรือร้น และเสียสละส่งเสริมที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกตามเกณฑ์ดังกล่าว จะต้องผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการการศึกษา การศาสนา และศิลปวัฒนธรรมระดับจังหวัดก่อนเปิดทำการสอนด้วย

5. แนวทางการปฏิบัติในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้วางแนวการปฏิบัติไว้ดังนี้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2535 : 83-86)

1) ปรัชญาในการขยายโอกาสทางการศึกษา

เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีศักยภาพ ในการพัฒนาตนเอง ให้มีความรู้ ความสามารถคิดอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์ได้อย่างเป็นเหตุผล สามารถดำเนินกิจการต่าง ๆ ตามความสามารถของตนเองได้ ตัดสินใจแก้

ปัญหาของตนเองได้ มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถเลือกรับและปรับตัวให้
เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี

2) หลักการเบื้องต้น

2.1) การจัดการศึกษาตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จัดให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ทั้งในระบบโรงเรียน
และนอกระบบโรงเรียน

2.2) การจัดการที่สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ถือเป็นการศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาตามแผนการศึกษา 2534 และไม่ถือเป็นการศึกษาภาคบังคับ

2.3) ผู้เรียนจะได้รับความรู้ ประสบการณ์ และสมรรถภาพ
พื้นฐานอย่างเดียวกัน ไม่ว่าจะเรียนอยู่ในส่วนใดของประเทศ

2.4) หลักสูตรการสอน นอกจากหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น
พุทธศักราช 2521 (2533) สามารถจัดการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น
แบบอื่น ๆ ได้อีก เช่น หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
พุทธศักราช 2530 หรือหลักสูตรเทียบเท่ามัธยมศึกษาตอนต้นที่จัดทำขึ้นใหม่

2.5) การเทียบโอนหน่วยการเรียนระหว่างหลักสูตรต่าง ๆ
ให้สามารถกระทำได้โดยมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานและแนวปฏิบัติ

2.6) การจัดการศึกษาให้เป็นการระดมทรัพยากรจากทั้งภาค
รัฐและภาคเอกชนมาใช้ในการดำเนินงาน

2.7) การดำเนินงานตามโครงการนี้ เป็นความร่วมมือระหว่าง
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ได้เรียนต่อมากที่สุด

3) วัตถุประสงค์ของการขยายโอกาสทางการศึกษา

เพื่อขยายโอกาสให้แก่เด็กนักเรียน เยาวชน และประชาชน
รวมทั้งพระภิกษุสามเณรที่ผ่านการศึกษาระดับประถมศึกษาแล้ว โดยไม่จำกัดเพศ
สถานภาพของ เศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนสภาพความคิดปกติทางร่างกายและ

จิตใจ ใต้เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทั้งในระบบโรงเรียนและนอก
โรงเรียนให้มากที่สุด

4) กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ดำเนินการจำแนกได้ดังนี้

4.1) กลุ่มที่กำลังเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4.2) กลุ่มที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว และไม่ได้

เรียนต่อ ซึ่งส่วนหนึ่งอยู่ในตลาดแรงงาน และส่วนหนึ่งช่วยบิดามารดา หรือ
ผู้ปกครองทำงาน

4.3) กลุ่มเด็กผู้หญิง

4.4) กลุ่มพระภิกษุสามเณร

5) จุดประสงค์ในการดำเนินงาน

เพื่อให้โครงการขยายโอกาสทางการศึกษามรรควัตถุประสงค์คือ
ให้ผู้เรียนจบระดับประถมศึกษาได้เข้าเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้มากที่สุด
กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานดังนี้

5.1) จัดการศึกษารูปแบบต่าง ๆ ทั้งในระบบโรงเรียนและ
นอกระบบโรงเรียน

5.2) ให้สามารถนำผลการเรียน จากรูปแบบต่าง ๆ ไป
เทียบกันได้

5.3) อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน โดยให้ที่เรียนอยู่ใกล้บ้าน
และให้ผู้เรียนสามารถช่วยผู้ปกครองทำงานได้

5.4) ลดภาระของผู้ปกครอง โดยยกเว้นเงินบำรุงการศึกษา
ให้การสนับสนุนด้านแบบเรียน เครื่องเขียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบและ
อาหารกลางวัน

5.5) ปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีวิชาที่มากขึ้น
และจัดให้มีกิจกรรมเพื่อให้มีรายได้ระหว่างเรียน

5.6) ไม่ยึดถือเวลาหรือชั้นปีเป็นหลัก แต่ยึดถือผลสัมฤทธิ์

ของการเรียนเป็นเกณฑ์ ผู้เรียนสามารถเก็บสะสมผลการเรียนได้จนกว่าจะจบหลักสูตร

6) โครงสร้างหลักสูตร

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ปรับปรุงหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ให้มีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ตลอดจนความแตกต่างระหว่างบุคคลและสนองความต้องการของผู้เรียนให้มากขึ้น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามความถนัด ความสนใจ รวมทั้งเปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรมากขึ้น

โครงสร้างของหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย

3 กลุ่มวิชา

6.1) กลุ่มสมรรถภาพพื้นฐาน ประกอบด้วยวิชาพื้นฐานทั่วไป และวิชาแกนซึ่งเป็นวิชาที่มีเนื้อหาสาระในการสร้างเสริมให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการเรียนรู้อย่างเดียวกัน เพื่อความเป็นพลเมืองดี มีระเบียบวินัย มีความรักชาติ มีคุณภาพ มีสุนทรีย์ภาพ มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีทักษะในการสื่อความหมาย การใช้ภาษา มีทักษะในการทำงานและดำรงชีวิตตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะในการใช้เหตุผลในการตัดสินใจ การปรับตัวการทำงานเป็นกลุ่ม การรักษาสິงแวดล้อม มีความพร้อมที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขในวิถีทางการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม

6.2) กลุ่มวิชาการ มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะทางวิชาการสำหรับการศึกษาต่อในระดับสูงต่อไป หรือเป็นพื้นฐานในการที่จะศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม เช่น กลุ่มภาษา กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ฯลฯ ที่ต่อเนื่องจากที่เรียนมาแล้วในกลุ่มสมรรถภาพพื้นฐาน

6.3) กลุ่มประสบการณ์วิชาชีพ มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพที่จะสามารถเลือกประกอบอาชีพของตนเองได้ หรือสามารถที่จะช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพของครอบครัวได้

การเรียนกลุ่มสมรรถภาพพื้นฐาน ทุกคนจะต้องเรียนอย่างเดียวกัน ส่วนกลุ่มวิชาการและกลุ่มประสบการณ์อาชีพ ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตาม สัดส่วนที่มากหรือน้อยตามความสนใจและความถนัด

สำหรับหลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอนในปัจจุบันมี 4 หลักสูตร ให้เลือกเรียนได้ตามความต้องการและความสะดวกของผู้เรียน ได้แก่

1) หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533)

2) หลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

3) หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

พ.ศ. 2530

4) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปอ.)

นอกจากหลักสูตรที่กล่าวมาแล้ว กระทรวงศึกษาธิการยังจะจัดทำ หลักสูตรอื่นเพิ่มเติม เพื่อจัดสอนให้แก่กลุ่มเป้าหมายพิเศษที่ไม่สามารถเรียน ตามหลักสูตรที่มีอยู่แล้ว รวมทั้งการกำหนดให้หลักสูตรศึกษาพิเศษระยะสั้น สามารถนับเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีอยู่แล้วได้

6. ผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา

การรายงานผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนใน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เกี่ยวข้องกับ สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติพบว่า ผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษามีดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ, 2535 : 8-9)

1) ผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา ภายในโรงเรียน

การเปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ มีผลทางการจัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา ในบางประการดังนี้

1.1) อาคารสถานที่ การใช้อาคารสถานที่ส่วนใหญ่

โรงเรียนประถมในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ต้องเปลี่ยนห้องกิจกรรมต่าง ๆ มาเป็นห้องเรียนสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1.2) ภาระการสอนของครู ครูต้องรับภาระการสอน

มากขึ้น ต้องรับการดูแลเด็กมากขึ้น และต้องรับผิดชอบการสอนหลายวิชาหลายชั้นเรียน

1.3) ขวัญและกำลังใจ ครูมีขวัญและกำลังใจที่เป็นปกติ

ทั้งที่สอนในระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา

ผลกระทบที่เกิดขึ้นครุเห็นว่า การเปิดชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษานั้น มีผลดีมากกว่าผลเสีย ที่ทำให้เด็กยากจนได้มีโอกาสเรียนต่อมากขึ้นโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก และทำให้เด็กประถมศึกษาที่มีความกระตือรือร้นและตั้งใจเรียนมากขึ้นเพราะมีความหวังในการเรียนต่อ เด็กมัธยมศึกษาเป็นตัวอย่างแก่เด็กประถมศึกษาทั้งในด้านการเรียนต่อและการทำกิจกรรมรวมทั้งช่วยดูแลและให้คำแนะนำแก่เด็กประถมด้วย

2) ผลกระทบต่อจำนวนนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาใกล้เคียง

การเปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ขึ้นที่โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาตินั้น ส่วนใหญ่ไม่มีผลกระทบที่ชัดเจนต่อจำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนต่อในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล และโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ เนื่องจากเด็กที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะเรียนต่อโรงเรียนเดิม เพราะอยู่ใกล้บ้าน จึงมีความสะดวกที่จะเรียนต่อในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติมากกว่าของกรมสามัญศึกษา

7. ปัญหาอุปสรรค

การจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีปัญหาต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535 : 9-11)

- 1) อาคารสถานที่ไม่เพียงพอ โรงเรียนยังขาดอาคารเรียน อาคารประกอบ ตลอดจนห้องจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน เช่น ห้องทดลองทางวิทยาศาสตร์ บางโรงเรียนมีพื้นที่ทางการเกษตรไม่เพียงพอสำหรับการเรียนการสอน
- 2) วัสดุครุภัณฑ์บางประเภทยังขาดแคลน เช่น โต๊ะและเก้าอี้สำหรับนักเรียนประถมศึกษาซึ่งต้องขอยืมจากโรงเรียนหรือหน่วยงานอื่น ๆ นอกจากนี้ยังขาดแคลนครุภัณฑ์สำนักงานที่จำเป็นบางประเภท เช่น เครื่องโม่เนื้อ
- 3) อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนมีจำนวนไม่เพียงพอ เช่น คู่มือครู แบบเรียน หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม หนังสืออ่านประกอบ โดยเฉพาะคู่มือครูและแบบเรียนโรงเรียนได้รับล่าช้าและไม่ทันต่อการใช้ในการเรียนการสอน นอกจากนี้อุปกรณ์บางประเภท เช่น เครื่องกีฬา สารเคมีสำหรับทดลองต่าง ๆ อุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติวิชาชีพ และโสตทัศนอุปกรณ์ ยังมีปริมาณไม่เพียงพอ
- 4) บุคลากร มีจำนวนไม่เพียงพอและวุฒิสำชาวิชาเอกไม่ตรงกับวิชาที่สอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรายวิชาบังคับ เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษนั้นยังขาดแคลนครูที่มีความรู้ความสามารถในการดำเนิน

กิจกรรมการเรียนการสอน และยังขาดวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะ
ด้านในสายวิชาอาชีพด้วย

5) งบประมาณที่ได้รับล่าช้าและมีจำนวนไม่เพียงพอใช้จ่ายใน
การจัดการเรียนการสอนโดยเฉพาะ การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ รวมทั้ง
งบประมาณในการจัดอบรมสัมมนาและศึกษาดูงานด้วย

6) การประชาสัมพันธ์เพื่อชักจูงให้เด็กเข้าเรียนต่อทำได้ไม่
ครอบคลุมทั้งอำเภอและขาดการประสานงานและวางแผนร่วมกันระหว่าง
หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

7) การประสานงานการขยายโอกาสทางการศึกษา ระหว่าง
หน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ยังไม่มีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจนเป็นทางการ
จากหน่วยงานระดับนโยบายเจ้าสังกัด แต่ดำเนินการไปได้ไม่เป็นทางการด้วย
อาศัยการรู้จัก กันเคยส่วนตัวของผู้บริหารและครู-อาจารย์

8) ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่มีฐานะยากจน ไม่เห็นความสำคัญ
ของการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และต้องการให้เด็กช่วยทำงาน
บ้าน ผู้ปกครองบางคนในท้องถิ่นนิยมส่งบุตรหลานไปทำงานหารายได้ช่วย
ครอบครัว

8. ข้อเสนอแนะ

จากรายงานผลการศึกษา สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนใน
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการ
ศึกษาแห่งชาติ, 2535 : 11-13) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการขยาย
โอกาสทางการศึกษา ไว้ดังนี้

1) ควรจัดทำแผนระยะยาวของการขยายโอกาสทางการศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในระดับจังหวัดอย่างเร่งด่วนและจริงจัง เพื่อให้
ได้เกิดความชัดเจนในการดำเนินงาน ทั้งในเรื่องของเป้าหมาย จำนวน

นักเรียน จำนวนโรงเรียน การกำหนดที่ตั้งของโรงเรียนในโครงการ การวางแผนจัดตั้งโรงเรียนใหม่ รวมทั้งการประสานการใช้ทรัพยากร โดยเน้นการขยายโอกาสในพื้นที่ที่มีอัตราการเรียนต่อต่ำ และการใช้เกณฑ์การกำหนดเป้าหมาย เช่น จำนวนนักเรียน ห้องเรียน และโรงเรียนไม่จำเป็นต้องเหมือนกันทุกจังหวัด

2) ควรมอบอำนาจให้แก่คณะกรรมการการศึกษา การศาสนา

และการศิลปวัฒนธรรมจังหวัดให้มากกว่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยโรงเรียนที่จะได้รับอนุมัติงบประมาณให้ดำเนินการ จะต้องได้รับการพิจารณาให้ความเห็นชอบจากคณะกรรมการต่าง ๆ

3) ควรมีการค้นคว้าหานวัตกรรมและรูปแบบใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนโดยไม่จำเป็นต้องจัดเป็นชั้นเรียน ทั้งนี้เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการในการเรียนต่อของเด็กในทุกพื้นที่ แม้จะมีจำนวนไม่มากนัก

4) การเปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในปีต่อ ๆ ไป หักกรมสามัญศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ไม่ควรคำนึงเฉพาะการขยายจำนวนโรงเรียนเพิ่มขึ้น ควรคำนึงถึงการขยายห้องเรียนในโรงเรียนที่เปิดอยู่เดิมด้วยเพื่อป้องกันปัญหาในอนาคตสำหรับบางห้องที่ประชากรลดน้อยลง จึงจะมีผลถึงจำนวนตัวบ่อน้อยลงไปด้วย

5) หน่วยงานต่าง ๆ ควรศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริงที่เด็กไม่ได้เรียนต่อในแต่ละห้องที่ เพื่อหาแนวทางแก้ไขด้วยวิธีการและรูปแบบต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับปัญหาดังกล่าว รวมทั้งช่วยกันประชาสัมพันธ์ข้อมูลตลอดจนพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนเพื่อให้ประชาชนได้เห็นคุณค่าของการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา

6) หน่วยงานต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยเฉพาะโรงเรียนควรช่วยกันแก้ไขปัญหการออกกลางคันโดยเฉพาะเป็นกรณี ๆ ไป

เช่น ช่วยเหลือเด็กที่ยากจนจริง ๆ ด้ยการให้เงินทุนสนับสนุนหรือกรณีย้ายตามผู้ปกครองไป ควรหาวิธีการให้เด็กได้เข้าเรียนได้อย่างต่อเนื่อง

7) กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานต่าง ๆ ควรสนับสนุนให้โรงเรียนประถมศึกษาเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่อไป โดยอาศัยทั้งงบประมาณและระดมทรัพยากรจากสถาบันต่าง ๆ ทั้งในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด

8) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ไม่ควรใช้เกณฑ์ความพร้อมของโรงเรียนเป็นหลักในการเปิดสอน ควรคำนึงถึงการช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาสในพื้นที่ห่างไกล ซึ่งส่วนใหญ่จะไม่มีโรงเรียนที่มีความพร้อมตั้งอยู่

9) หน่วยงานในส่วนกลางควรส่งอย่างเป็นทางการไปยังหน่วยงานในสังกัด เพื่อเลื้ออำนวยการให้มีการประสานงาน และช่วยเหลือสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษาอย่างมีรูปแบบชัดเจนยิ่งขึ้น

10) การดำเนินการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครูที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการดังนี้

ระยะสั้น

10.1) เลื่อนครูจากโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ

10.2) ขอความร่วมมือจากโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ใกล้เคียงและวิทยากรท้องถิ่นมาช่วยสอนโดยเฉพาะวิชาที่พ

10.3) โอนอัตรารว่างจากโรงเรียนต่าง ๆ มาไว้ที่ส่วนกลาง และจัดสรรให้แก่โรงเรียนที่ขาดแคลน

10.4) พัฒนาครูทุกคนให้สามารถสอนชั้นมัธยมศึกษาได้คณะ 2-3 วิชา โดยอาจใช้วิธีการอบรมวิชาเฉพาะครั้งละ 2-3 วิชาควบคู่กันไปด้วยรวมทั้งให้มีการติดตามผลการฝึกอบรมนั้น ๆ เพื่อให้ได้รูปแบบและวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสมทำให้ครูสามารถนำความรู้มาปฏิบัติจริงได้

ระยะยาว

ควรถูกกำหนดโครงสร้างของอัตรากำลังครูที่จะใช้ในแต่ละปีของแต่ละโรงเรียนไว้เพื่อขออัตรากำลังครูเพิ่มเติมเท่าที่จำเป็น

11) ควรมีการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้มีความสามารถในการบริหารและการจัดการเพื่อช่วยให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

12) ควรมีการทบทวนเข้าใจรูปแบบการบริหารการศึกษา ให้มีระบบที่เอื้ออำนวยให้มีหน่วยงานต่าง ๆ สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้อย่างสอดคล้องต่อเนื่องกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้เขียนขอเสนองานวิจัยที่เกี่ยวกับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน และงานวิจัยเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาต่อไปนี้

ธำรงค์ศักดิ์ เจริญสุข (2526 : ก-จ) ได้ทำการวิจัยบรรยากาศองค์การในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 6 โดยใช้แบบสอบถาม OCDQ ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

- 1) โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่บรรยากาศแบบเปิด
- 2) โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก คิดเป็นบรรยากาศแบบเปิด ร้อยละ 14.39 และบรรยากาศแบบปิดร้อยละ 7.86
- 3) โรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง เป็นบรรยากาศแบบเปิด ร้อยละ 3.57 และบรรยากาศแบบปิดร้อยละ 12.50
- 4) โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ ได้พบบรรยากาศแบบเปิด และบรรยากาศแบบปิด ร้อยละ 1.79

5) บรรยายการองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 6 โดยส่วนรวมพบว่า บรรยายการองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก แตกต่างจากโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนระหว่างโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลางกับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ไม่แตกต่างกัน แสดงว่าขนาดของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อบรรยายการองค์การของโรงเรียนเพียงเฉพาะระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่

พิมศรี เปานิล (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง บรรยายการการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ตามทัศนะของนิสิตและอาจารย์ ผลการวิจัยพบว่า บรรยายการการเรียนการสอนโดยทั่วไปเป็นที่น่าพอใจ แม้ว่าจะมีบรรยายการสอนบางด้านควรปรับปรุง โดยเฉพาะนิสิตพลศึกษา เห็นว่า บรรยายการการเรียนการสอนด้านวิชาการและด้านอาคารสถานที่ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ส่วนอาจารย์ทุกคนมีความเห็นเกี่ยวกับบรรยายการการเรียนการสอนด้านวิธีการสอนและกิจกรรม ความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต ด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับที่น่าพอใจมากกว่าด้านอื่น ๆ

จรรยาภรณ์ งามญาติ (2519 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะผู้นำของอาจารย์ใหญ่กับบรรยายการองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะผู้นำของอาจารย์ใหญ่สามแบบมีความสัมพันธ์กับบรรยายการโรงเรียนทั้งแปดมิติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังพบว่า ลักษณะผู้นำของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ มีลักษณะเป็นแบบประชาธิปไตย แต่ถ้าแยกออกเป็นกลุ่มตามลักษณะผู้นำแล้วจะพบว่า กลุ่มโรงเรียนที่มีผู้นำแบบอัตถนิยม บรรยายการโรงเรียนจะเป็นแบบรวมอำนาจ กลุ่มโรงเรียนที่มีผู้นำเป็นแบบเสรี บรรยายการโรงเรียนจะเป็นแบบชี้แนะ และกลุ่มโรงเรียนที่มีผู้นำเป็นแบบประชาธิปไตย บรรยายการโรงเรียนจะเป็นแบบแจ่มใส

ธวัช นันตะเงิน (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี โดยใช้แบบทดสอบ ocdq และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มประสบการณ์ มีความสัมพันธ์กับบรรยากาศองค์การ 7 มิติ คือ มิติแบบอย่าง มิติขวัญ มิติกรุณาปราณี มิติมุ่งงาน มิติมิตรสัมพันธ์ มิติห่างเหิน และมิติอุปสรรค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บุญสิทธิ์ บัวบาน (2526 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าภาควิชากับบรรยากาศองค์การของภาควิชาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผลการวิจัยพบว่า

- 1) พฤติกรรมผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ของหัวหน้าภาควิชาของคณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น หัวหน้าภาควิชาของคณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีพฤติกรรมผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ในระดับมาก
- 2) พฤติกรรมผู้นำด้านสัมพันธ์ภาพของหัวหน้าภาควิชาทุกคณะของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์อยู่ในระดับมาก
- 3) บรรยากาศองค์การของภาควิชาของทุกคณะของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นแบบปรึกษา
- 4) พฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าภาควิชากับบรรยากาศองค์การของภาควิชาทุกคณะของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .001 โดยบรรยากาศองค์การเป็นตัวแปรตามพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าภาควิชา

อนันต์ นามทองตัน (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องบรรยากาศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ โดยสังเกตในด้านบรรยากาศด้านกายภาพ บรรยากาศด้านการ

จัดกิจกรรมวิชาการ และบรรยากาศด้านการบริหารจัดการ ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศด้านกายภาพควรสร้างสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียน เพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจเป็นลำดับสูงสุด ส่วนบรรยากาศด้านการจัดกิจกรรม วิชาการ ครูสอนใหญ่เปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและให้นักเรียนได้ใช้ความคิดตัดสินใจด้วยตนเอง รวมทั้งให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดตกแต่งและดูแลรักษาห้องเรียนสูงสุด และบรรยากาศด้านการบริหาร และการจัดการ โรงเรียนขนาดเล็กมีระดับการปฏิบัติในเรื่องการยกย่อง

ชมเชยสูงสุด ขนาดกลางมีระดับการปฏิบัติในเรื่องการพัฒนาบุคลากรสูงสุดและโรงเรียนขนาดใหญ่ มีระดับการปฏิบัติเรื่องผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายแนวปฏิบัติสูงสุด โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการประสานงานสาธารณสุขมาให้ภูมิคุ้มกันโรคแก่นักเรียนทั่วถึงเป็นลำดับสูงสุด โรงเรียนขนาดใหญ่มีระดับการปฏิบัติเรื่องให้มีครูเวร และเด็กโต ๆ คอยดูแลความปลอดภัยของนักเรียนภายในโรงเรียนเป็นลำดับสูงสุด และโรงเรียนแต่ละขนาดมีวิธีการประชาสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน

สุมาลา เดชานุรักษ์นุกูล (Sumala Dechanuluknukul, 2519 : 67) ได้ทำการวิจัยเรื่องบรรยากาศองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาชั้นปริญญาเอก โดยสุ่มโรงเรียนมา 34 โรงเรียน จาก 340 โรงเรียน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน กับเกินกว่า 300 คน โดยใช้แบบสอบถาม OCDQ ของฮัลปิน (Halpin)

- 1) บรรยากาศของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัยมีแนวโน้มเป็นแบบปิดมากกว่าแบบเปิด
- 2) ครูใหญ่เห็นว่าบรรยากาศของโรงเรียนมีแนวโน้มเป็นแบบเปิดมากกว่าคณะครู
- 3) โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน มีบรรยากาศแบบเปิดมากกว่าโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่า 300 คนขึ้นไป

4) กล่าวโดยสรุปแล้ว โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ขึ้นแนวโน้มของบรรยากาศองค์การจะเป็นแบบปิดมากขึ้น

ริชาร์ด แคนเน็ล เทอร์ปิก (Richard Daniel Tirpak, 1970 : 110-114) ได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การของโรงเรียนประถมศึกษากับคุณลักษณะเฉพาะบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 49 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า

- 1) บรรยากาศแบบเปิดมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะเฉพาะบุคคลของผู้บริหารโรงเรียน
- 2) วุฒิทางการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนไม่มีผลต่อบรรยากาศแบบเปิดและแบบปิด
- 3) ครุมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ในหมู่ครูด้วยกันมาก แต่ระหว่างครูกับผู้บริหารโรงเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันน้อย
- 4) ระดับสติปัญญาไม่ผลต่อบรรยากาศแบบเปิด
- 5) ความตั้งใจที่จะมีส่วนร่วม (Participation) ของผู้บริหารโรงเรียนไม่มีผลต่อบรรยากาศแบบเปิด แต่ความไม่ตั้งใจที่จะมีส่วนร่วม (Reluctance) ของผู้บริหารโรงเรียนมีผลต่อบรรยากาศแบบปิด

เอ็ดวาร์ด แวนซ์ กุก (Edward Vance Cook, 1966 : 345-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาที่เมืองแคมเด็น (Camden) รัฐนิวเจอร์ซีย์ สหรัฐอเมริกา จำนวน 20 โรงเรียน จำนวนคนรวมทั้งสิ้น 303 คน พบว่า

- 1) พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันตามสภาพบรรยากาศ
- 2) พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เป็นตัวกำหนดบรรยากาศองค์การของโรงเรียน
- 3) ขนาดโรงเรียนเป็นตัวกำหนดบรรยากาศองค์การของโรงเรียน

4) อายุของครูมีผลต่อการกำหนดบรรยากาศองค์การของ
โรงเรียน

กรมวิชาการ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สาระสนเทศ
เพื่อการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการ
ศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอน ในส่วนที่
เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของผู้สอนชั้น ม.1 ในเรื่องหลักสูตรและบริหาร
หลักสูตรว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ผู้สอนมีความรู้และเข้าใจน้อย การปฏิบัติงานด้าน
การสอนของครูผู้สอน ม.1 โรงเรียนส่วนใหญ่ผู้สอนปฏิบัติได้มาก (61-80%)
และโรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องของการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน
มาก ส่วนความต้องการของโรงเรียนในการพัฒนาการเรียนการสอน โรงเรียน
ส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาปัจจัยที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่
ผู้สอน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2535 : 9-13) ได้ทำ
การวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนขยายโอกาสที่เป็นของประถม
13 โรงเรียน และของมัธยมจำนวน 13 โรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า การ
ขยายโอกาสเป็นการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กเรียนที่ยากจนและไม่
สะดวกในการเดินทาง โดยเฉพาะเด็กที่จบมาหลายปีแล้ว สภาพการจัดการ
เรียนการสอนของโรงเรียน อาคารสถานที่ บุคลากร และงบประมาณไม่เพียงพอ
ผลกระทบที่เกิดจากการขยายโอกาสด้านอาคารสถานที่ไม่เพียงพอ ภาระการสอน
ของครูเพิ่มขึ้น และไม่มีผลต่อขวัญและกำลังใจของครู และไม่มีผลกระทบต่อ
โรงเรียนใกล้เคียง

เจลีเยว ชาญโพธิ์ (2534 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพและวิธีดำเนิน
งานของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครราชสีมา ผลการ

วิจัยพบว่า สภาพทั่วไปของโรงเรียน มีจำนวนนักเรียนที่เรียนแบบเต็มระบบโรงเรียนมากกว่าการเรียนแบบกึ่งระบบโรงเรียน ครูหมวดสามัญมากกว่าหมวดวิชาการทำงาน-อาชีพ โรงเรียนส่วนใหญ่มีพื้นที่มากกว่า 35 ไร่ขึ้นไป มีอาคารเรียนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน แหล่งน้ำเพียงพอแต่สภาพดินไม่เหมาะสมกับการเกษตร เส้นทางใช้ได้ดีตลอดปี สภาพทั่วไปเป็นที่ราบสูงแห้งแล้ง มีอุปสรรคด้านการติดต่อกับผู้ปกครองและชุมชน และผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะยากจน วัตถุประสงค์ดำเนินงานของโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาสามัญและการทำงานอาชีพมีความเห็นสอดคล้องตรงกันในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนการสอน ด้านวิธีการสอน ด้านการบริหารและการจัดการ ด้านทรัพยากรที่ใช้ ด้านส่งเสริมสนับสนุน และด้านการประชาสัมพันธ์

สมนึก จันทักษ์ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการเรียนการสอนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 3 ศึกษาเฉพาะกรณีวิชาการทำงานและอาชีพ พบว่า 1. ด้านสภาพแวดล้อม สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นระดับปานกลาง และจุดประสงค์สอดคล้องกับเนื้อหาอยู่ในระดับมาก แผนการเรียนการสอนสอดคล้องกับการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก 2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ เอกสารการสอน เอกสารและข้อมูลต่าง ๆ สถานฝึกงาน งบประมาณ และบุคลากร มีความพร้อมอยู่ในระดับน้อย 3. ด้านการเรียนการสอน เกี่ยวกับการวางแผนการสอน การใช้สถานที่ใช้สอนและฝึกงาน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการดำเนินการสอนและการประเมินผลการเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 4. ด้านผลผลิต นักเรียนแบบกึ่งระบบโรงเรียนและแบบปกติทุกแผนการเรียนมีเจตคติต่อวิชาการทำงานและอาชีพสูง ผลการเรียน นักเรียนที่เรียนแบบกึ่งระบบโรงเรียน ได้ผลการเรียนในเกณฑ์ดี และนักเรียนที่เรียนแบบปกติ ได้ผลการเรียนอยู่ระดับปานกลาง 5. ปัญหาการจัดการเรียนการสอน การวางแผนการสอนมีปัญหาในระดับน้อย ส่วนด้านการดำเนินการสอน การใช้สถานที่ใช้สอนและฝึกงาน และการประเมินผลการเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ณรงค์ ฅ ลำพูน (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิด-
เห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการขยายการศึกษาเป็น 9 ปี ใน
จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กและ
ขนาดกลางขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการขยายการศึกษาเป็น 9 ปี ในส่วนที่
เกี่ยวกับงานวิชาการ บุคลากร อยู่ในระดับที่สูงมาก และมากที่สุด ในการ
ขยายการศึกษาเพิ่มขึ้นอีก 3 ปี และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาคารสถานที่ที่ไม่
สามารถหาห้องวิทยาศาสตร์และห้องปฏิบัติการอื่น ๆ ได้เลยเพราะไม่มีการ
วางแผนไว้ รวมตลอดทั้งพื้นที่ โต๊ะ เก้าอี้ ห้องส้วม ก็ไม่เหมาะกับจำนวน
นักเรียน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมา เป็นตัวชี้ให้เห็นว่า
บรรยากาศเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของบุคคลใน
องค์การ การเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ภายในองค์การมีผลกระทบต่อ
บรรยากาศและประสิทธิภาพในการทำงานของบุคคลภายในองค์การ การจัด
บรรยากาศในองค์การให้เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานนั้น มีส่วน
ช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของบุคคลในองค์การได้ยิ่งขึ้น และ
ในบทต่อไปจะกล่าวถึงรายละเอียดและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

บทที่ 3
วิธีการวิจัย

ในบทนี้ได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการวิจัย วิธีสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น ครู-อาจารย์ ที่ทำหน้าที่เป็น
ผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งปฏิบัติงานในปีพุทธศักราช 2536 จาก 17 อำเภอ
กับ 1 กิ่งอำเภอ มีประชากรทั้งหมด 1,360 คน ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรจำแนกตามอำเภอและกิ่งอำเภอ

ที่	อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวนประชากร (คน)
1	เมือง	185
2	ชนอม	44
3	ท่าศาลา	60
4	ลานสกา	44
5	สิชล	101
6	พิปูน	82
7	พรหมคีรี	35
8	เชียรใหญ่	96
9	ปากพนัง	87
10	หัวไทร	51
11	ฉวาง	81
12	ร่อนพิบูลย์	91
13	ทุ่งสง	106
14	ทุ่งใหญ่	69
15	ชะอวด	108
16	นาบอน	34
17	บางขัน	49
18	ดีำพรธรรว	37
	รวม	1,360

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครู-อาจารย์ ที่ทำหน้าที่เป็น
ผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 309 คน ซึ่งได้มาโดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง
จากสูตรของ ยามาเน่ วิธีการแบ่งตามสัดส่วนจำนวนครู-อาจารย์ และสุ่มอย่างง่าย
(Simple Random Sampling) ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย โดยหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ
ยามาเน่ (Yamane, 1973 : 727-728) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนประชากร

e แทน ค่าความคลาดเคลื่อน กำหนดเป็น .05

2. กลุ่มตัวอย่างได้จากโรงเรียนที่ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยวิธีแบ่งตามสัดส่วนจำนวนครู-
อาจารย์ ในแต่ละโรงเรียนนั้น จากนั้นจึงสุ่มอย่างง่าย (Simple Random
Sampling)

3. ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 309 คน จากโรงเรียนขยายโอกาสทางการ
ศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จากโรงเรียน
ทั้งหมด 68 โรงเรียน ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอ/กิ่งอำเภอ
และโรงเรียน

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	โรงเรียน	จำนวน ประชากร	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง
เมือง	วัดท้ายสำเภา	33	8
	วัดมหาชัยวนาราม	16	4
	วัดไพศาลสถิต	28	6
	บ้านปากหญ้า	22	5
	วัดมุขธารา	40	9
	บ้านบางกระบือ	18	4
	ชุมชนวัดถนน	28	6
ชนอม	บ้านเปรี๊ต	7	2
	ชุมชนวัดบางคู	18	4
	บ้านเขาหัวช้าง	19	4
ท่าศาลา	วัดคอนไกร	21	5
	เคียงศิริ	15	3
	บ้านโรงเหล็ก	24	5
ลานสกา	ไทยรัฐวิทยา 74 (ชุมชนบ้านคีรีวง)	26	6
	บ้านสันยุง	18	4
สิชล	บ้านบางฉาง	43	10
	วัดขรัวช่วย	33	8
	วัดชนสังฆรตพิจิตร	25	5

ตาราง 2 (ต่อ)

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	โรงเรียน	จำนวน ประชากร	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง
พื้น	วัดมิ่งกลาราม	22	5
	วัดยางค้อม	18	4
พรหมคีรี	ชุมชนบ้านปากเสียว	22	5
	จุฬารัตน์พัฒนา	20	5
	บ้านวังลุง	18	4
	วัดเขาขุนพนม	17	4
เข็รใหญ่	วัดแดง	20	5
	วัดสระไกร	31	7
	บ้านบางพระ	20	5
	วัดพังยอม	25	6
ปากพ้ง	วัดสระ	27	6
	วัดสองพี่น้อง	15	3
	วัดป่าระกำ	13	3
	ชุมชนวัดบางบุชา	19	4
	วัดชมพูประดิษฐ์	13	3
หัวไทร	ชุมชนวัดเกาะเพชร	27	6
	วัดกวนชะลิก	24	5
ฉวาง	ชุมชนวัดสุวรรณราม	22	5
	บ้านปากน้ำ	11	2
	บ้านทอนวังปราง	19	4
	องค์การส่วนยาง 1	17	4
	วัดโคกเมร	12	3

ตาราง 2 (ต่อ)

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	โรงเรียน	จำนวน ประชากร	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง
ร้อนหินลูขันธ์	วัดเฉลิมกิตยาราม	18	4
	บ้านอ้ายเลา	19	4
	วัดทุ่งหล่อ	22	5
ทุ่งสง	หัตถ์นาวลัย	12	3
	วัดสามัคยาราม	20	5
	บ้านวังยวน	18	4
	บ้านคอกช้าง	24	5
	วัดวังหีบ	13	3
	วัดทุ่งควาย	13	3
	วัดสามัคคีธรรม	17	4
ทุ่งใหญ่	วัดเขาโร	21	5
	องค์การส่วนยาง 3	18	4
	บ้านบางตะเกา	15	3
	บ้านทุ่งกรวด	19	4
	บ้านไสใหญ่	17	4
ชะอวด	บ้านนางหลง	16	4
	วัดห้วยแหงราษฎร์		
	ภูเก็ตอุทิศ	19	4
	บ้านกุ่มแป	18	4
	บ้านนางน้อย	13	3
	เขาพระทอง	15	3
	ชุมชนกวนดินแดง		
	มิตรภาพ 173	27	6

ตาราง 2 (ต่อ)

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	โรงเรียน	จำนวน ประชากร	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง
นาบอน	ชุมชนวัดอัมพวัน	16	4
	ชุมชนบ้านสี่แยก	18	4
บางขัน	โสตทัศนศึกษาจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	16	4
	ไทยรัฐวิทยา 38 (บ้านน้ำร้อน)	13	3
	บ้านนิคมวังหิน	20	5
	ถ้ำพรตพร	16	4
	บ้านเกาะขวัญ	21	5
	รวม	1,360	309

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ภายใต้ข้อบ่งชี้ขององค์ประกอบบรรยากาศองค์การ 5 ด้าน คือ ด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน ด้านนโยบายการบริหารและการจัดการ ด้านวิทยาการที่ใช้ในโรงเรียน ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ แบบสอบถามทั้งหมดแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับ อายุ ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่

ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 5 ด้าน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ เป็นระดับความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียน ได้แก่ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และเหมาะสมน้อยที่สุด โดยให้นำหน้ากระดาษเป็น 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ ประกอบด้วยคำถาม จำนวน 42 ข้อ โดยแยกคำถามในแต่ละด้านได้ดังนี้

- 2.1 ด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน จำนวน 5 ข้อ
- 2.2 นโยบายการบริหารและการจัดการ จำนวน 12 ข้อ
- 2.3 ด้านวิทยาการที่ใช้ในโรงเรียน จำนวน 7 ข้อ
- 2.4 ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ จำนวน 11 ข้อ
- 2.5 ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 3 ถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบเสนอปัญหาและให้ข้อเสนอแนะ ตลอดจนข้อคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนได้โดยเสรี

วิธีสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. การสร้างแบบสอบถามในการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดจาก สเตียร์ส (Steers, 1977 : 104) ลอเลอร์ (Lawler, 1974 : 151) อ้างถึงใน เทพพนม เมืองแมน และสวีน สุวรรณ, 2529 : 277-279) กรมสามัญศึกษา (กรมสามัญศึกษา, 2529 : 81 อ้างถึงใน ธเนศ ขำเกิด, 2533 : 36-38) และจากงานวิจัยของ ชำรงค์ศักดิ์ เจริญสุข (2526 : 124-128) พัฒนชัย บัณฑิต (2531 : 86-91) อนันต์ นามทองตัน (2534 : 117-131) และ

ไชยพร หนูพันธ์ (2533 : 210-221) หลังจากนั้นนำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและแนะนำให้แก้ไขปรับปรุง

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์เกี่ยวกับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 4 ท่าน ตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อหาความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) ความครอบคลุมเนื้อหา ความเหมาะสม ความถูกต้อง ความสมบูรณ์ และข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 ท่าน ประกอบด้วย

4.1 นายธีระหจัน แสงแก้ว ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี

4.2 นายสุนทร ปิยะวสันต์ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี

4.3 นายสุธรรม สุขคง อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดสองพี่น้อง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากหนั่ง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

4.4 นายสมมาตร มานะกล้า ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล

จากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อเสนอแนะในแต่ละข้อจะถือเอาความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 50% เป็นข้อที่นำมาใช้ในการวิจัย (ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

5. นำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปสอบถามกับกลุ่มครู-อาจารย์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 50 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายจากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

6. หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อในแต่ละด้าน โดยรวบรวมคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคน เรียงคะแนนจากสูงไปต่ำ คัดเอา 27% สูงและ 27% ต่ำ ของผู้ตอบแบบสอบถาม มาเป็นตัวแทนในการหาค่าอำนาจจำแนกหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และหาค่าความแปรปรวน (s^2) และแต่ละข้อของทั้งสองกลุ่ม จากนั้นนำมาหาค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่มโดยวิธีการทดสอบที (t-test) แล้วคัดเอาเฉพาะข้อคำถามที่มีกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นเกณฑ์ตัดสินว่าข้อคำถามนั้นมีอำนาจจำแนกใช้ได้สมควรนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ค่าที่ (t) ที่ได้จะเป็นค่าอำนาจจำแนกของข้อความนั้น ๆ จากแบบสอบถามทั้งหมด 42 ข้อ ได้ข้อที่มีอำนาจจำแนก จำนวน 38 ข้อ ไม่ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด 4 ข้อ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงโดยผ่านที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ก่อนที่จะไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล (ดูค่าอำนาจจำแนกในภาคผนวก)

7. ตรวจสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามรายด้านและทั้งหมด โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ซึ่งกำหนดค่าแอลฟา .75 ขึ้นไป ถือว่าใช้ได้

จากแบบสอบถามที่นำไปทดลองนี้ เมื่อทดสอบค่าความเชื่อมั่นแล้วได้ค่าความเชื่อมั่น .95 และได้ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบเพื่อความเหมาะสมอีกครั้ง และนำไปรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

คุณภาพของ เครื่องมือวิจัย

1. ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบสอบถาม มีค่าตั้งแต่ 0.00 - 1.00 (คุณภาพผนวก)
2. ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ มีค่าตั้งแต่ 1.47 - 9.28 (คุณภาพผนวก)
3. ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งรายด้านและทั้งฉบับปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งรายด้านและทั้งฉบับ

อันดับ ที่	องค์ประกอบของบรรยากาศองค์การ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	จำนวน ข้อ	ความเชื่อมั่น (α)
1	ลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน	5	0.80
2	นโยบายการบริหารและการจัดการ	12	0.84
3	วิทยาการที่ใช้ในโรงเรียน	7	0.75
4	ความพอใจในงานที่ปฏิบัติ	11	0.92
5	สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	7	0.79
รวมทุกด้าน		42	0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตแนะนำตัวจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

แล้วขอหนังสือจัดส่งจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช
ถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทั้ง 17 อำเภอ กับ 1 กิ่งอำเภอ เพื่อขอ
ความร่วมมือในการแจกและเก็บแบบสอบถามจากครู-อาจารย์ ภายในอำเภอ
และกิ่งอำเภอ

2. ผู้วิจัยนำหนังสือจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช
ไปถึงสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอด้วยตนเอง เพื่อส่งไป
ยังโรงเรียนต่อไป

3. ภายหลังจากที่ส่งแบบสอบถามไปแล้ว 3 สัปดาห์ ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถาม
คืนที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ

4. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด เพื่อดำเนินการต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมา
แล้ว คัดเลือกเอาฉบับที่สมบูรณ์มาดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์
โดยการแจกแจงนับตัวแปรที่ศึกษา เพื่อนำมาหาค่าร้อยละ (Percentage)

แล้วนำมาเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตาราง

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การใน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าความ
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.1 การให้น้ำหนักของข้อคำถามในแต่ละข้อ ซึ่งเป็นมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scale) ดังนี้

ความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียนเหมาะสมมากที่สุด
ให้น้ำหนักคะแนน 5

ความรู้สึกล้อบรรยากาส่องค์การในโรงเรียนเหมาะสมมาก
ให้น้ำหนักคะแนน 4
ความรู้สึกล้อบรรยากาส่องค์การในโรงเรียนเหมาะสมปานกลาง
ให้น้ำหนักคะแนน 3
ความรู้สึกล้อบรรยากาส่องค์การในโรงเรียนเหมาะสมน้อย
ให้น้ำหนักคะแนน 2
ความรู้สึกล้อบรรยากาส่องค์การในโรงเรียนเหมาะสมน้อยที่สุด
ให้น้ำหนักคะแนน 1

2.2 หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของคำถามแต่ละข้อและแต่ละด้านแล้ว
แปลความหมายจากเกณฑ์กำหนดช่วงคะแนนของเบสต์ (Best, 1977 : 174)
ดังนี้

- 1.00-2.33 หมายความว่า ความรู้สึกต่อบรรยากาส่องค์การ
ในโรงเรียนอยู่ในระดับเหมาะสม
น้อย
- 2.34-3.67 หมายความว่า ความรู้สึกต่อบรรยากาส่องค์การ
ในโรงเรียนอยู่ในระดับเหมาะสม
ปานกลาง
- 3.68-5.00 หมายความว่า ความรู้สึกต่อบรรยากาส่องค์การ
ในโรงเรียนอยู่ในระดับเหมาะสม
มาก

2.3 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
ของคำถามในแต่ละข้อในแต่ละด้าน

2.4 ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบระดับบรรยากาส่องค์การ
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตามตัวแปรอายุและประสบการณ์ใน
ตำแหน่ง โดยการทดสอบค่าที (t-test)

2.5 ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบระดับบรรยากาศองค์การ
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตามตัวแปรขนาดโรงเรียนขนาดเล็ก
ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ถ้าพบว่ามี
ความแตกต่าง จะทดสอบเป็นรายคู่ต่อไป โดยใช้วิธีการ เอช เอส ดี ของทูดี
(Tukey's HSD Method)

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและ
ข้อเสนอแนะในการจัดบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการ
ศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช วิเคราะห์
ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่รวม}} \times 100$$

(นิภา ศรีไพโรจน์, 2531 : 140)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนรวมทั้งหมด

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนข้อมูล

(Ferguson, 1985 : 49)

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	s.d.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	ΣX^2	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละคะแนน ยกกำลังสอง
	$(\Sigma X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด ยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

(Ferguson, 1985 : 68)

1.4 ค่าความแปรปรวน (Variance) ใช้สูตร

$$S^2 = \frac{N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ	S^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนน
	ΣX^2	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละคะแนน ยกกำลังสอง
	$(\Sigma X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด ยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

(Norusis, 1990 : B-86)

2. สถิติที่ใช้หาค่าของแบบสอบถาม

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ด้วยการทดสอบค่าที (t-test)

โดยใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

$$\text{เมื่อ } df = \frac{\left[\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2} \right]^2}{\frac{\left[\frac{s_1^2}{n_1} \right]^2}{n_1 - 1} + \frac{\left[\frac{s_2^2}{n_2} \right]^2}{n_2 - 1}}$$

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2531 : 85-86)

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา

t-distribution

\bar{x}_1 แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1

\bar{x}_2 แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2

s_1^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1

s_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 2

n_1 แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 1

n_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 2

df แทน Degree of Freedom

2.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ใช้สูตร

$$\alpha_k = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{\sum S_{xi}^2}{S_{xt}^2} \right)$$

เมื่อ α_k แทน สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

K แทน จำนวนข้อของแบบสอบถามในแต่ละด้าน

S_{xi}^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อของแบบสอบถาม

S_{xt}^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบสอบถามแต่ละด้าน

(คัดแปลงจาก Cronbach, 1970 : 160-161)

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

3.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการแจกแจงแบบที่ (t-distribution)

\bar{x}_1, \bar{x}_2 แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

s_1^2, s_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

n_1, n_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
และ 2 ตามลำดับ

(รวิวรรณ ชินะตระกูล, 2533 : 96)

3.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า
2 กลุ่ม ใช้สูตร

$$F = \frac{MS_D}{MS_W}$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา

MS_D แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสอง
ระหว่างกลุ่ม

MS_W แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสอง
ภายในกลุ่ม

(ชิดชนก เสิงเซาว์, 2532 : 160)

3.3 ถ้าทดสอบตามข้อ 3.2 เมื่อพบว่า ค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติก็ใช้การทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพหุคูณตามวิธีการเอช เอส ดี
ของ (Tukey's HSD) (กานดา พูนลาภทวี, 2530 : 337-338)

$$HSD = q_{\alpha}(k, df) \sqrt{\frac{MS_W}{n}}$$

เมื่อ HSD แทน ค่าวิกฤตของ Tukey Honestly
Significant difference

q แทน ค่าที่เปิดได้จากตาราง Studentized
range Statistic

MS_E แทน ค่าความคลาดเคลื่อนของความแปรปรวน
ที่ได้จากตารางวิเคราะห์ความแปรปรวน

\tilde{n} แทน Harmonic Mean

(ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2531 : 107)

$$\tilde{n} = \frac{K}{\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} + \frac{1}{n_3} + \dots + \frac{1}{n_k}}$$

เมื่อ \tilde{n} แทน ตัวกลางฮาร์โมนิก

K แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

n_1 แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่มที่ 1

n_2 แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่มที่ 2

·
·
·

n_k แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่มที่ k

(บุญชม ศรีสะอาด, 2532 : 333)

บทที่ 4
ผลการวิจัย

บทนี้จะกล่าวถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะเสนอลำดับขั้นตอนในการ
วิเคราะห์ข้อมูล และผลในการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

ลำดับขั้นตอนการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ยึดวัตถุประสงค์และสมมติฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล โดย
แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ในตำแหน่ง และ
ขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐาน
ของการวิจัย ได้แก่

1. เป็นการวิเคราะห์ระดับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช
ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์

2. เป็นการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การใน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
นครศรีธรรมราชตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ ที่แตกต่างกันด้านอายุ
ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 3 เป็นการประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดบรรยากาศ
องค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและข้อเสนอแนะทั่วไป สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพด้านต่าง ๆ ของครู-อาจารย์
ที่สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดนครราชสีมา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 309 คน
ดังรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนครู-อาจารย์ ของกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ ประสบการณ์ใน
ตำแหน่งและขนาดโรงเรียน

ที่	ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1.	อายุ		
1.1	ต่ำกว่า 35 ปี	96	31.07
1.2	35 ปีขึ้นไป	213	68.93
	รวม	309	100.00
2.	ประสบการณ์ในตำแหน่ง		
2.1	ต่ำกว่า 10 ปี	61	19.74
2.2	10 ปีขึ้นไป	248	80.26
	รวม	309	100.00
3.	ขนาดโรงเรียน		
3.1	ขนาดเล็ก	42	13.59
3.2	ขนาดกลาง	207	67.00
3.3	ขนาดใหญ่	60	19.41
	รวม	309	100.00

จากตาราง 4 พบว่า ครู-อาจารย์สายผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง 309 คน จากการเก็บข้อมูลได้มาครบทั้ง 309 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งจำแนกตามอายุ ประสบการณ์ในตำแหน่งและขนาดโรงเรียน ได้ดังนี้

1.1 อายุ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 31.07 อายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 68.93

1.2 ประสบการณ์ในตำแหน่ง กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 19.74 และประสบการณ์ในตำแหน่ง 10 ปีขึ้นไป จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 80.26

1.3 ขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 13.59 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 67.00 และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 19.41

2. ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย

2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

2.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ภายใต้อบรมข่ายงาน 5 ด้าน คือ ด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน ด้านนโยบายการบริหารและการจัดการ ด้านวิทยาการที่ใช้ในโรงเรียน ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้ผลดังนี้

2.1.1.1 ผลการวิเคราะห์ระดับบรรยากาศองค์การ
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
นครศรีธรรมราช ด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน ได้ผลดังรายละเอียด
ในตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับ
บรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในด้าน
ลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน

ข้อที่	ลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1	มีการมอบหมายงานในหน้าที่ให้ครู ชัดเจน	3.88	0.82	เหมาะสมมาก
2	มีการใช้อำนาจบังคับบัญชาของ ผู้บริหารอย่างเหมาะสม	3.67	0.74	เหมาะสมปานกลาง
3	อำนวยความสะดวกในการติดต่อ ประสานงานกับหัวหน้ากลุ่ม ประสบการณ์ต่าง ๆ	3.64	0.84	เหมาะสมปานกลาง
4	คำนึงถึงความเหมาะสมและความ ถนัดในการมอบหมายงานให้รับผิดชอบ	3.76	0.80	เหมาะสมมาก
5	ยึดระเบียบ กฎหมาย เป็นเครื่องมือ ในการบริหารงาน	3.76	0.76	เหมาะสมมาก
	รวม	3.74	0.60	เหมาะสมมาก

จากตาราง 5 พบว่า บรรยายาคสงกการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน โดยภาพรวมบรรยายาคสงกการอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{x} = 3.74$, S.D. = 0.60) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บรรยายาคสงกการด้านการอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานกับหัวหน้ากลุ่มประสภารณ์ต่าง ๆ ($\bar{x} = 3.64$, S.D. = 0.84) การใช้อำนาจบังคับบัญชาของผู้บริหารอย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 3.67$, S.D. = 0.74) อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง ส่วนในข้ออื่น ๆ บรรยายาคสงกการอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

2.1.1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับบรรยายาค

องกการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านนโยบายการบริหารและการจัดการ ได้ผลดังรายละเอียดในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับบรรยายาคสงกการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในด้านการบริหารและการจัดการ

ข้อที่	นโยบายการบริหารและการจัดการ	\bar{x}	S.D.	แปลผล
6	ให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติของโรงเรียน	3.69	0.92	เหมาะสมมาก
7	จัดครูเข้าสอนโดยคำนึงถึงความถนัดและสาขาวิชาที่เรียนมา	3.80	0.88	เหมาะสมมาก
8	เชิญวิทยากรท้องถิ่นที่มีความสามารถด้านวิชาชีพมาสอนในโรงเรียน	3.28	1.11	เหมาะสมปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	นโยบายการบริหารและการจัดการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
9	จัดซื้อ จัดหาครุภัณฑ์ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ฯลฯ ให้เพียงพอ	3.39	1.09	เหมาะสมปานกลาง
10	คำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นหลักในการบริหารโรงเรียน	3.79	0.86	เหมาะสมมาก
11	มีการประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขอความช่วยเหลือสิ่งที่ขาดแคลน	3.59	0.94	เหมาะสมปานกลาง
12	ปฏิบัติตามแผนงานและโครงการของโรงเรียนได้ตามเป้าหมายที่วางไว้	3.62	0.83	เหมาะสมปานกลาง
13	มีนโยบายและเป้าหมายของโรงเรียนที่ชัดเจน	3.86	0.78	เหมาะสมมาก
14	เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.73	0.98	เหมาะสมมาก
15	เปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็นโดยเสรีเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน	3.79	0.93	เหมาะสมมาก
16	ส่งเสริมให้ครูทำงานร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	3.67	0.89	เหมาะสมปานกลาง
17	ดำเนินการให้ครูวัดและประเมินผลตามคู่มือและปฏิทินของโรงเรียน	3.92	0.84	เหมาะสมมาก
	รวม	3.68	0.64	เหมาะสมมาก

จากตาราง 6 พบว่า บรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านนโยบายการบริหารและการจัดการ โดยภาพรวมบรรยากาศองค์การอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{x} = 3.68$, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บรรยากาศองค์การด้านการเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาให้ความรู้ในโรงเรียน ($\bar{x} = 3.28$, S.D. = 1.11) การจัดซื้อ จัดหา โต๊ะ เก้าอี้ ให้เพียงพอ ($\bar{x} = 3.39$, S.D. = 1.09) การประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขอความช่วยเหลือสิ่งที่ยขาดแคลน ($\bar{x} = 3.59$, S.D. = 0.94) การปฏิบัติตามแผนงานและโครงการของโรงเรียนได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ ($\bar{x} = 3.62$, S.D. = 0.83) การส่งเสริมให้ครูทำงานร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ($\bar{x} = 3.67$, S.D. = 0.89) อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง ส่วนข้ออื่น ๆ บรรยากาศองค์การอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

2.1.1.3 ผลการวิเคราะห์ระดับบรรยากาศ

องค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านวิทยาการที่ใช้ในโรงเรียน ได้ผลดังรายละเอียดตาราง 7

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับ
 บรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาใน
 ค่ายวิทยากรที่ใช้ในโรงเรียน

ข้อที่	วิทยากรที่ใช้ในโรงเรียน	\bar{x}	S.D.	แปลผล
18	สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์การเรียน การสอนตามความต้องการของครู อย่างเพียงพอ	3.55	0.85	เหมาะสมปานกลาง
19	จัดเจ้าหน้าที่บริการสื่อวัสดุ อุปกรณ์ การเรียนการสอนไว้อำนวยความสะดวก	3.42	0.94	เหมาะสมปานกลาง
20	จัดบริการหนังสือเรียน หนังสือ อ่านประกอบ คู่มือครู ครบทุก ชั้นเรียน	3.55	0.97	เหมาะสมปานกลาง
21	นำแนวความคิด ความรู้ใหม่ ๆ มา เผยแพร่ในโรงเรียนอย่างเสมอ	3.45	0.85	เหมาะสมปานกลาง
22	ส่งเสริมให้ครูประดิษฐ์คิดค้นสื่อการ เรียนการสอน วิธีการสอนใหม่ ๆ มาใช้ในโรงเรียน	3.42	0.84	เหมาะสมปานกลาง
23	เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับ เทคนิคการสอน การผลิตสื่อการสอน และแนวคิดใหม่ ๆ ทางการศึกษา แก่ครูในโรงเรียน	2.96	0.90	เหมาะสมปานกลาง

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	วิทยากรที่ใช้ในโรงเรียน	\bar{x}	S.D.	แปลผล
24	สำรวจความต้องการใช้วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ตามความ ต้องการของครูในแต่ละปี	3.66	0.89	เหมาะสมปานกลาง
	รวม	3.43	0.67	เหมาะสมปานกลาง

จากตาราง 7 พบว่า บรรยายาส่งองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านวิทยากรที่ใช้ในโรงเรียน โดยภาพรวมบรรยายาส่งองค์การอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง ($\bar{x} = 3.43$, S.D. = 0.67) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บรรยายาส่งองค์การอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลางทุกข้อ

2.1.1.4 ผลการวิเคราะห์ระดับบรรยายาส่ง

องค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ ได้ผลดังรายละเอียด

ตาราง 8

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับ
 บรรยายการองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ใน
 ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ

ข้อที่	ความพอใจในงานที่ปฏิบัติ	\bar{x}	S.D.	แปลผล
25	เปิดโอกาสให้ครูปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างอิสระ	3.93	0.80	เหมาะสมมาก
26	สนับสนุนและจัดให้ครูสังสรรค์กันตามแต่โอกาสจะอำนวย	3.63	0.95	เหมาะสมปานกลาง
27	ยกย่องชมเชยครูที่ประสบความสำเร็จในการทำงานอย่างเปิดเผย	3.68	0.91	เหมาะสมมาก
28	ให้เกียรติและปฏิบัติต่อครูอย่างเท่าเทียมกัน	3.68	0.95	เหมาะสมมาก
29	ช่วยเหลือและให้กำลังใจครูในการปฏิบัติงาน	3.67	0.94	เหมาะสมปานกลาง
30	แก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นด้วยความยุติธรรม	3.74	0.83	เหมาะสมมาก
31	ยอมรับความคิดเห็นและให้เกียรติซึ่งกันและกันในหมู่ครู-อาจารย์	3.80	0.87	เหมาะสมมาก
32	ยินดีรับภาระการสอนและงานต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ	3.87	0.82	เหมาะสมมาก
33	มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของเพื่อนร่วมงานเพื่อความสำเร็จ	3.87	0.75	เหมาะสมมาก
34	สามารถสอนวิชาที่ได้รับมอบหมายได้ผลตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	3.76	0.72	เหมาะสมมาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	ความพอใจในงานที่ปฏิบัติ	\bar{x}	S.D.	แปลผล
35	มีการช่วยเหลือแนะนำครู-อาจารย์ ให้เข้าใจหลักสูตรและการสอนใน ระดับมัธยมศึกษาและสามารถนำไป ใช้ได้เป็นอย่างดี	3.71	0.79	เหมาะสมมาก
	รวม	3.76	0.64	เหมาะสมมาก

จากตาราง 8 พบว่า บรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ โดยภาพรวมบรรยากาศองค์การอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{x} = 3.76$, S.D. = 0.64) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บรรยากาศองค์การด้านการสนับสนุนและการจัดให้ครูสร้างสรรค์กันตามแต่โอกาสจะอำนวย ($\bar{x} = 3.63$, S.D. = 0.95) และการช่วยเหลือและให้กำลังใจครูในการปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 3.67$, S.D. = 0.94) อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง ส่วนข้ออื่น ๆ บรรยากาศองค์การอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

2.1.1.5 ผลการวิเคราะห์ระดับบรรยากาศ

องค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้ผลดังรายละเอียด
ตาราง 9

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับ
 บรรยายกาต่องค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ใน
 ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

ข้อที่	สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	\bar{x}	S.D.	แปลผล
36	มีการตกแต่งอาคารเรียน อาคาร ประกอบ โดยคำนึงถึงประโยชน์ ใช้สอยเป็นหลักและใช้การได้เสมอ	3.69	0.81	เหมาะสมมาก
37	มีการรักษาความสะอาดของบริเวณ โรงเรียน รวมทั้งภายในอาคาร เรียนและอาคารประกอบอยู่เสมอ	3.87	0.75	เหมาะสมมาก
38	จัดบริเวณโรงเรียนได้ร่มรื่นน่าอยู่ เช่น มีสวนหย่อม ไม้ดอกไม้ประดับ ฯลฯ เพื่อให้เกิดความสวยงาม	3.70	0.95	เหมาะสมมาก
39	จัดให้มีสถานที่นั่งพักผ่อนอย่าง เพียงพอในบริเวณโรงเรียน	3.37	0.90	เหมาะสมปานกลาง
40	จัดให้มีห้องสมุด ห้องวิทยาศาสตร์ และอุปกรณ์ทดลอง พร้อมทั้งห้อง อื่น ๆ ที่จำเป็นในการใช้ประโยชน์	3.31	0.94	เหมาะสมปานกลาง
41	จัดให้มีแสงสว่างภายในห้องเรียน ได้อย่างเหมาะสม	3.94	0.83	เหมาะสมมาก
42	ปรับปรุง ตกแต่ง ห้องเรียนห้อง ทำงานให้สวยงามน่าอยู่เสมอ	3.56	0.79	เหมาะสมปานกลาง
	รวม	3.63	0.64	เหมาะสมปานกลาง

จากตาราง 9 พบว่า บรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยภาพรวมบรรยากาศองค์การอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง ($\bar{x} = 3.63$, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บรรยากาศองค์การด้านการจัดให้มีสถานที่นั่งพักผ่อนอย่างเพียงพอในบริเวณโรงเรียน ($\bar{x} = 3.37$, S.D. = 0.90) การจัดให้มีห้องสมุด ห้องวิทยาศาสตร์ และอุปกรณ์ทดลอง พร้อมทั้งห้องอื่น ๆ ที่จำเป็นในการใช้ประโยชน์ ($\bar{x} = 3.31$, S.D. = 0.94) การปรับปรุง ตกแต่งห้องเรียน ห้องทำงานให้สวยงามน่าอยู่เสมอ ($\bar{x} = 3.56$, S.D. = 0.79) อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง ส่วนข้ออื่น ๆ บรรยากาศองค์การอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

2.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของบรรยากาศองค์การ

ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ได้ผลดังรายละเอียด ตาราง 10

ตาราง 10 ระดับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

ด้าน ที่	องค์ประกอบบรรยากาศ องค์การ	ระดับบรรยากาศองค์การ		
		\bar{x}	S.D.	แปลผล
1	ลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน	3.74	0.60	เหมาะสมมาก
2	นโยบายการบริหารและการจัดการ	3.68	0.64	เหมาะสมมาก
3	วิทยาการที่ใช้ในโรงเรียน	3.43	0.67	เหมาะสมปานกลาง
4	ความพอใจในงานที่ปฏิบัติ	3.76	0.64	เหมาะสมมาก
5	สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	3.63	0.64	เหมาะสมปานกลาง
	รวม	3.66	0.57	เหมาะสมปานกลาง

จากตาราง 10 พบว่า บรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช มีบรรยากาศองค์การอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บรรยากาศองค์การ ด้านวิทยาการที่ใช้ในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.67) และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.64) อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง ส่วนบรรยากาศองค์การด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.60) ด้านนโยบายการบริหารและการจัดการ ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.64) และด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.64) อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ระดับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

2.2.1 ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

สมมติฐานข้อที่ 1 กล่าวว่า ครู-อาจารย์ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอายุต่างกัน มีความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ ที่มีอายุต่างกัน ได้ผลดังรายละเอียดในตาราง 11

ตาราง 11 การเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
นครศรีธรรมราช ตามความรู้ลึกของครู-อาจารย์ ที่มีอายุต่างกัน

ด้าน ที่	องค์ประกอบบรรยากาศ องค์การในโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา		ต่ำกว่า 35 ปี		35 ปีขึ้นไป		t
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
1	ลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน	3.73	0.54	3.74	0.62	0.12	
2	นโยบายการบริหารและการ จัดการ	3.65	0.56	3.69	0.68	0.50	
3	วิทยาการที่ใช้ในโรงเรียน	3.38	0.62	3.45	0.69	0.82	
4	ความพอใจในงานที่ปฏิบัติ	3.71	0.63	3.78	0.64	0.88	
5	สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	3.54	0.59	3.67	0.65	1.68	
	รวมทุกด้าน	3.61	0.53	3.68	0.58	0.90	

จากตาราง 11 พบว่า ครู-อาจารย์ที่มีอายุต่างกัน มีความรู้ลึกต่อ
บรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวม
และรายด้านไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาจากกลุ่มครู-อาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี
พบว่า บรรยากาศองค์การด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียนมีความเหมาะสม
มาก ($\bar{x} = 3.73$, S.D. = 0.54) และด้านที่มีบรรยากาศองค์การเหมาะสม
รองลงมาคือด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ ($\bar{x} = 3.71$, S.D. = 0.63)
ส่วนกลุ่มครู-อาจารย์ที่มีอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป พบว่าบรรยากาศองค์การด้าน
ความพอใจในงานที่ปฏิบัติมีความเหมาะสมมาก ($\bar{x} = 3.78$, S.D. = 0.64)
และด้านที่มีบรรยากาศองค์การเหมาะสมรองลงมาคือ ด้านลักษณะโครงสร้างของ
โรงเรียน ($\bar{x} = 3.74$, S.D. = 0.62)

ผลการเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ ที่อายุต่างกันแล้วพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งภาพรวมและรายด้าน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

2.2.2 ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

สมมติฐานข้อที่ 2 กล่าวว่า ครู-อาจารย์โรงเรียนขยาย

โอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน มีความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์ต่างกัน ได้ผลดังรายละเอียดในตาราง 12

ตาราง 12 การเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน

ด้าน ที่	องค์ประกอบของบรรยากาศ องค์การในโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา		ต่ำกว่า 10 ปี		10 ปีขึ้นไป		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1	ลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน	3.78	0.61	3.73	0.60	0.61	
2	นโยบายการบริหารและการ จัดการ	3.71	0.57	3.67	0.66	0.43	
3	วิทยากรที่ใช้ในโรงเรียน	3.37	0.61	3.44	0.69	0.74	
4	ความพอใจในงานที่ปฏิบัติ	3.73	0.71	3.76	0.62	0.33	
5	สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	3.55	0.63	3.66	0.64	1.21	
	รวมทุกด้าน	3.64	0.57	3.66	0.57	0.25	

จากตาราง 12 พบว่า ครู-อาจารย์ผู้สอนที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน มีความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณากลุ่มครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่ำกว่า 10 ปี พบว่า บรรยากาศองค์การด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียนมีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.61) และด้านที่มีบรรยากาศองค์การเหมาะสมรองลงมาคือ ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.71) ส่วนกลุ่มครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป พบว่าบรรยากาศองค์การด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติมีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.62) และด้านที่มีบรรยากาศองค์การเหมาะสมรองลงมาคือ ด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.60)

ผลการเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกันพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งภาพรวมและรายด้าน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

2.2.3 ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3

สมมติฐานข้อที่ 3 กล่าวว่า ครู-อาจารย์โรงเรียนขยาย

โอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การแตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ที่สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน ได้ผลดังรายละเอียดตาราง 13

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การ
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถม-
ศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความรู้สึกรู้สึกของครู-อาจารย์ที่สอนใน
โรงเรียนขนาดต่างกัน

ด้าน ที่	องค์ประกอบของบรรยากาศ		df	SS	MS	F
	องค์การในโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน				
1	ลักษณะโครงสร้างของ โรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.64	0.32	0.89
		ภายในกลุ่ม	306	109.83	0.36	
		รวม	308	110.47		
2	นโยบายการบริหารและ การจัดการ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.24	1.12	2.73
		ภายในกลุ่ม	306	125.46	0.41	
		รวม	308	127.70		
3	วิทยาการที่ใช้ในโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.00	0.50	1.11
		ภายในกลุ่ม	306	137.76	0.45	
		รวม	308	138.76		
4	ความพอใจในงานที่ปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.51	1.25	3.10*
		ภายในกลุ่ม	306	124.03	0.41	
		รวม	308	126.54		

ตาราง 13 (ต่อ)

ด้าน ที่	องค์ประกอบของบรรยากาศ องค์การในโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
5	สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.48	0.24	0.59
		ภายในกลุ่ม	306	124.66	0.41	
		รวม	308	125.14		
รวมทุกด้าน		ระหว่างกลุ่ม	2	0.75	0.38	1.17
		ภายในกลุ่ม	306	98.29	0.32	
		รวม	308	99.04		

$$* p < .05 (F_{.05;2,306} = 2.99)$$

จากตาราง 13 พบว่า ครู-อาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวม บรรยากาศองค์การไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครู-อาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ นอกนั้นมีความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 เฉพาะด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการเอช เอส ดี ของทูกี (Tukey's HSD) ในด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ ได้ผลดังรายละเอียดในตาราง 14

ตาราง 14 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของบรรยากาศ
องค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความรู้สึกรู้สึกของครู-
อาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน

ขนาดโรงเรียน	ขนาดโรงเรียน			
	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	
	\bar{x}	3.96	3.75	3.65
ขนาดเล็ก	3.96	-	0.21	0.31*
ขนาดกลาง	3.75		-	0.10
ขนาดใหญ่	3.65			-

* $p < .05$

จากตาราง 14 พบว่า กลุ่มครู-อาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก
และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การด้านความพอใจในงาน
ที่ปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มครู-อาจารย์
ผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กมีความพอใจในงานที่ปฏิบัติมากกว่ากลุ่มครู-อาจารย์
ผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนคู่อื่น ๆ ค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน

3. ตอนที่ 3 ผลการประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดบรรยากาศองค์การ
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
นครศรีธรรมราช สรุปได้ดังนี้

การประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดบรรยากาศองค์การใน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

3.1 ด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน ปรากฏผลดังรายละเอียด
ในตาราง 15

ตาราง 15 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดบรรยากาศองค์การใน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านลักษณะโครงสร้าง
ของโรงเรียน

ที่	ปัญหา	ความถี่	ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	ผู้บริหารมอบหมายหน้าที่ ในการทำงานไม่ค่อย คำนึงถึงความเหมาะสม	15	1	ควรคำนึงถึงความถนัดและ ความเหมาะสมในการ มอบหมายงานให้ปฏิบัติ	10
2	การใช้อำนาจของ ผู้บริหารในการบังคับ- บัญชาไม่เสมอภาค	10	2	ควรมีการใช้อำนาจบังคับ- บัญชาอย่างเสมอภาค กันทุกคน	5
3	การมอบงานให้ทำไม่ เท่าเทียมกัน บางคนรับ ภาระมากกว่าคนอื่นไม่มี งานทำ	6	3	ควรมอบหมายงานให้ครู ทุกคนทำอย่างทั่วถึง	6
4	การประสานงานต่าง ๆ ยังทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร	4	4	ควรมีการประสานงานและ ทำความเข้าใจกับครูทุกคน ให้ตรงกัน	4

จากตาราง 15 จะเห็นได้ว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัด
บรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านลักษณะ
โครงสร้างของโรงเรียนที่มีแนวโน้มสำคัญอันดับแรกคือ ผู้บริหารมอบหมาย
หน้าที่ในการทำงานไม่ค่อยคำนึงถึงความเหมาะสม ควรจัดโดยคำนึงถึง
ความถนัดและความเหมาะสมในการมอบหมายงานให้ปฏิบัติ อันดับสองคือการ
ใช้อำนาจของผู้บริหารในการบังคับบัญชาไม่เสมอภาคควรจัดโดยการใช้

อำนาจบังคับบัญชาอย่างเสมอภาคกันทุกคน อันดีสามคือ การมอบงานให้ทำไม่เท่าเทียมกัน บางคนรับภาระมากบางคนไม่มีงานทำ ควรจัดโดยการมอบงานให้ทุกคนทำอย่างทั่วถึง

3.2 ด้านนโยบายการบริหารและการจัดการ ปรากฏผลดังรายละเอียดในตาราง 16

ตาราง 16 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านนโยบายการบริหารและการจัดการ

ที่	ปัญหา	ความถี่	ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	ครู-อาจารย์เฉพาะสาขา เช่น วิทยาศาสตร์ กณิตศาสตร์ ฯลฯ ไม่เพียงพอ	50	1	บรรจุครู-อาจารย์ที่ขาดแคลนอยู่ให้เพียงพอ	50
2	อาคารเรียน อาคารประกอบที่ใช้ในการเรียน และทำกิจกรรมไม่เพียงพอ	40	2	จัดสรรงบประมาณสร้างอาคารเรียน อาคารประกอบให้เพียงพอ	40
3	จัดครูเข้าสอนไม่ตรงกับ ความถนัดและสาขาวิชาที่เรียนมา	30	3	ควรจัดให้เหมาะสมตามวิชาที่ถนัดและตรงตามสาขาที่เรียนมา	25
4	ครูคนเดียวกันสอนทั้ง ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งผลออกมาไม่ดีเท่าที่ควร	25	4	ควรจัดให้ครูสอนเพียงระดับใดระดับหนึ่งเท่านั้น	20

ตาราง 16 (ต่อ)

ที่	ปัญหา	ความถี่	ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
5	โต๊ะ เก้าอี้สำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาไม่เพียงพอ	20	5	ควรจัดหา จัดซื้อให้ เพียงพอ	18
6	ขาดครู-อาจารย์ที่มีความรู้ ทางด้านมัธยมศึกษา	15	6	ควรจัดอบรมให้ความรู้เพิ่มเติม เกี่ยวกับการมัธยมศึกษาให้มาก	10
7	ขาดสนามกีฬาที่เหมาะสม พื้นที่เรียนการเกษตรไม่ เพียงพอ	10	7	ควรขยายบริเวณให้กว้าง พอเหมาะสมกับระดับ มัธยมศึกษา	8
8	ผู้บริหารให้ความสำคัญงาน อื่นมากกว่างานวิชาการ	8	8	ควรให้ความสำคัญงานด้าน วิชาการมากเป็นอันดับหนึ่ง	8
9	ครู-อาจารย์ไม่ค่อยรู้เรื่อง ต่าง ๆ ภายในโรงเรียน	5	9	ควรแจ้แจ้งข่าวต่าง ๆ ให้ครูทุกคนรู้	4
10	การติดตามผลการปฏิบัติงาน ยังไม่รัดกุมและต่อเนื่อง	4	10	ควรมีการติดตามผลการปฏิบัติ งานอย่างรัดกุมและต่อเนื่อง	4
11	ผู้บริหารคำนึงถึงผลสำเร็จ ของงานมากเกินไป ไม่ คำนึงถึงความรู้สึกของ ครู-อาจารย์	2	11	ผู้บริหารควรคำนึงถึงความรู้สึก ของครู-อาจารย์ให้มาก	2

จากตาราง 16 จะเห็นได้ว่าปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัด
บรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านนโยบายการ
บริหารและการจัดการ ที่มีแนวโน้มสำคัญอันดับแรกคือ ครู-อาจารย์เฉพาะสาขา
เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ฯลฯ ไม่เพียงพอ ควรจัดโดยการบรรจุครู-

อาจารย์ที่ขาดแคลนอยู่ให้เพียงพอ อันดับสองคืออาคารเรียน อาคารประกอบ
ที่ใช้ในการเรียนและทำกิจกรรมไม่เพียงพอ ควรจัดโดยการจัดสรรงบประมาณ
สร้างอาคารเรียน อาคารประกอบให้เพียงพอ อันดับสามคือจัดครูเข้าสอน
ไม่ตรงกับความต้องการและสาขาวิชาที่เรียนมา ควรจัดโดยการจัดครูให้เหมาะสม
ตามวิชาที่ถนัดและตรงตามสาขาวิชาที่เรียนมา

3.3 ด้านวิทยาการที่ใช้ในโรงเรียน ปรากฏผลดังรายละเอียดใน

ตาราง 17

ตาราง 17 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดบรรยากาศองค์การใน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านวิทยาการที่ใช้ใน
โรงเรียน

ที่	ปัญหา	ความถี่	ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	วัสดุ อุปกรณ์สื่อการเรียน การสอนไม่เพียงพอและ ที่มีอยู่ไม่เหมาะสม	36	1	จัดซื้อ จัดหา จัดทำและ ปรับปรุงที่มีอยู่แล้วให้ใช้ได้	30
2	ห้องสมุดซึ่งเป็นแหล่งความรู้ และเป็นแหล่งค้นคว้าความรู้ สำหรับครูและนักเรียนมี ขนาดเล็กและหนังสือไม่ เพียงพอ	18	2	ควรจัดสร้างหรือขยาย ห้องสมุด และจัดซื้อจัดหา หนังสือให้เพียงพอ	16
3	วัสดุ ครุภัณฑ์ ที่เลือกจ่าย ต่อการปฏิบัติงานมีน้อย ไม่เพียงพอ	15	3	ควรจัดซื้อ จัดหาให้เพียงพอ เพื่อความคล่องตัวในการ ปฏิบัติงาน	12

ตาราง 17 (ต่อ)

ที่	ปัญหา	ความถี่	ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
4	เอกสารคู่มือครู หนังสือเรียน ที่ใช้ในการเรียนการสอน บางวิชาไม่มี	10	4	จัดซื้อ จัดหา คู่มือครูและ หนังสือเรียนให้ครบทุก ชั้นเรียน	9
5	ห้องทดลองและอุปกรณ์ทาง วิทยาศาสตร์ไม่เพียงพอ	9	5	ควรจัดให้มีห้องวิทยาศาสตร์ และอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ ให้เพียงพอ	9
6	การนิเทศภายในโรงเรียน และการนิเทศจากศึกษานิเทศก์ มีน้อย	4	6	ควรจัดการนิเทศภายในอย่าง ทั่วถึงและเป็นระบบและ ศึกษานิเทศก์ควรมาให้ มากกว่าที่เป็นอยู่	4
7	ครูมีความรู้เกี่ยวกับมัธยม- ศึกษาไม่เท่าที่ควร	1	7	จัดอบรมเพิ่มเติมความรู้ ครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษา	1

จากตาราง 17 จะเห็นได้ว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัด
บรรยากาศของกิจการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านวิทยาการ
ที่ใช้ในโรงเรียนที่มีแนวโน้มสำคัญอันดับแรกคือ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการ
สอนไม่เพียงพอและที่มีอยู่ไม่เหมาะสม ควรจัดโดยการจัดซื้อ จัดหา จัดทำ
และปรับปรุงที่มีอยู่แล้วให้ใช้ได้ดี อันดับสองคือห้องสมุดมีขนาดเล็กและมีหนังสือ
ไม่เพียงพอ ควรจัดโดยควรจัดสร้างหรือขยายห้องสมุดและจัดซื้อ จัดหา
หนังสือให้เพียงพอ อันดับสามคือ วัสดุ ครุภัณฑ์ ที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน
มีน้อยไม่เพียงพอ ควรจัดโดยการจัดซื้อ จัดหา ให้เพียงพอเพื่อความคล่องตัว
ในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน

3.4 ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ ปรากฏผลดังรายละเอียด
ในตาราง 18

ตาราง 18 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดบรรยากาศองค์การใน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านความพอใจในงานที่
ปฏิบัติ

ที่	ปัญหา	ความถี่	ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	ครูรับภาระงานสอนและงาน อื่น ๆ ที่นอกเหนือจากงาน สอนมากเกินไป	25	1	ควรสร้างขวัญ กำลังใจและ จัดสรรครูเพิ่มให้เพียงพอ	20
2	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังไม่ เป็นที่น่าพอใจ	10	2	ผู้บริหารและครูควรรับผิดชอบ ร่วมกัน เพิ่มผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้น	8
3	ครูไม่มีกำลังใจในการ ทำงานที่ต้องรับภาระมาก และต้องช่วยเหลือตัวเอง ตลอดเวลา	8	3	หน่วยงานที่รับผิดชอบควรมา ดูแลเพื่อรับทราบปัญหาและ เป็นขวัญกำลังใจแก่ครู- อาจารย์	
4	ครูเบื่อหน่ายในการทำงาน เพราะเนื่องจากความ ไม่พร้อมด้านต่าง ๆ	4	4	อำนวยความสะดวกโดยการ จัดการให้มีวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการทำงาน	2
5	ครู-อาจารย์ เดินทาง ระยะไกล ซึ่งไม่สะดวก ในการทำงาน	2	5	การให้ความสะดวกในการ ให้ครูได้โยกย้าย	2
6	การปฏิบัติงานไม่บรรลุ เป้าหมายที่วางไว้	1	6	ผู้บริหารควรกำกับ ดูแล ให้ครูรับผิดชอบมากกว่านี้	1

จากตาราง 18 จะเห็นได้ว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัด
บรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านความพอใจ
ในงานที่ปฏิบัติที่มีแนวโน้มสำคัญอันดับแรกคือ ครูรับภาระงานสอนและงานอื่น ๆ
ที่นอกเหนือจากงานสอนมากเกินไป ควรจัดโดยการสร้างขวัญกำลังใจและ
จัดสรรครูเพิ่มให้เพียงพอ อันดับสองคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังไม่เป็นที่น่า
พอใจ ควรจัดโดยผู้บริหารและครูควรรับผิดชอบร่วมกัน เพิ่มผลสัมฤทธิ์ให้
สูงขึ้น อันดับสามคือครูไม่มีกำลังใจในการทำงานที่ต้องมีภาระงานมากและต้อง
ช่วยเหลือตัวเองตลอดเวลา ควรจัดโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบควรมาคูแล
เพื่อรับทราบปัญหาและเป็นขวัญกำลังใจแก่ครู-อาจารย์

3.5 ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ปรากฏผลดังรายละเอียดใน ตาราง 19

ตาราง 19 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดบรรยากาศองค์การ
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านสภาพแวดล้อม
ทางกายภาพ

ที่	ปัญหา	ความถี่	ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	บริเวณโรงเรียนยังขาด ต้นไม้ใหญ่และไม้ดอก ไม้ประดับ มีน้อย	12	1	ปลูกไม้ดอกไม้ประดับและ ปรับปรุงบริเวณโรงเรียน ให้ร่มรื่นน่าอยู่	10
2	พื้นที่สนามและบริเวณ โรงเรียนไม่เพียงพอกับ จำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้น	11	2	ควรขยายพื้นที่สนามและพื้นที่ อื่น ๆ ให้พอกับจำนวน นักเรียน	10
3	สถานที่พักผ่อนหย่อนใจใน โรงเรียนมีน้อย	10	3	จัดสถานที่ให้เพียงพอกับ จำนวนนักเรียน	9

ตาราง 19 (ต่อ)

ที่	ปัญหา	ความถี่	ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
4	บริเวณโรงเรียนมีน้ำท่วมขัง	5	4	ควรจัดระบบระบายน้ำให้ดี	4
5	ห้องเรียนบางห้องแสงสว่างไม่เพียงพอ	1	5	จัดห้องเรียนให้มียุ่แสงสว่างเพียงพอ	1
6	ขาดงบประมาณในการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	1	6	ควรมีงบประมาณสนับสนุนและมีบุคคลรับผิดชอบโดยตรง	1

จากตาราง 19 จะเห็นได้ว่าปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีแนวโน้มสำคัญอันดับแรกคือ บริเวณโรงเรียนยังขาดต้นไม้ใหญ่และไม้ดอกไม้ประดับมีน้อย ควรจัดโดยการปลูกไม้ดอกไม้ประดับและปรับปรุงบริเวณโรงเรียนให้ร่มรื่นน่าอยู่ อันดับสองคือพื้นที่สนามและบริเวณโรงเรียนไม่เพียงพอให้กับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้น ควรจัดโดยขยายพื้นที่สนามและพื้นที่อื่น ๆ ให้พอกับจำนวนนักเรียน อันดับสามคือ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจในโรงเรียนไม่เพียงพอ ควรจัดโดยการจัดสถานที่พักผ่อนให้เพียงพอให้กับจำนวนนักเรียน

3.6 สรุปความเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการจัด

บรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีดังนี้

ครู-อาจารย์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เกี่ยวกับการจัดงบประมาณ การจัดบุคลากรควรจะจัดให้รวดเร็วทันและควรมีการอบรมบุคลากรเพิ่มเติมในช่วงปิดภาคเรียน เพื่อไม่ให้เสียเวลาในการเรียน

การสอนในการจัดสรรสื่อการเรียนการสอน รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้โรงเรียนล่าช้ามาก ซึ่งไม่ทันกับความต้องการที่จะใช้ของโรงเรียน ทั้งยังมีความเห็นว่าการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาชั้นควรให้กรมสามัญศึกษาคำเนินการ เพราะมีความชำนาญอยู่แล้ว โรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาชั้น ครูผู้สอนไม่มีประสบการณ์และความชำนาญการสอนระดับมัธยมศึกษาเนื่องจากเป็นเรื่องใหม่ แต่ถ้าเปิดโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาควรเปิดในโรงเรียนที่มีความพร้อมจริง ๆ เท่านั้น หากเปิดในสภาพที่ไม่พร้อมจะทำให้เกิดผลเสียต่อการจัดการเรียนการสอน สร้างความสับสนแก่ครูผู้สอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่น่าพอใจทั้งสองระดับ กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาควรแยกออกจากกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานมากขึ้น ควรจะสรุปปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทุกเดือนเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาต่อไป ครู-อาจารย์ยังมีความเห็นว่าการเปิดโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา รัฐบาลผลักดันให้เปิดเท่านั้น ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นตามมานั้นทางโรงเรียนต้องเป็นผู้รับผิดชอบแก้ปัญหาโดยตลอด เหมือนกับรัฐบาลไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควร

บทที่ 5

การอภิปรายผลการวิจัย

ในบทนี้จะกล่าวถึงวัตถุประสงค์การวิจัย สมมติฐานการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่องบรรยากาศขององค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับบรรยากาศขององค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ ที่มีอายุ ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดโรงเรียนต่างกันว่าอยู่ระดับใด
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับบรรยากาศขององค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ ที่มีอายุ ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดโรงเรียนต่างกันว่าแตกต่างกันหรือไม่
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดบรรยากาศขององค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีสมมติฐานดังนี้

1. ครู-อาจารย์โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอายุต่างกัน มีความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การแตกต่างกัน
2. ครู-อาจารย์โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน มีความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การแตกต่างกัน
3. ครู-อาจารย์โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครู-อาจารย์ ที่ทำหน้าที่เป็นผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชในปีการศึกษา 2536 จำนวน 309 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการของยามาเน่โดยวิธีการแบ่งตามสัดส่วนและสุ่มอย่างง่าย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ในตำแหน่งและขนาดโรงเรียน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภายใต้อุปสรรค

ขององค์ประกอบบรรยากาศองค์การในโรงเรียน 5 ด้านคือ ลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน นโยบายการบริหารและการจัดการ วิทยาการที่ใช้ในโรงเรียน ความพอใจในงานที่ปฏิบัติและสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จำนวน 42 ข้อ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทั้ง 5 ด้าน รวมทั้งข้อคิดเห็นอื่น ๆ

ส่วนคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ 4 ท่าน แล้วนำไปทดลองใช้กับครู-อาจารย์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือด้วยการหาค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 2 ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.95

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และออกหนังสือถึงสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอเพื่อแจกและเก็บแบบสอบถามจากครู-อาจารย์ ซึ่งผู้วิจัยนำไปส่งและเก็บด้วยตนเอง สำหรับแบบสอบถามที่ไม่ได้รับคืน ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บที่โรงเรียน จนได้แบบสอบถามคืนทั้งสิ้นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามนั้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละของแต่ละรายการในแต่ละตัวแปร

4.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 ศึกษาบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภายใต้องค์ประกอบ 5 ด้านคือ ลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน นโยบายการบริหารและการจัดการ วิทยาการที่ใช้ในโรงเรียน ความพอใจในงานที่ปฏิบัติ และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อและรายด้าน

4.3 ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตามตัวแปรด้านอายุ ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน โดยการทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ตามลำดับ

4.4 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่หลังจากพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนโดยวิธีเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison Procedure) โดยวิธีการ เชน เอล ดี ของทูกี (Tukey's HSD)

4.5 แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความรู้สึกรู้สึกของครู-อาจารย์ ปรากฏผลดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน ระดับบรรยากาศองค์การตามความรู้สึกรู้สึกของครู-อาจารย์ อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บรรยากาศองค์การด้านการอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานกับหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.84) และการใช้อำนาจบังคับบัญชาของผู้บริหารอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.74) อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง ส่วนข้ออื่น ๆ บรรยากาศองค์การอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ผลการศึกษาระดับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียนตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

1.2 ด้านนโยบายการบริหารและการจัดการ ระดับบรรยากาศ

องค์การ ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{x} = 3.68$, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บรรยากาศองค์การด้านการเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาให้ความรู้ในโรงเรียน ($\bar{x} = 3.28$, S.D. = 1.11) การจัดซื้อ จัดหาโต๊ะเก้าอี้ ให้เพียงพอ ($\bar{x} = 3.39$, S.D. = 1.09) การประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อความช่วยเหลือสิ่งที่ขาดแคลน ($\bar{x} = 3.59$, S.D. = 0.94) การปฏิบัติตามแผนงานและโครงการของโรงเรียนได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ ($\bar{x} = 3.62$, S.D. = 0.83) และการส่งเสริมให้ครูทำงานร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ($\bar{x} = 3.67$, S.D. = 0.98) อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง ส่วนข้ออื่น ๆ บรรยากาศองค์การอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ผลการศึกษาระดับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านนโยบายการบริหารและการจัดการ ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

1.3 ด้านวิทยาการที่ใช้ในโรงเรียน ระดับบรรยากาศองค์การ

ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง ($\bar{x} = 3.43$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บรรยากาศองค์การอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลางทุกข้อ

ผลการศึกษาระดับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านวิทยาการที่ใช้ในโรงเรียน ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง

1.4 ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ ระดับบรรยากาศองค์การตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{x} = 3.76$, S.D. =

0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บรรยากาศองค์การด้านการสนับสนุนและการจัดให้ครูสังสรรค์กันตามแต่โอกาสจะอำนวย และการช่วยเหลือและให้กำลังใจครูในการปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 3.67$, S.D. = 0.94) อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง ส่วนข้ออื่น ๆ บรรยากาศองค์การอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ผลการศึกษาระดับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

1.5 ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ระดับบรรยากาศองค์การตามความรู้สึกของครู-อาจารย์อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง ($\bar{x} = 3.63$, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บรรยากาศองค์การด้านการจัดให้มีสถานที่พักผ่อนอย่างเพียงพอในบริเวณโรงเรียน ($\bar{x} = 3.37$, S.D. = 0.90) การจัดให้มีห้องสมุด ห้องวิทยาศาสตร์ และอุปกรณ์ทดลอง พร้อมทั้งห้องอื่น ๆ ที่จำเป็นในการใช้ประโยชน์ ($\bar{x} = 3.31$, S.D. = 0.94) การปรับปรุงตกแต่งห้องเรียน ห้องทำงานให้สะอาดน่าอยู่อยู่เสมอ ($\bar{x} = 3.56$, S.D. = 0.79) อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง ส่วนข้ออื่น ๆ บรรยากาศองค์การอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ผลการศึกษาระดับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง ($\bar{x} = 3.66$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บรรยากาศองค์การด้านวิทยาการที่ใช้ในโรงเรียน ($\bar{x} = 3.43$, S.D. = 0.67) และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ($\bar{x} = 3.63$, S.D. = 0.64) อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง ส่วนบรรยากาศองค์การด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.74$, S.D. = 0.60) ด้านนโยบายการบริหารและการจัดการ

($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.64) และด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.64) อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ผลการศึกษาระดับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา รวมทั้ง 5 ด้าน ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง

3. ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ผู้สอนที่อายุแตกต่างกัน ในภาพรวมและรายด้าน บรรยากาศองค์การไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาจากกลุ่มครู-อาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี พบว่าบรรยากาศองค์การด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียนมีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.54) และด้านที่มีบรรยากาศองค์การเหมาะสมรองลงมาคือด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.63) ส่วนกลุ่มครู-อาจารย์ที่มีอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป พบว่าบรรยากาศองค์การด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติมีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.64) และด้านที่มีบรรยากาศองค์การเหมาะสมรองลงมาคือ ด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.62)

ผลการเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ที่อายุแตกต่างกันแล้วพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งภาพรวมและรายด้าน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

4. ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ผู้สอนที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน ในภาพรวมและรายด้าน บรรยากาศองค์การไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาจากกลุ่มครู

ที่ประสบการณ์ในตำแหน่งต่ำกว่า 10 ปี พบว่าบรรยากาศองค์การด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียนมีความเหมาะสมมาก ($\bar{x} = 3.78$, S.D. = 0.61) และด้านที่มีบรรยากาศองค์การเหมาะสมรองลงมาคือ ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ ($\bar{x} = 3.73$, S.D. = 0.71) ส่วนกลุ่มครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป พบว่าบรรยากาศองค์การด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติมีความเหมาะสมมาก ($\bar{x} = 3.76$, S.D. = 0.62) และด้านที่มีบรรยากาศองค์การเหมาะสมรองลงมาคือ ด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.73$, S.D. = 0.60)

ผลการเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ที่ประสบการณ์ในตำแหน่งแตกต่างกันพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งภาพรวมและรายด้าน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

5. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน ในภาพรวมบรรยากาศองค์การไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครู-อาจารย์ผู้สอนมีความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ นอกนั้นมีความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การไม่แตกต่างกัน

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตามวิธีการ เอช เอส ที ของทูกี (Tukey' HSD) ในด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติพบว่า กลุ่มครู-อาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่มีความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มครู-อาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความพอใจในงานที่ปฏิบัติมากกว่ากลุ่มครู-อาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนคู่อื่น ๆ ค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราช ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ กลุ่มครู-อาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มครู-อาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กมีความพอใจในงานที่ปฏิบัติมากกว่ากลุ่มครู-อาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ นอกนั้นด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 เฉพาะด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

6. ประมวลผลปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดบรรยากาศขององค์การในโรงเรียนทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ปรากฏผลดังต่อไปนี้

6.1 ด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน ที่มีแนวโน้มสำคัญคือ ผู้บริหารมอบหมายหน้าที่ในการทำงานไม่ค่อยคำนึงถึงความเหมาะสม ควรจัดการโดยการคำนึงถึงความถนัดและความเหมาะสมในการมอบหมายงานให้ปฏิบัติ

6.2 ด้านนโยบายการบริหารและการจัดการ ที่มีแนวโน้มสำคัญคือ ครู-อาจารย์เฉพาะสาขา เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ไม่เพียงพอ ควรจัดการโดยการบรรจุครู-อาจารย์ที่ขาดแคลนให้เพียงพอ

6.3 ด้านวิทยาการที่ใช้ในโรงเรียน ที่มีแนวโน้มสำคัญคือ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอและที่มีอยู่ไม่เหมาะสม ควรจัดการโดยการจัดซื้อ จัดหา จัดทำ และปรับปรุงที่มีอยู่แล้วให้ใช้ได้

6.4 ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ ที่มีแนวโน้มสำคัญคือ ครูรับภาระงานสอนและงานอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากงานสอนมากเกินไป ควรจัดโดยการสร้างขวัญกำลังใจและจัดครูเพิ่มให้เพียงพอ

6.5 ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่มีแนวโน้มสำคัญคือบริเวณโรงเรียนยังขาดต้นไม้ใหญ่และไม่ค่อยมีประดับมีน้อย ควรจัดโดยการปลูกไม้ดอกไม้ประดับและปรับปรุงบริเวณโรงเรียนให้ร่มรื่นน่าอยู่

6.6 สรุปความเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณและจัดบุคลากรให้รวดเร็วกว่าที่เป็นอยู่ การฝึกอบรมบุคลากรเพิ่มเติมควรจัดในช่วงปิดภาคเรียนเพื่อไม่ให้เสียเวลาการเรียนการสอน ควรให้กรมสามัญศึกษารับผิดชอบจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพราะมีความชำนาญและมีประสบการณ์อยู่แล้ว ส่วนโรงเรียนประถมศึกษาควรจัดเฉพาะระดับประถมศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาควรจัดการขยายโอกาสทางการศึกษาเฉพาะโรงเรียนที่มีความพร้อมจริง ๆ เท่านั้น เพราะถ้าเปิดในสภาพที่ไม่พร้อมจะทำให้เกิดผลเสียต่อการจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่น่าพอใจทั้งสองระดับและทำให้ครู-อาจารย์ผู้สอนเกิดความสับสนด้วย

การอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจมีดังนี้

1. ตามที่พบว่า บรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ ในด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียนอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

($\bar{x} = 3.74$) ทั้งนี้เพราะว่า ลักษณะโครงสร้างของโรงเรียนเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ภายในโรงเรียนและเป็นสิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารโรงเรียนให้ครูได้ปฏิบัติร่วมกันอยู่แล้ว จึงทำให้ครู-อาจารย์ในโรงเรียนมีความรู้สึกว่าการยกย่องการศึกษานี้เหมาะสมมาก ซึ่งในเรื่องนี้ สตีเยร์ส (Steers, 1977 : 104 อ้างถึงใน อรุณ รักธรรม, 2523 : 227-228) ได้กล่าวว่า โครงสร้างขององค์การยิ่งควบคุมที่ส่วนกลาง

มากเท่าไร จะเป็นด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับย่อมทำให้ขาดการยืดหยุ่นของบรรยากาศองค์การตามมา ในทางตรงกันข้าม ความอิสระส่วนบุคคล หรืออนุญาตให้มีความร่วมมือร่วมใจระหว่างบุคคลมากขึ้นเท่าใด บรรยากาศองค์การย่อมเป็นไปอีกรูปแบบหนึ่ง ทั้งสองลักษณะย่อมมีผลต่อการตัดสินใจและพฤติกรรมของบุคคลในการปฏิบัติงาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีจำนวนครู-อาจารย์ในแต่ละโรงเรียนไม่มาก ความสัมพันธ์ของบุคคลในองค์การเป็นแบบใกล้ชิดกันมาก มีลักษณะเปิดเผย มีความไว้วางใจเชื่อใจระหว่างกัน

2. ตามที่พบว่า บรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ ในด้านนโยบายการบริหารและการจัดการ อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{x} = 3.68$) อภิปรายได้ว่า นโยบายการบริหารและการจัดการของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่ดำเนินการอยู่นั้น ครู-อาจารย์มีความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ดีและเหมาะสมแล้ว ถึงแม้ว่าสภาพที่เป็นอยู่ขณะนี้ยังขาดแคลนเรื่องงบประมาณ บุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ รวมทั้งอุปกรณ์การเรียนการสอนอยู่ก็ตาม แต่ผู้บริหารก็ได้พยายามที่จะจัดหาเพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของครู-อาจารย์ภายในโรงเรียนอย่างเต็มที่ และการบริหารที่ให้ครู-อาจารย์มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ให้อิสระในการทำงาน ย่อมมีผลต่อบรรยากาศองค์การและประสิทธิภาพของงาน ดังเช่น ลอเลอร์ (Lawler, 1975 : 139-155 อ้างถึงใน บุญสิทธิ์ บัวบาน, 2526 : 38) กล่าวว่า

ความอิสระในการทำงานและลักษณะงาน ย่อมจะเป็นเครื่องสร้างบรรยากาศ
ในการทำงานอันจะนำไปสู่ความสำเร็จของงาน ซึ่งการทำเช่นนี้ย่อมจะมีส่วน
ทำให้บรรดาสมาชิกในองค์การมีความรู้สึกรับผิดชอบต่อวัตถุประสงค์ของกลุ่มยิ่งขึ้น
ส่วนที่พบว่า บรรยากาศองค์การด้านการเชิญวิทยากรในห้องเรียนที่มี

ความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพมาสอนในโรงเรียน อยู่ในระดับเหมาะสม
ปานกลาง ($\bar{x} = 3.28$) อภิปรายได้ว่า จากการที่ผู้วิจัยได้พูดคุยกับครู-
อาจารย์และผู้บริหารโรงเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช สรุปได้ว่า วิทยากรด้าน
อาชีพในห้องเรียนสาขาที่โรงเรียนต้องการนั้นมีน้อย หรือบางห้องเรียนไม่มีเลย
หรือวิทยากรไม่มีเวลามาสอนให้ได้ เนื่องจากต้องทำงานอื่น ๆ ประจำอยู่แล้ว
ค่าจ้างน้อยไปจึงไม่มาสอน ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารและครู-อาจารย์ภายใน
โรงเรียนที่จะต้องหาวิธีการต่าง ๆ ให้วิทยากรในห้องเรียนที่มีอยู่มาสอนเพื่อเพิ่ม
ความรู้ด้านวิชาชีพให้กับนักเรียน โดยอาจจะเพิ่มค่าจ้าง หรือเพิ่มชั่วโมงสอน
ให้แก่วิทยากรได้มาสอนในโรงเรียน

3. ตามที่พบว่า บรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของครู-
อาจารย์ ในด้านวิทยากรที่ใช้ในโรงเรียน อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง
($\bar{x} = 3.43$) อภิปรายได้ว่า การขยายโอกาสทางการศึกษานั้นใช้สถานที่
บุคลากร และวัสดุสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่เดิมของโรงเรียนประถมศึกษา
การจัดสรรงบประมาณ เพื่อจัดซื้อจัดหาสื่อการเรียนการสอนก็ไม่สามารถทำได้
ตามความต้องการที่จะใช้ โรงเรียนเปิดเรียนแล้วแต่งบประมาณในการดำเนิน
การยังไม่ได้รับ ซึ่งทำให้โรงเรียนไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้เต็มที่
ความรู้และประสบการณ์ของครู-อาจารย์ที่เกี่ยวกับจิตวิทยาวัยรุ่น คู่มือครู
และหลักสูตรมัธยมศึกษา รวมทั้งการวัดผลและประเมินผลระดับมัธยมศึกษา จะต้อง
ใช้เวลาในการศึกษาหรืออบรมเพื่อให้มีความรู้ความสามารถสอนได้ โดยเฉพาะ

สิ่งที่อำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนมีน้อย ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สมนึก จันทวิทย์ (2534 : จ) ซึ่งศึกษาเรื่องการประเมินผลการเรียนการสอน ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 3 : ศึกษาเฉพาะกรณีวิชาการทำงานและพื้นฐานอาชีพ พบว่า เอกสารการสอน วารสารข้อมูลต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนการสอน งบประมาณและบุคลากรมีความพร้อมไม่มากนัก

ส่วนที่พบว่า การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการสอน การผลิตสื่อการสอนและแนวคิดใหม่ ๆ ทางการศึกษาแก่ครูในโรงเรียน บรรยายการสอนอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง ($\bar{x} = 2.96$) อภิปรายไว้ว่า การเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถมาให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการสอน การผลิตสื่อการสอนในแต่ละครั้งนั้นจะต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ซึ่งโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลในชนบททำได้ไม่สะดวก และโรงเรียนไม่มีงบประมาณด้านนี้โดยตรง การจัดในแต่ละครั้งทำให้กระทบกระเทือนถึงครู-อาจารย์ภายในโรงเรียนที่ต้องการช่วยกันรับภาระร่วมกัน ในขณะที่ครู-อาจารย์ภายในโรงเรียนมีความต้องการความรู้ด้านเทคนิคการสอน การผลิตสื่อการเรียนการสอน และแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาอย่างมาก แต่ในความเป็นจริง ไม่อาจสนองต่อความต้องการของครูได้ทั้งหมด จึงทำให้ครู-อาจารย์รู้สึกว่ บรรยายการสอนครั้งนี้ ยังต้องมีการปรับปรุงให้เหมาะสมมากกว่านี้

ในข้อที่เกี่ยวกับการส่งเสริมให้ครูประดิษฐ์คิดค้นสื่อการเรียนการสอน วิธีการสอนใหม่ ๆ มาใช้ในโรงเรียน อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลางนั้น ($\bar{x} = 3.42$) อภิปรายไว้ว่า ครู-อาจารย์เห็นว่าสื่อการเรียนการสอนและวิทยาการใหม่ ๆ เป็นสิ่งจำเป็นและเป็นสิ่งที่ครูอยากรู้มาก เพื่อใช้ในการสอนนักเรียน แต่ผู้บริหารไม่สามารถสนองความต้องการของครูได้ทั้งหมด อันเนื่องมาจาก งบประมาณมีจำกัดและภารกิจต่าง ๆ ที่ผู้บริหารต้องปฏิบัติมีมากมาย แต่อย่างไร ก็ดี ณรงค์ ฅ ลำพูน (2534 : ฉ) มีความเห็นว่า ควรจัดให้มีการอบรมและ

ดูงานเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรแบบเรียน วิธีสอนให้มากที่สุด เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรในการถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะสื่อการเรียนการสอนทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้รวดเร็ว และใช้เวลาในการสอนน้อยลง

4. ตามที่พบว่า บรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{x} = 3.76$) นั้น อภิปรายได้ว่า ครู-อาจารย์มีความรู้สึกพอใจในการสร้างบรรยากาศองค์การด้านนี้ของผู้บริหารโรงเรียนมากในเรื่องการให้ครู-อาจารย์มีอิสระในการทำงาน การยกย่องชมเชย ครู-อาจารย์ที่ประสบความสำเร็จในการทำงาน การให้เกียรติและปฏิบัติต่อครูอย่างเท่าเทียมกัน การแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยความยุติธรรม ฯลฯ อันเป็นการส่งเสริมให้งานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ นิพนธ์ ชูช่วยสุวรรณ (2534 : 90) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและความพึงพอใจในการทำงานของครูมีความเกี่ยวข้องกัน โดยผู้บริหารโรงเรียนได้ให้การสนับสนุนการทำงานของครู กำหนดเป้าหมายของงานให้ชัดเจน อำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ให้คณะครู และการวิจัยของคาร์ล บอร์ด์เกิน (Carl Borden, 1982 : 260 อ้างถึงใน ธำรงค์ศักดิ์ เจริญสุข, 2526 : 15) ที่สนับสนุนว่า ผู้ที่ปฏิบัติงานที่มีความพึงพอใจในบรรยากาศองค์การจะมีความพึงพอใจในงานสูง แต่ถ้าผู้ปฏิบัติงานไม่พอใจในบรรยากาศองค์การ ความพึงพอใจในงานก็จะต่ำด้วย ผลการปฏิบัติงานก็จะไม่มีประสิทธิภาพ

5. ตามที่พบว่า บรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ ในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง ($\bar{x} = 3.63$) โดยเฉพาะข้อ การจัดสถานที่นั่งพักผ่อนอย่างเพียงพอในบริเวณ

โรงเรียน ($\bar{x} = 3.37$) การจัดให้มีห้องสมุด ห้องวิทยาศาสตร์ อุปกรณ์ทดลอง พร้อมทั้งห้องอื่น ๆ ที่จำเป็นในการใช้ประโยชน์ ($\bar{x} = 3.31$) และการปรับปรุง ตกแต่ง ห้องเรียนห้องทำงานให้สวยงามน่าอยู่เสมอ ($\bar{x} = 3.56$) ที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่า โรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในสภาพความเป็นจริงไม่ได้มีการเตรียมด้านสถานที่ อาคารเรียน ห้องเรียน ตลอดจนความพร้อมด้านต่าง ๆ สำหรับการขยายโอกาสทางการศึกษา

ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณรงค์ ฌ ลำพูน (2534 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการขยายการศึกษาเป็น 9 ปี พบว่า การใช้สถานที่เพื่อเป็นแหล่งศึกษาและฝึกงานของนักเรียน (ม.1-3) ไม่มีการวางแผนไว้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้เกิดบรรยากาศที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียน การสอนของครูและนักเรียน ซึ่งการจัดบรรยากาศองค์การด้านสภาพแวดล้อม เป็นสิ่งสำคัญมาก ดังที่ นพพงศ์ บุญจิตราคุลย์ (2527 : 111) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนตั้งแต่อาคารสถานที่บริเวณโรงเรียน กลิ่น เสียง เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนของเด็กนักเรียน การจัด สถานที่บริเวณโรงเรียนให้ร่มรื่นน่าอยู่ การรักษาความสะอาดเรียบร้อยของ อาคารเรียน ห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนเป็นสิ่งจำเป็นที่จะให้การเรียนรู้ ในด้านอนามัยและความเป็นพลเมืองดีให้กับนักเรียน

6. ตามที่พบว่า บรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความรู้สึกรู้สึกของครู-อาจารย์ ในภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง ($\bar{x} = 3.66$) อภิปราย ได้ว่า ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงานของครู-อาจารย์ ภายในโรงเรียนนั้นยังมีไม่เพียงพอ อันได้แก่ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สื่อ การเรียนการสอน อุปกรณ์การกีฬา สนามกีฬา และโสตทัศนูปกรณ์ ตลอดจน บุคลากรเป็นสิ่งที่ทำให้ครูรู้สึกอึดอัดในการทำงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ ในการทำงาน ดังเช่น ไพพรรณ มุสิกสาร (2517 : 4) กล่าวว่าบรรยากาศ

องค์การที่พึงประสงค์ย่อมส่งผลที่ดีต่อการทำงานของบุคลากรในองค์การและเป็น การสนับสนุนการจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพด้วย การที่ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีบรรยากาศองค์การในระดับปานกลางนั้น จึงควรปรับปรุงบรรยากาศองค์การให้ดีขึ้นกว่าเดิม โดยการจัดบริการอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ อันจะทำให้เกิดความ พึงพอใจต่อครู-อาจารย์ภายในโรงเรียน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7. ตามที่พบว่า บรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความรู้สึกของครู- อาจารย์ที่มีอายุและประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน มีความรู้สึกต่อบรรยากาศ องค์การในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ครู-อาจารย์ใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาประสบกับปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ คล้ายคลึงกัน ที่โรงเรียนประถมศึกษาต้องมาจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ทำให้มีความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้อง กับผลการวิจัยของ ไพพรรณ มุสิกสาร (2517 : บทคัดย่อ) เรื่องความสัมพันธ์ ระหว่างสถานภาพส่วนตัวของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมแบบประสมกับบรรยากาศ องค์การของโรงเรียนพบว่า อายุและประสบการณ์มีความสัมพันธ์กับบรรยากาศ องค์การของโรงเรียน

8. ตามที่พบว่า บรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความรู้สึกของครู-อาจารย์ ผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การในภาพรวม ไม่แตกต่างกันแต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บรรยากาศด้านความพอใจใน งานที่ปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อธิบาย ได้ว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีขนาดเล็ก ครู-อาจารย์มีจำนวน น้อย มีความสัมพันธ์กันใกล้ชิด มีความสามัคคี และเข้าอกเข้าใจกัน มีโอกาส

เห็นหน้าพูดคุยกันมาก ซึ่งโรงเรียนขนาดใหญ่มีครู-อาจารย์มาก ความสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลความใกล้ชิดสนิทสนมของครู-อาจารย์ทำได้ไม่ทั่วถึง จึงทำให้มีแนวโน้มว่าบรรยากาศองค์การทางด้านนี้ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ อัมรังศักดิ์ เจริญสุข (2526 : บทคัดย่อ) เรื่องบรรยากาศองค์การของ

โรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 6 พบว่า บรรยากาศองค์การในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กแตกต่างจากโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ อย่างมีนัย

สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ขนาดโรงเรียนมีอิทธิพลต่อบรรยากาศองค์การ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ แอควาร์ด แวนซ์ กุก (Edward Vance Cook, 1966 : 345-A) ที่พบว่า ขนาดโรงเรียนเป็นตัวกำหนดบรรยากาศองค์การของโรงเรียน

9. ตามที่พบว่า ประมวลผลปัญหาและข้อเสนอในการจัดบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอื่นจะทำให้บรรยากาศองค์การภายในโรงเรียนดีขึ้น ดังนี้

9.1 ด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน แนวโน้มที่สำคัญคือผู้บริหารมอบหมายหน้าที่ในการทำงานไม่ค่อยคำนึงถึงความเหมาะสม ควรจัดโดยการคำนึงถึงความเหมาะสมและความถนัดในการมอบหมายงานให้ปฏิบัติ อันอาจเนื่องมาจากจำนวนครูมีอยู่จำกัดและจำนวนงาน ภาระต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น จึงไม่สามารถให้ครูเลือกงานได้ตามความถนัดของตนเอง ทำให้ครูรู้สึกที่ต้องรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองไม่ถนัด

9.2 ด้านนโยบายการบริหารและการจัดการ แนวโน้มที่สำคัญคือครู-อาจารย์เฉพาะสาขาวิชา เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ฯลฯ ไม่เพียงพอ ควรจัดโดยการบรรจุครู-อาจารย์ ที่ขาดแคลนให้เพียงพอ การขาดแคลนครูเฉพาะสาขาวิชาเป็นปัญหามากในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ทำให้ครู-อาจารย์ในโรงเรียนต้องรับภาระการสอนมากขึ้นและรับสอนในวิชาที่ตนเอง

ไม่ถนัดเพราะไม่ได้เรียนมาทางสาขานั้น ทำให้ครู-อาจารย์รู้สึกอึดอัดและเป็น การสิ้นความรู้สึกในการปฏิบัติงาน

9.3 ด้านวิทยาการที่ใช้ในโรงเรียน แนวโน้มที่สำคัญคือ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอและที่มีอยู่แล้วไม่เหมาะสม ควรจัด โดยการ จัดซื้อ จัดทำและปรับปรุงที่มีอยู่แล้วให้ใช้ได้ดี สภาพที่เป็นอยู่ของ โรงเรียนประถมศึกษาที่ขาดแคลนอุปกรณ์ วัสดุสื่อการเรียนการสอนอยู่มาก เมื่อมาจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาทำให้ยิ่งขาดแคลนมากขึ้น การจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลก็ไม่เพียงพอและทันกับความต้องการที่จะใช้ อันส่งผลให้เกิดบรรยากาศที่ไม่เอื้อต่อการเรียนการสอน

9.4 ด้านความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติ แนวโน้มสำคัญคือ ครูรับ ภาระงานสอนและงานอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากงานสอนมากเกินไป ควรจัด โดยการสร้างขวัญกำลังใจและการจัดสรรครูเพิ่มให้เพียงพอ จะเห็นได้ว่าใน ขณะที่ครู-อาจารย์รับภาระงานต่าง ๆ มากนั้นสิ่งที่จำเป็นที่ครูต้องการก็คือ การสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีความ สำคัญที่จะทำให้ครู-อาจารย์ในโรงเรียนรู้สึกพอใจและทำงานอย่างมีความสุข

9.5 ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ แนวโน้มที่สำคัญคือ บริเวณ โรงเรียนยังขาดความร่มรื่น ไม้ดอกไม้ประดับมีน้อย ควรจัดโดยจัดบริเวณ โรงเรียนให้ร่มรื่น การมีบริเวณโรงเรียนร่มรื่น มีไม้ดอกไม้ประดับ และจัด สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้น่าอยู่นั้น เป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ครู และ นักเรียนทุกคนจะช่วยกันพัฒนาปรับปรุง เพื่อให้มีบรรยากาศที่ดีในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อจัด

บรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจากการค้นพบครั้งนี้ จะเห็นได้ว่า บรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง โดยเฉพาะด้านวิทยาการที่ใช้ในโรงเรียน สมควรอย่างยิ่งที่ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนควรที่จะให้ความสำคัญเพื่อพัฒนาจัดบรรยากาศองค์การทางด้านนี้ให้ดียิ่งขึ้น โดยการจัดหาอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน คู่มือครู และครุภัณฑ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน อันจะทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีต่อโรงเรียน และส่งผลให้การศึกษามีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

1.2 จากผลการวิจัยระดับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยาย

โอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง จึงสมควรต้องมีการจัดให้บรรยากาศองค์การในโรงเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนให้มากขึ้น โดยให้ผู้บริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญและเป็นผู้มีบทบาทในการสร้างสรรค์บรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นในโรงเรียน ด้วยการบรรจุหลักสูตรการฝึกอบรมผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารการศึกษาทุกระดับให้ตระหนักถึงความสำคัญของบรรยากาศองค์การในโรงเรียน เพื่อการส่งเสริมประสิทธิภาพในการทำงานของครู-อาจารย์ภายในโรงเรียน ซึ่งส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

1.3 จากการศึกษาพบว่า การสนับสนุนให้ครูสังสรรค์กันตามแต่โอกาส จะอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลางนั้น ควรที่ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการให้ครูมีการพบปะสังสรรค์กันอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจความสามัคคีที่ดีต่อกัน อันจะทำให้เกิดความร่วมมือที่ดีในการทำงานต่อไป

1.4 ในส่วนที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการเรียนการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านวิทยาการที่ใช้ในโรงเรียน เช่น วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ตลอดจนครู-อาจารย์เฉพาะสาขาวิชาเอกที่ขาดแคลน นั้น เป็นสาเหตุทำให้เกิดบรรยากาศที่ไม่ดีต่อการเรียนการสอนของครูและนักเรียน จึงสมควรจัดสิ่งเหล่านี้ให้กับโรงเรียนให้มีความพร้อม โดยการจัดซื้อ จัดหาสื่อการเรียนการสอน ตามลำดับความจำเป็นและความต้องการที่จะใช้ หรือโดยการจัดยืมมาจากหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ ที่ให้บริการ สำหรับการขาดแคลนครู-อาจารย์เฉพาะสาขานั้น ควรขออัตรากำลังและดำเนินการขอครู-อาจารย์จากโรงเรียนอื่นที่เกินเกณฑ์มาช่วยราชการ

1.5 จากผลการวิจัยที่พบว่าบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกัน โรงเรียนขนาดเล็กมีบรรยากาศองค์การดีกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ควรปรับปรุงสร้างสรรค์... ความสัมพันธ์ระหว่างครู-อาจารย์ภายในโรงเรียนให้มากขึ้น โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนให้ครู-อาจารย์ได้กระทำร่วมกัน เพื่อให้เกิดความสามัคคี อันจะส่งผลดีต่อความร่วมมือในการปฏิบัติงานด้านวิทยาการและด้านอื่น ๆ ซึ่งทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้นอีกด้วย

1.6 ผลการวิจัยที่พบว่าบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะเกี่ยวกับการจัดบริเวณโรงเรียนให้ร่มรื่น และการจัดสถานที่พักผ่อนให้เพียงพอ นั้น สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อความรู้สึกของครูและนักเรียน ทำให้สวดชื่นน่าอยู่ สะดวกสบาย อันจะทำให้ครูและนักเรียนเกิดความรักความผูกพันกับโรงเรียนมากขึ้น ควรที่ผู้บริหารโรงเรียนควรปรับปรุงให้โรงเรียนร่มรื่นน่าอยู่ จัดที่นั่งพักผ่อนให้เพียงพอ โดยการจัดหน้าที่ให้ครูและนักเรียนร่วมกันรับผิดชอบ

2. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยในอนาคต

2.1 เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะครู-อาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จึงควรศึกษาบรรยากาศองค์การตามความรู้สึกของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ผู้สอน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาบ้าง เพื่อจะได้ทัศนะที่กว้างขวางยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การในโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อจะได้ นำผลจากการวิจัยไปใช้เพื่อจัดบรรยากาศองค์การในโรงเรียนให้ดีขึ้น

2.3 ควรศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การในโรงเรียนกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการจัดบรรยากาศองค์การและพัฒนาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารด้วย

บรรณานุกรม

หนังสือ

การประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช, สำนักงาน. 2534. สรุปผลการ
ดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี
งบประมาณ 2534. นครศรีธรรมราช.

กิตติมา ประดิษฐ์. 2529. ทฤษฎีบริหารองค์การ. กรุงเทพมหานคร :
ชนะการพิมพ์.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2533. โครงการนำ
ร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ. กรุงเทพมหานคร : เอกสาร
เผยแพร่การประชุม หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ
ทั่วประเทศ. (สำเนา)

_____. 2535. แผนพัฒนาการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 7 (พ.ศ.2535-2539).
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. 2535. รายงานผลการศึกษาศาพการดำเนินงานของโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร. (สำเนา)

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2535. รายงานผลการสัมมนา
เรื่องการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

จำนงค์ สมประสงค์. 2523. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
รุ่งเรืองการพิมพ์.

เจริญผล สุวรรณโชติ. 2530. ทฤษฎีการบริหาร. กรุงเทพมหานคร :
วัฒนาพานิช.

ชิตชนก เขิงเขาร. 2532. การวิจัยเบื้องต้นทางการศึกษา. ปัตตานี :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

คำริ บุญชู. 2534. ความเป็นมาของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. นครศรีธรรมราช : สำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดนครศรีธรรมราช.

ธงชัย สันติวงศ์. 2535. องค์การและการบริหาร. กรุงเทพมหานคร :
ไทยวัฒนาพานิช.

นิภา แก้วศรีงาม. 2532. จิตวิทยาองค์การ. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นิภา ศรีไพโรจน์. 2531. หลักการวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : ศึกษาพร.

บุญชม ศรีสะอาด. 2532. วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1.
มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2527. การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ : แนวคิดและ
วิธีการ. กรุงเทพฯ : โอเคียนส์โตร.

เทพนม เมืองแมน และสวีน สุวรรณ. 2529. พฤติกรรมขององค์กร.
กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

นพหงส์ บุญจิตราคุลย์. 2527. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
อนงค์การพิมพ์.

ปรียาพร วงศ์อนุครโรจน์. 2532. จิตวิทยาอุตสาหกรรม. กรุงเทพ-
มหานคร : สหมิตรออฟเซต.

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. 2535. การขยายโอกาสทางการ
ศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของกระทรวงศึกษาธิการ.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ไพบุลย์ ช่างเรียน และสมปราชญ์ จอมเทศ. 2521. วิทยาการจัดการ
และพฤติกรรมบริหารองค์กร. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนา
พานิช.

ภรณี กীরติบุตร. 2529. การประเมินประสิทธิผลขององค์กร.
กรุงเทพมหานคร : โอเคียนสโตร์.

ระวีวรรณ ชินะตระกูล. 2533. คู่มือการทำวิจัยทางการศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2525. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน.

กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531. หลักการวิจัยทางการศึกษา.

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ศึกษาพร.

วิชาการ, กรม. 2535. รายงานผลการวิจัยในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เรื่องสารสนเทศเพื่อการวางแผนพัฒนาคุณภาพชีวิต. กรุงเทพมหานคร. (สำเนา)

ศิริอร ชันห์ศักดิ์. 2531. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : อักษรบัณฑิต.

สมพงศ์ เกษมสิน. 2521. การบริหาร. กรุงเทพมหานคร : โอเคียนสตรี.

สมัยศ นาวิกาน และผู้สื รุมาคม. 2520. องค์การ : ทฤษฎีและพฤติกรรม. กรุงเทพมหานคร : ดวงกลม.

สมัยศ นาวิกาน. 2522. การบริหาร. กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานคร-การพิมพ์.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. 2523. หลักและระบบการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์การพิมพ์.

_____. 2530. การพัฒนาองค์การ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สุนันทา เลานันท์. 2531. การพัฒนาองค์การ. กรุงเทพมหานคร :
 ที ที บุ๊คส์โตร์.

สุเมศ เคียววิศเรศ. 2527. พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพ-
 มหานคร : รุ่งวัฒนาการพิมพ์.

อรุณ รักธรรม. 2523. การพัฒนาองค์การเพื่อการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพ-
 มหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

อรุณ รักธรรม. 2526. ทฤษฎีองค์การสมัยใหม่ : การบริหารองค์การ.
 กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

อารี เพชรฟูค. 2529. มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน. กรุงเทพมหานคร :
 ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วารสาร

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535. วารสารการศึกษาแห่งชาติ.
 2(ธันวาคม 2534-มกราคม 2535), 45.

ธเนศ ชำเกิด. 2533. "การจัดโรงเรียนเสมือนหนึ่งบ้าน", วารสาร
พัฒนาหลักสูตร. 1(กันยายน 2533), 34-39.

สุชาติ ธาดาคำรงเวช. 2534. "ความเหลื่อมล้ำในโอกาสทางการศึกษา",
วารสารสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. 1(กันยายน 2534), 121.

สิ่งพิมพ์รัฐบาล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2534. ที่ นร.1102/8458.

หนังสือราชการเรื่องการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา.

26 เมษายน 2534.

สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2534. ที่ นร.0202/7784.

หนังสือราชการเรื่องการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา.

17 พฤษภาคม 2534.

สำนักงานประมาท. 2534. ที่ นร.0409/17432. หนังสือราชการเรื่อง
การดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา. 13 พฤษภาคม 2534.

รายงานการวิจัยวิทยานิพนธ์

จรรยาภรณ์ งามญาติ. 2519. "ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะผู้นำของ
อาจารย์ใหญ่กับบรรยากาศองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา ใน
กรุงเทพมหานคร (Relationship of Principals Leader-
ship Styles and Organizational Climate of Sec-
ondary School in Bangkok)", วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. (สำเนา)

เจลีเยว ชาญโพธิ์. 2534. "สภาพและวิธีดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครราชสีมา (Profile and Processes at the Expanding Educational Opportunity Project at the Lower Secondary Level under the Department of General Education, Nakhon Ratchasima Province)", วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาวิทยาลัยมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร. (สำเนา)

ไชยพร หนูพันธ์. 2533. "การสร้างเครื่องมือและการประเมินเครื่องมือสำหรับประเมินบรรยากาศองค์การโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช (The Construction and Evaluation of an Instrument for Use in Assessing Organizational Climate of the Primary School under the Office of Nakornsri-thammarat Provincial Primary Education)", มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. (สำเนา)

ณรงค์ ฅ ลำพูน. 2534. "ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการขยายการศึกษาเป็น 9 ปี (The Attitudes Towards the Education Expanding to 9 years Perceived by the Primary School Administrators)", วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร. (สำเนา)

ธวัช นันตะเงิน. 2534. "ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุตรดิตถ์ (The Relationship between Organizational Climate and Students Academic Achievement under the Office of Provincial Primary Education, Utradit)", วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร. (สำเนา)

ธำรงศักดิ์ เจริญสุข. 2526. "บรรยากาศองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 6 (The Organizational Climate of the Elementary Schools in the Educational Region Six)", วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (สำเนา)

นิพนธ์ ชูช่วยสุวรรณ. 2534. "ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการทำงานของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน ในเขตการศึกษา 3 (The Relation between Leadership Behavior of Private School Administrators and Job Satisfaction of the Teacher under the Department of Private Education in the Educational Region 3)", วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.

บุญสิทธิ์ บัวบาน. 2526. "ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้า
ภาควิชา กับบรรยากาศองค์การของภาควิชาของมหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ (The Relationship between Department
Chairpersons Leader Behavior and Organizational
Climate of Department of Prince of Songkhla
University)", วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชา
อุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (สำเนา)

ทัศนชัย ปัทมเวณ. 2531. "ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของผู้บริหาร
กับบรรยากาศองค์การ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
(The Relationship between Leader Behavior of the
Administrators and the Organizational Climate of
Srinakharinwirot University Prasarnmit Campus)",
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. (สำเนา)

พิมศรี เปานิล. 2530. "บรรยากาศการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ตามทัศนะของนิสิตและอาจารย์
(Instructional Climate of Srinakharinwirot
University Prasarnmit at Perceived by College
Students and Instructors)", วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. (สำเนา)

ไพพรรณ มุสิกสาร. 2517. "ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพส่วนตัวของ
 อาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมแบบประสมกับบรรยากาศองค์การ
 โรงเรียน (The Relationship between Personnel
 Suituation of Head Master in Comprehensive
 Secondary Schools and School Organization
 Climate)", วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. (สำเนา)

สมนึก จันทักษ์. "การประเมินผลการเรียนการสอนตามโครงการขยายโอกาส
 ทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 3 : ศึกษา
 เฉพาะกรณีวิชาการทำงานและอาชีพ (An Instructional Evalua-
 tion of the Expanding Educational Opportunities
 Project at Lower Secondary School in Educational
 Region 3 : A Case Study at the Work and Vocational
 Education Curriculum)", วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
 สาขาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร. (สำเนา)

อนันต์ นามทองตัน. 2534. "บรรยากาศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ (Climate
 in the Primary Schools under the Jurisdiction of
 Kornsan District Primary Education Chaiyaphum
 Province)", วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
 การศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร. (สำเนา)

Books

- Best, John W. 1977. Research in Education. 3rd ed.
Delhi : Prentice-Hall of India.
- Chung, Kae H. and Megginson, Leon G. 1981. Organization Behavior : Developing Managerial Skill. New York : Harper and Row.
- Cronbach, Lee J. 1970. Essentials of Psychological Testing. 3d. ed., New York : Harper and Row.
- Dessler, Gary. 1976. Organization and Management : A Contingency Approach. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall.
- Ferguson, George A. 1985. Statistical Analysis in Psychology and Education. 5th. ed., London : McGraw-Hill, Inc.
- Gibson, James. L.; Ivancevich, John M. and Donnelly, James H. Jr. 1975. Organization : Structure, Processes, Behavior. Dallas, Texas : Business Publications, Inc.
- Halpin, Andrew W. and Croff, Den B. 1966. The Organizational Climate of Schools in Theory and Research in Administration. New York : The Macmillan Company.

Norusis, Marija F. 1990. SPSS/PC⁺ for the IBM PC/XT/AT.

Chicago : SPSS Inc.

Owens, Robert G. 1981. Organization Behavior in Education.

Engelwood Cliffs. New Jersey : Prentice-Hall, Inc.

Steers, Richard M. 1977. Organization Effectiveness : A

Behavioral View. Santana Monica. California :

Goodyear Publishing.

Yamane, Taro. 1973. Statistics : An Introductory Analysis.

3d. ed. New York : Harper and Row.

Journal

Cook, Edward Vance. 1966. "Leadership Behavior of

Elementary School Principals and the Organizational Climate at Schools Which They Administer",

Dissertation Abstracts International. 27(August

1966), 346-A.

Thesis

Dechanuluknukul, Sumala. 1976. "A Study at the Organi-

zation Climate of Elementary Schools in the

Province of Sukhothai", Thailand : Ph.D. Disser-

tation, North Texas University. (Unpublished)

Tirpak, Rechard D. 1970. "Relationship Between Organizational Climate of Elementary Schools and Personal Characristics of Schools", Ed.D. Dissertation, University of Akron. (Unpublished)

ภาคผนวก

(สำเนา)

ที่ ทม 1212/

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

สงขลานครินทร์ อ.เมือง

จ.ปัตตานี 94000

มีนาคม 2536

เรื่อง ขออนุมัติเคราะห์ให้นักศึกษาปริญญาโท เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

ด้วยนายบุญรัตน์ แก้วลำหัด นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "บรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช" โดยมี
ศส.ดร.อำภา บุญช่วย และอาจารย์ทวี ทองคำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
จึงใคร่ขออนุญาตใช้แบบสอบถามกับครู-อาจารย์ในโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษาในสังกัดของท่าน เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วยจักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนันต์ ทิพย์รัตน์)

คณบดี

สำนักงานเลขาธิการคณะ

โทร. (073) 331301, 349111 ต่อ 206

โทรสาร. (073) 348519

(สำเนา)

ที่ ศธ 1428/3612

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

นครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช

นศ 80000

4 พฤษภาคม 2536

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาปริญญาโทเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษา
กิ่งอำเภอถ้าพรธรา

ด้วยนายบุญรัตน์ แก้วลำหัด นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลัง
ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "บรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช" และขออนุญาตใช้
แบบสอบถามกับครู-อาจารย์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอนี้ เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ตามสมควร

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิเชียร ธนนิมิตร)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด รักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

ฝ่ายบริหารงานทั่วไป

โทร. 356442

โทรสาร. (075) 343716

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

บรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามทั้งหมดมี 3 ตอน

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตามความรู้สึกรของท่านตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น โดยการระบุปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

2. ครู-อาจารย์ ผู้สอนทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

3. โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อทุกตอน ตามสภาพความรู้สึกรที่แท้จริงของท่าน

4. การตอบแบบสอบถามนี้จะไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของท่าน

5. ข้อมูลทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับ และจะนำไปใช้เพื่อการวิจัยในครั้งนี้นี้เท่านั้น

6. คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษา

7. เมื่อท่านตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว กรุณาขอให้ผู้รับผิดชอบ บรรจุซองปิดผนึกส่งสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำแนะนำ โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพ
ความเป็นจริง

สำหรับผู้วิจัย

1. อายุของท่าน

() ต่ำกว่า 35 ปี ()

() 35 ปีขึ้นไป

2. ประสบการณ์ในการหางานของท่านคือ

() ต่ำกว่า 10 ปี ()

() 10 ปีขึ้นไป

3. ขนาดโรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงานในปัจจุบันเป็นโรงเรียนขนาดใด

() ขนาดเล็ก (มีนักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน) ()

() ขนาดกลาง (มีนักเรียนตั้งแต่ 301-600 คน)

() ขนาดใหญ่ (มีนักเรียนตั้งแต่ 601-900 คน)

ตอนที่ 2 ระดับความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา

คำแนะนำ โปรดพิจารณาว่าท่านมีความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียน
ของท่านอยู่ในระดับใด

5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง เหมาะสมมาก

3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ	องค์ประกอบบรรยากาศ องค์การในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา	ระดับความรู้สึกต่อบรรยากาศ องค์การในโรงเรียน					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
		01	มีการใช้อำนาจบังคับบัญชา ของผู้บริหารอย่างเหมาะสม.....	/			
02	เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ.....					/	()

คำอธิบาย

ข้อ 01 แสดงว่า ระดับความรู้สึกต่อบรรยากาศในโรงเรียนเหมาะสมมากที่สุด ในการใช้อำนาจบังคับบัญชาของผู้บริหารอย่างเหมาะสม

ข้อ 02 แสดงว่า ระดับความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียนเหมาะสมน้อยที่สุด ที่เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ข้อ	องค์ประกอบบรรยากาศ องค์การในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา	ระดับความรู้สึกต่อบรรยากาศ					สำหรับ ผู้วิจัย
		องค์การในโรงเรียน					
		5	4	3	2	1	
	<u>ด้านลักษณะโครงสร้างของ</u>						
	<u>โรงเรียน</u>						
1	มีการมอบหมายงานในหน้าที่ ให้ครูปฏิบัติชัดเจน.....						()
2	มีการใช้อำนาจบังคับบัญชา ของผู้บริหารอย่างเหมาะสม.....						()
3	อำนวยความสะดวกในการ ติดต่อประสานงานกับหัวหน้า กลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ.....						()
4	คำนึงถึงความเหมาะสมและ ความถนัดในการมอบหมายงาน ให้รับผิดชอบ.....						()
5	ยึดระเบียบ กฎหมาย เป็น เครื่องมือในการบริหารงาน.....						()
	<u>นโยบายการบริหารและ</u>						
	<u>การจัดการ</u>						
6	ให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการ กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติ ของโรงเรียน.....						()

ข้อ	องค์ประกอบบรรยากาศ องค์การในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา	ระดับความรู้สึกต่อบรรยากาศ					สำหรับ ผู้วิจัย
		องค์การในโรงเรียน					
		5	4	3	2	1	
7	จัดครูเข้าสอนโดยคำนึงถึง ความถนัดและสาขาวิชาที่ เรียนมา.....						()
8	เชิญวิทยากรท้องถิ่นที่มีความ สามารถด้านวิชาที่มาสอน ในโรงเรียน.....						()
9	จัดซื้อ จัดหา ครุภัณฑ์ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ฯลฯ ให้เพียงพอ.....						()
10	คำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นหลักในการบริหารโรงเรียน.....						()
11	มีการประสานงานกับหน่วยงาน ต่าง ๆ เพื่อขอความช่วยเหลือ สิ่งที่ขาดแคลนอยู่.....						()
12	ปฏิบัติตามแผนงานและโครงการ ของโรงเรียนได้ตามเป้าหมาย.....						()
13	มีนโยบายและเป้าหมายของ โรงเรียนอย่างชัดเจน.....						()
14	เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจ.....						()
15	เปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็น ได้โดยเสรีเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน.....						()

ข้อ	องค์ประกอบบรรยากาศ องค์การในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา	ระดับความรู้สึกต่อบรรยากาศ					สำหรับ ผู้วิจัย
		องค์การในโรงเรียน					
		5	4	3	2	1	
16	ส่งเสริมให้ครูทำงานร่วมกันและ ช่วยเหลือกัน เช่น การนิเทศ ภายใน เป็นต้น.....						()
17	ดำเนินการให้ครูวัดและ ประเมินผลตามคู่มือและ ปฏิทินของโรงเรียน..... <u>ด้านวิทยากรที่ใช้ในโรงเรียน</u>						()
18	สนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์การ เรียนการสอน ตามความ ต้องการของครูอย่างเพียงพอ.....						()
19	จัดเจ้าหน้าที่บริการสื่อวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนไว้ อำนวยความสะดวก.....						()
20	จัดบริการหนังสือเรียน หนังสือ อ่าน ประกอบคู่มือครูครบทุกชั้น.....						()
21	นำแนวความคิด ความรู้ใหม่ ๆ มาเผยแพร่ในโรงเรียนอย่าง สม่ำเสมอ.....						()

ชื่อ	องค์กรประกอบบรรยากาศ องค์กรการในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา	ระดับความรู้สื่อต่อบรรยากาศ					สำหรับ ผู้วิจัย
		องค์กรการในโรงเรียน					
		5	4	3	2	1	
22	ส่งเสริมให้ครูประดิษฐ์คิดค้นสื่อ การเรียนการสอน วิธีการสอน ใหม่ ๆ มาใช้ในโรงเรียน.....						()
23	เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ เกี่ยวกับเทคนิคการสอน การ ผลิตสื่อการสอนและแนวคิด ใหม่ ๆ ทางการศึกษาแก่ครู ในโรงเรียน.....						()
24	สำรวจความต้องการใช้วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ตามความต้องการของครูใน แต่ละปี.....						()
25	<u>ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ</u> เปิดโอกาสให้ครูปฏิบัติงาน ที่ได้รับมอบหมายอย่างอิสระ.....						()
26	สนับสนุนและจัดให้ครูสังสรรค์กัน ตามแต่โอกาสจะอำนวย.....						()
27	ยกย่องชมเชยครูที่ประสบความสำเร็จ ในการทำงานอย่าง เปิดเผย.....						()

ข้อ	องค์ประกอบบรรยากาศ องค์การในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา	ระดับความรู้เกี่ยวกับบรรยากาศ					สำหรับ ผู้วิจัย
		องค์การในโรงเรียน					
		5	4	3	2	1	
28	ให้เกิดริติและปฏิบัติต่อครูอย่าง เท่าเทียมกัน.....						()
29	ช่วยเหลือและให้กำลังใจครู ในการปฏิบัติงาน.....						()
30	แก้ปัญหาคความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ด้วยความยุติธรรม.....						()
31	ยอมรับความคิดเห็นและให้ เกียรติซึ่งกันและกันในหมู่ ครู-อาจารย์.....						()
32	ยินดีรับการระการสอนและงาน ต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ.....						()
33	มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ของเพื่อนร่วมงานเพื่อความ สำเร็จ.....						()
34	สามารถสอนในวิชาที่ได้รับ มอบหมายได้ผลตามวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร.....						()
35	มีการช่วยเหลือแนะนำครู- อาจารย์ให้เข้าใจหลักสูตรและ การสอนในระดับมัธยมศึกษา และสามารถนำไปใช้ได้เป็น อย่างดี.....						()

ชื่อ	องค์ประกอบบรรยากาศ องค์การในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา	ระดับความรู้เกี่ยวกับบรรยากาศ					สำหรับ ผู้วิจัย
		องค์การในโรงเรียน					
		5	4	3	2	1	
	<u>ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ</u>						
36	มีการตกแต่งอาคารเรียน อาคารประกอบ โดยคำนึงถึง ประโยชน์ใช้สอยเป็นหลักและ ใช้การได้เสมอ.....						()
37	มีการรักษาความสะอาดของ บริเวณโรงเรียน รวมทั้งภายใน อาคารเรียนและอาคารประกอบ อยู่เสมอ.....						()
38	จัดบริเวณโรงเรียนให้ร่มรื่น น่าอยู่ เช่น มีสวนหย่อม ไม้ดอกไม้ประดับ ฯลฯ เพื่อให้ เกิดความสวยงาม.....						()
39	จัดให้มีสถานที่นั่งพักผ่อนอย่าง เพียงพอในบริเวณโรงเรียน.....						()
40	จัดให้มีห้องสมุด ห้องวิทยาศาสตร์ และอุปกรณ์ทดลอง พร้อมทั้งห้อง อื่น ๆ ที่จำเป็นในการใช้ ประโยชน์.....						()

ข้อ	องค์ประกอบบรรยากาศ องค์การในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา	ระดับความรู้สึกต่อบรรยากาศ					สำหรับ ผู้วิจัย
		องค์การในโรงเรียน					
		5	4	3	2	1	
41	จัดให้มีแสงสว่างภายในห้องเรียน						
42	ได้อย่างเหมาะสม.....						()
	ปรับปรุง ตกแต่งห้องเรียน ห้องทำงานให้สวยงาม น้ำอยู่เสมอ.....						()

ตอนที่ 3 ปัญหา ข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นอื่น ๆ ในการจัดบรรยากาศ
องค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

คำแนะนำ โปรดระบุปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดบรรยากาศองค์การ
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
<u>ด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน</u>	
1.	1.
2.	2.
3.	3.
<u>ด้านนโยบายการบริหารและการจัดการ</u>	
1.	1.
2.	2.
3.	3.
<u>ด้านวิทยาการที่ใช้ในโรงเรียน</u>	
1.	1.
2.	2.

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
3. <u>ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ</u>	3.
1.	1.
2. 3.	2. 3.
<u>ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ</u> 1. 2. 3.	1. 2. 3.

ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง

นายบุญรัตน์ แก้วลำหัด

ผู้วิจัย

(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง

: ถิ่นให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญผู้หนึ่งในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้

: แบบสอบถามชุดนี้สร้างขึ้นเพื่อประกอบการวิจัยเรื่องบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

: แบบสอบถามชุดนี้สร้างขึ้นภายใต้ขอบเขตขององค์ประกอบของบรรยากาศองค์การในโรงเรียนดังรายละเอียดที่แนบท้ายนี้แล้ว

: โปรดพิจารณาว่า แบบสอบถามของแต่ละข้อต่อไปนี้ วัตถุประสงค์สอดคล้องกับองค์ประกอบของบรรยากาศองค์การในโรงเรียนและทิศทางที่ระบุไว้หรือไม่ แล้วเขียนผลการพิจารณาของท่านโดยกา / ลงในช่อง "คะแนนพิจารณา" ตามความคิดเห็นของท่านดังนี้

กา / ในช่อง +1 ถ้าแน่ใจว่าแบบสอบถามข้อนั้นตรงกับองค์ประกอบของบรรยากาศองค์การในโรงเรียนที่ระบุไว้

0 ถ้าไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามข้อนั้นตรงกับองค์ประกอบของบรรยากาศองค์การในโรงเรียนที่ระบุไว้

-1 ถ้าแน่ใจว่าแบบสอบถามข้อนั้นไม่ตรงกับองค์ประกอบของบรรยากาศองค์การในโรงเรียนที่ระบุไว้

ตัวอย่าง แบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อที่	องค์ประกอบบรรยากาศองค์การใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	ทิศทาง	คะแนนการพิจารณา		
			+1	0	-1
	<u>ด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน</u>				
1	มีการมอบหมายงานในหน้าที่ให้ครู ปฏิบัติชัดเจน	บวก	/		
2	คำนึงถึงความเหมาะสมและความถนัด ในการมอบหมายงานให้ครูรับผิดชอบ	บวก			/

ขอขอบคุณอย่างสูง

นายบุญรัตน์ แก้วลำหัด

นักศึกษาปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ขอบเขตของการสร้างแบบสอบถาม
เกี่ยวกับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
(ใช้ประกอบการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ)

1. ด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน เกี่ยวกับการจัดสายงานภายในโรงเรียน การใช้อำนาจบังคับบัญชา การใช้ระเบียบ กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ รวมทั้งการจัดคนให้เหมาะสมกับงานของผู้บริหาร
2. ด้านนโยบายการบริหารและการจัดการ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดแนวทางการวางแผนกำหนดแนวทางการบริหารโรงเรียนของครู-อาจารย์ การปฏิบัติงานตามแผนงานและโครงการ การมีแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน การประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของครู-อาจารย์ ภายในโรงเรียน
3. ด้านวิทยาการที่ใช้ภายในโรงเรียน เกี่ยวกับเทคนิควิธีการและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของครู-อาจารย์ภายในโรงเรียน เช่น วัสดุ ครุภัณฑ์ สื่อการเรียนการสอน รวมทั้งนวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ
4. ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ เกี่ยวกับความมีอิสระในการทำงาน การได้รับเกียรติ และยกย่องจากผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการทำงาน
5. ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เกี่ยวกับการมีบริเวณโรงเรียนที่ร่มรื่น การมีอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียนและห้องพิเศษในสภาพพร้อมใช้ได้เสมอ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. หากำดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากับองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของบรรยากาศองค์การในโรงเรียน เพื่อดูความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรดังนี้ (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์, 2527 : 69 อ้างถึงใน Rovincili and Hambleton, 1978 : 34-37)

$$IOC = \Sigma R/N$$

เมื่อ

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับ
องค์ประกอบของบรรยากาศองค์การใน
โรงเรียนขยายโอกาสที่กำหนด

ΣR แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

ตาราง 20 คำนวณความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์กร
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากับองค์ประกอบของบรรยากาศ
องค์กรที่กำหนด

ข้อที่	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ				ΣR	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4		
1	+1	+1	+1	+1	4	1.00
2	0	+1	+1	+1	3	0.75
3	-1	+1	+1	+1	2	0.50
4	+1	+1	+1	+1	4	1.00
5	0	+1	+1	0	2	0.50
6	0	+1	+1	+1	3	0.75
7	+1	+1	+1	+1	4	1.00
8	+1	-1	+1	+1	2	0.50
9	-1	+1	+1	+1	3	0.75
10	0	+1	+1	0	2	0.50
11	0	+1	0	+1	2	0.50
12	+1	+1	+1	+1	4	1.00
13	0	+1	+1	+1	3	0.75
14	0	+1	+1	+1	3	0.75
15	0	+1	+1	+1	3	0.75
16	0	+1	+1	+1	3	0.75
17	0	+1	+1	+1	3	0.75
18	+1	+1	0	+1	3	0.75
19	+1	+1	+1	+1	4	1.00
20	+1	+1	+1	+1	4	1.00

ข้อที่	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ				ΣR	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4		
21	-1	+1	+1	+1	2	0.50
22	-1	+1	-1	+1	0	0*
23	+1	+1	0	+1	3	0.75
24	+1	+1	+1	+1	4	1.00
25	+1	+1	+1	+1	4	1.00
26	+1	+1	+1	+1	4	1.00
27	0	+1	+1	+1	3	0.75
28	+1	+1	+1	+1	4	1.00
29	+1	+1	+1	+1	4	1.00
30	+1	+1	+1	+1	4	1.00
31	+1	+1	+1	+1	4	1.00
32	-1	+1	0	+1	1	0.25*
33	0	+1	+1	+1	3	0.75
34	-1	+1	+1	+1	2	0.50
35	-1	-1	+1	+1	0	0*
36	-1	+1	+1	+1	2	0.50
37	-1	+1	+1	+1	2	0.50
38	0	+1	+1	+1	3	0.75
39	-1	+1	+1	+1	2	0.50
40	+1	+1	0	+1	3	0.75
41	+1	+1	+1	+1	4	1.00
42	-1	+1	+1	+1	2	0.50

*ได้แก้ไขข้อบกพร่องของแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
และอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว

2. ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการทดสอบ
ค่าที (t-test) (ลิวน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2531 : 85-86)

ตาราง 21 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าความแปรปรวน (s^2)

และค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม

ข้อที่	กลุ่ม	\bar{x}	s^2	t
1	H	3.50	0.58	4.71**
	L	4.64	0.25	
2	H	3.07	0.38	5.06**
	L	4.21	0.34	
3	H	2.86	0.29	7.43**
	L	4.21	0.18	
4	H	3.07	0.69	5.76**
	L	4.57	0.26	
5	H	3.07	0.06	3.94**
	L	4.21	0.02	
6	H	3.29	0.37	4.16**
	L	4.36	0.56	
7	H	3.21	0.64	5.33**
	L	4.57	0.26	
8	H	2.57	0.88	3.51**
	L	3.79	0.80	
9	H	2.79	0.80	3.94**
	L	3.93	0.38	

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อที่	กลุ่ม	\bar{x}	s^2	t
10	H	2.93	0.28	1.66
	L	3.36	0.71	
11	H	3.00	0.31	4.26 ^{**}
	L	3.79	0.49	
12	H	3.14	0.29	4.26 ^{**}
	L	4.07	0.38	
13	H	3.36	0.40	4.43 ^{**}
	L	4.43	0.42	
14	H	3.00	0.46	3.32 ^{**}
	L	4.21	1.41	
15	H	3.14	0.59	3.77 ^{**}
	L	4.36	0.86	
16	H	3.14	0.90	3.40 ^{**}
	L	4.21	0.49	
17	H	3.43	0.57	3.50 ^{**}
	L	4.43	0.57	
18	H	2.86	0.75	5.05 ^{**}
	L	4.29	0.37	
19	H	2.86	0.90	4.31 ^{**}
	L	4.21	0.49	
20	H	3.07	1.15	4.07 ^{**}
	L	4.36	0.25	

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อที่	กลุ่ม	\bar{x}	s^2	t
21	H	2.86	0.44	3.21**
	L	3.64	0.40	
22	H	2.93	0.07	3.03**
	L	3.64	0.71	
23	H	2.57	1.03	1.88
	L	3.29	0.99	
24	H	2.71	0.37	7.49**
	L	4.50	0.42	
25	H	3.21	0.49	6.67**
	L	4.71	0.22	
26	H	3.29	0.84	3.82**
	L	4.50	0.58	
27	H	3.00	0.77	6.45**
	L	4.71	0.22	
28	H	2.71	0.53	9.21**
	L	4.79	0.18	
29	H	2.86	1.05	4.81**
	L	4.50	0.58	
30	H	2.79	0.49	7.08**
	L	4.43	0.26	
31	H	2.93	0.38	9.28**
	L	4.79	0.18	

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อที่	กลุ่ม	\bar{x}	s^2	t
32	H	2.21	0.95	4.61**
	L	4.57	0.26	
33	H	3.07	0.69	5.76**
	L	4.57	0.26	
34	H	3.57	0.73	1.47
	L	4.00	0.46	
35	H	3.00	0.61	1.84
	L	3.50	0.42	
36	H	3.07	0.38	4.29**
	L	4.14	0.29	
37	H	2.93	0.38	8.10**
	L	4.64	0.23	
38	H	3.00	0.61	5.26**
	L	4.43	0.42	
39	H	2.64	0.56	5.53**
	L	4.07	0.38	
40	H	2.64	0.71	4.07**
	L	3.93	0.69	
41	H	3.57	0.26	2.13*
	L	4.14	0.75	
42	H	2.93	0.07	6.37**
	L	4.07	0.38	

** p < .01

* p < .05

หมายเหตุ แบบสอบถามข้อที่ค่าอำนาจจำแนกไม่ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัย
ได้ปรับปรุงโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้คำปรึกษาแนะนำ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นายบุญรัตน์ แก้วลำหัด

วัน เดือน ปีเกิดและสถานที่เกิด 5 กุมภาพันธ์ 2504 นครศรีธรรมราช

วุฒิการศึกษา

วุฒิ

ชื่อสถาบัน

ปีที่สำเร็จการศึกษา

ศษ.บ. (สังคมศึกษา)

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2530

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

ครูใหญ่โรงเรียนวัดบางเข้ม สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช